

Kulturutskottets betänkande**1982/83:24****om anslag till kulturverksamhet, m. m. (prop. 1982/83:100 bil. 10 delvis och prop. 1982/83:108)****Inledning**

Utskottet behandlar i detta betänkande

dels de förslag m. m. i proposition 1982/83:100 bilaga 10 (utbildningsdepartementet) som under huvudavsnittet B. Kulturverksamhet m. m. lagts fram under följande rubriker, nämligen

Allmän kulturverksamhet m. m. (anslag B 1—B 10),

Teater, dans och musik (anslag B 11—B 19)

Bildkonst (anslag B 20—B 23),

Arkiv (riktlinjer för den statliga arkivverksamheten m. m. samt anslag B 24—B 29),

Kulturminnesvård (anslag B 30—B 32),

Museer och utställningar (principer för begränsning av de statliga museernas samlingar samt anslag B 33—B 50),

dels motioner med anknytning till de angivna delarna av propositionen och motioner som avser vissa övergripande kulturfrågor,

dels proposition 1982/83:108 om organisationen av Kulturarvet i Falun (vid anslagen B 44 och B 47).

Av innehållsförteckningen sist i betänkandet framgår vilka anslag som behandlas och deras plats i betänkandet, m. m.

I *bilaga* lämnas en redovisning över motionerna innehållande dels en sammanställning av motionärernas/huvudmotionärernas namn och resp. motionsnummer, dels en tabell som visar var i betänkandet de olika motionerna behandlas.

Allmän kulturverksamhet m. m.**1. Övergripande frågor****Motioner**

I motion 1982/83:933 av Lars Hjertén m. fl. (m,c,fp) yrkas att riksdagen hos regeringen begär en översyn av gällande bestämmelser för statsbidrag till regional teaterverksamhet.

I motion 1982/83:940 av Lars Werner m. fl. (vpk) yrkas att riksdagen hos regeringen hemställer om utarbetande av och förslag om en kulturlag i enlighet med vad som anförs i motionen.

I motion 1982/83:1330 av Britt Mogård m. fl. (m) yrkas, såvitt nu är i fråga,

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om riktlinjer för kulturpolitiken.

I motion 1982/83:1334 av Karl-Eric Norrby m. fl. (c) yrkas, såvitt nu är i fråga,

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts rörande decentralisering och fördelning av stödet till regional kulturverksamhet,

2. att riksdagen hos regeringen begär att statens kulturråd ges i uppdrag att pröva förutsättningarna för en omfördelning av stödet till regionala kulturinstitutioner för att i ökad utsträckning tillgodose underförsörjda områden i enlighet med vad i motionen anförts,

3. att riksdagen hos regeringen begär att statens kulturråd ges i uppdrag att ta initiativ i syfte att främja ett bättre samarbete mellan kulturinstitutionerna på regional nivå och andra delar av kulturlivet,

4. att riksdagen hos regeringen begär förslag till samordning av den centrala kulturadministrationen,

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts rörande översyn av de centrala kulturinstitutionerna,

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts rörande inriktningen av musikpolitiken,

8. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts rörande samordning av arbetsgivarorganisationer på kulturområdet.

I motion 1982/83:1348 av Jan-Erik Wikström m. fl. (fp) yrkas, såvitt nu är i fråga,

1. att riksdagen begär att regeringen i nästa budgetproposition redovisar treåriga riktlinjer för utvecklingen inom den statliga kultursektorn,

2. att riksdagen uttalar att de centrala teater-, musik-, musei- och arkivinstitutionerna skall undantas från tillämpningen av det s. k. huvudförslaget i myndigheternas anslagsframställningar fr. o. m. budgetåret 1984/85.

Utskottet

I detta avsnitt behandlar utskottet ett antal motioner, som tar upp vissa övergripande kulturpolitiska frågor. Utskottet återkommer till vissa av frågorna i samband med behandlingen av olika anslagsposter, nämligen i fall då krav också framställs om omedelbara resursförändringar.

Flera av de förslag som nu aktualiseras i motioner behandlades ingående av utskottet i slutet av förra året, nämligen i det av riksdagen godkända betänkandet KrU 1982/83:10 om vissa kulturpolitiska frågor. Utskottet inhämtade då yttrande från statens kulturråd över flertalet yrkanden.

Beträffande vissa av de frågor som sålunda nyligen behandlats i riksdagen begränsar utskottet diskussionen och hänvisar till det tidigare betänkandet.

Frågan om en kulturlag

Motionärerna bakom motion 940 (vpk) vill att riksdagen skall hemställa hos regeringen om att det utarbetas en kulturlag och att riksdagen skall föreläggas förslag härom. Enligt motionärerna skall en kulturlag garantera en jämn kulturell standard och förbättrade betingelser för en kraftfull utveckling i kommunerna liksom förbättrade betingelser för kulturarbetarna.

I den kulturpolitiska propositionen från 1974 behandlades frågan om ansvarsfördelningen mellan stat, landsting och kommun inom kultursektorn. Riksdagen anslöt sig till uppfattningen att man inte bör reglera den kommunala verksamheten på området genom lagstiftning. Riksdagen har vid flera tillfällen därefter, senast hösten 1982, vidhållit denna uppfattning (KrU 1977/78:9, KrU 1979/80:26, KrU 1982/83:10). Utskottet finner inte skäl frånga sin uppfattning i frågan och avstyrker motionen.

Utskottet vill då det gäller motionens syfte tillägga följande. Som närmare redovisats i betänkandet KrU 1982/83:10 pågår inom kulturrådet ett utredningsarbete kallat Kommunerna, staten och kulturen (KOSK). Arbetet har igångsatts mot den bakgrunden att det, som också påtalats i motionen, råder stora olikheter mellan kommunernas insatser på kulturområdet och på tillgången på kulturverksamhet. I detta utredningsarbete sker en utvärdering även av de statliga bidragen till de regionala och kommunala kulturinstitutionerna. I det yttrande som redovisats i nämnda betänkande, framhåller kulturrådet att rådet delar den i den då aktuella motionen om en kulturlag uttryckta ambitionen att förbättra betingelserna för utvecklingen av kulturlivet i kommunerna. Det blir därför anledning för kulturrådet att noggrant överväga vilka slutsatser utredningsmaterialet kan föranleda.

Vissa riktlinjer för kulturpolitiken

Sedan företrädare för moderata samlingspartiet i motion 1330 närmare utvecklat sina synpunkter i fråga om nyckelorden för moderat kulturpolitik — frihet, mångsidighet och kvalitet — anger de vissa riktlinjer, som enligt deras mening bör fastställas för kulturpolitiken (yrkande 1). De vill att stödet till barn och ungdom skall prioriteras genom direktiv till myndigheter och till organ som får statsanslag. Vidare vill de att kulturinstitutionerna skall uppmuntras att bl. a. genom en mer marknadsmässig prisättning stärka sin ekonomi och konkurrensförmåga. En högre grad av avgiftsfinansiering bör uppmuntras. Motionärerna menar dock att avgifterna måste vara så utformade att de inte äts upp av administrationskostnader. De uttalar också att enskilda och företag bör kunna ta ett större ansvar för att gynna vårt kulturliv. Som ytterligare riktlinje bör gälla att

man skall förhindra byråkrati och dubbelarbete då det gäller de statliga insatserna inom kulturområdet. Motionärerna vill mot bl. a. denna bakgrund att delar av statens kulturråd på sikt skall avvecklas. Utskottet behandlar denna fråga i nästa avsnitt om den centrala kulturadministrationen m. m.

I 1974 års kulturproposition framhölls kraftigt betydelsen av insatser på kulturområdet för att ge *barnen* bästa möjliga utvecklingsbetingelser (prop. 1974:28, se även KrU 1974:15 s. 37).

Under tiden efter 1974 har på olika nivåer omfattande insatser gjorts på barnkulturområdet. Utskottet vill här nämna de beslut riksdagen fattade med anledning av proposition 1978/79:143 om barn och kultur (KrU 1978/79:30, rskr 1978/79:336). Riksdagen beslöt om ett utvecklingsarbete för att stimulera experiment och förnyelse när det gäller kulturaktiviteter för barn. Vikten av att verksamhet som riktar sig till barn får ett tillräckligt utrymme inom teatrar, musikinstitutioner och museer underströks starkt. Ett stort ansvar för uppföljningen av insatserna lades på statens kulturråd. Myndigheten kommer inom en nära framtid med en utvärdering av insatserna och en beskrivning av utvecklingen på barnkulturområdet. I årets budgetproposition görs i flera avseenden satsningar för barnkulturen. Utskottet vill här också erinra om att föredragande statsrådet i ett avsnitt om vissa gemensamma frågor inom skolväsendet närmare utvecklar synpunkter rörande angelägenheten av att samhällets kulturutbud i större utsträckning riktas mot barn och ungdomar i skolan (bil. 10 s. 207).

De omfattande insatser som gjorts och fortfarande görs på området får enligt utskottets mening inte undanskymma den omständigheten att uppväxtvillkoren för många barn och ungdomar i dag är sådana att ytterligare insatser är nödvändiga. Det finns härvidlag skäl att understryka att det finns stor anledning att stödja barnens och ungdomarnas egna aktiviteter. Föreningar och folkrörelser bör spela en stor roll. Det är viktigt att om besparingar måste göras på kultursektorn dessa inte går ut över verksamheten för barn.

Utskottet vill i anslutning till det nyss anförda erinra om följande. Det har nyligen tillkallats en barn- och ungdomsdelegation (Dir 1982:104) för att samordna regeringens insatser då det gäller de sociala och kulturella uppväxtvillkoren för barn och ungdomar. I utredningsdirektiven anges bl. a. att det är viktigt att engagera kulturella institutioner mer i barn- och ungdomsverksamheten. Delegationen bör i sitt arbete ha nära kontakt med dem som är lokalt verksamma bland barn och ungdomar liksom med barn- och ungdomsorganisationerna.

Med hänvisning till den lämnade redovisningen och de framförda synpunkterna anser utskottet att syftet med motionen i här aktuell del blir tillgodosett utan någon riksdagens åtgärd.

Då det gäller frågan om en ökad *avgiftsfinansiering* och om *sponsorverksamhet* på kulturområdet vill utskottet erinra om att utskottet

i det tidigare nämnda betänkandet KrU 1982/83:10 behandlade frågan. Efter att ha redovisat ett yttrande från kulturrådet — och efter att i ett tidigare avsnitt i betänkandet ha diskuterat det problem det innebär att teaterföreningarna ute i landet av ekonomiska skäl inte alltid anser sig kunna köpa föreställningar från Riksteatern — anförde utskottet följande (s. 8—9).

Avgifter för att finansiera kulturverksamhet förekommer på en rad områden, t. ex. museer och teatrar. För de statligt finansierade institutionerna Operan och Dramatiska teatern beräknas årligen i budgetpropositionen hur stor del av medelsbehovet som bör täckas av inkomster från recetter.

Utskottet vill för sin del understryka vad kulturrådet anför, nämligen att höjda avgifter knappast torde medföra en väsentlig ökning av kulturinstitutionernas inkomster. Problemen med Riksteaterns verksamhet som utskottet behandlat i det föregående är ett exempel härpå. En ökad avgiftsfinansiering skulle enligt utskottets mening kunna komma i konflikt med de kulturpolitiska målen då främst de resurssvaga grupperna skulle komma att drabbas av en avgiftshöjning. Vid överväganden om eventuella avgiftshöjningar är det viktigt att man noga väger in de följdverkningar som dessa kan medföra. I detta sammanhang är även den diskussion som förs om avgifter vid folkbiblioteken värd att notera. Utskottet har vid ett tidigare tillfälle (KrU 1975:12) kraftigt betonat betydelsen av att man slår vakt om principen att bibliotekens samlingar skall vara fritt tillgängliga utan avgift. Utskottet vidhåller denna uppfattning.

Ekonomiskt stöd från enskilda och företag till kulturverksamhet — s. k. sponsorverksamhet — förekommer i betydande omfattning i vissa länder. Kulturrådet framhåller att sådan bidragsgivning sannolikt inte på ett väsentligt sätt kan bidra till ändrade ekonomiska förutsättningar för kulturverksamheten. Det är enligt rådet värt att notera att enskilda och näringsliv har gjort och gör värdefulla insatser men att det gäller att varje påverkan av kulturverksamheten undviks.

Utskottet vill peka på att erfarenheter från andra länder visar att det främst är kulturinstitutionerna och den etablerade konsten som får sådant stöd. Skulle så bli fallet även i Sverige skulle ytterligare ekonomisk obalans kunna uppstå till nackdel för konst som söker nya vägar.

Utskottet anser att regeringen noga bör följa utvecklingen beträffande sponsorverksamheten. I detta sammanhang är det viktigt att de kulturpolitiska målen beaktas och att man noga uppmärksammar effekterna på kulturlivet.

Utskottet avstyrkte de då aktuella motionerna under hänvisning till det anförda. Utskottet anser att det inte finns skäl att i enlighet med vad som förordas i motion 1330 ompröva det ställningstagande utskottet enligt den lämnade redovisningen intog hösten 1982.

Den centrala kulturadministrationen m. m.

Det i det föregående (s. 3 och 4) redovisade förslaget i motion 1330 (m) om att delar av *statens kulturråd* på sikt skall avvecklas bör ses mot bakgrunden av en översyn av kulturrådets organisation och arbetsformer

som rådet gjort (bil. 10 s. 17 samt bil. 10.6). Som bakgrund till motionsyrkandet i denna del bör även nämnas följande. Kulturrådet fick hösten 1981 i uppdrag att redovisa möjligheterna till besparingar i rådets verksamhet med ca 20 %. I en särskild skrivelse har kulturrådet förklarat att myndigheten inte kan fullgöra sina uppgifter för det svenska kulturlivet om nedskärningar skall göras utöver dem som gjorts för budgetåret 1982/83, då besparingar togs ut med 1,4 milj. kr. i huvudsak enligt rådets förslag. Organisationsöversynen och den särskilda skrivelsen har remissbehandlats (bil. 10 s. 18 samt bil. 10.7).

Föredragande statsrådet anför i anslutning till redovisningen för organisationsöversynen och den särskilda skrivelsen bl. a. följande.

För egen del anser jag det värdefullt att kulturrådets verksamhet genom rådets utredning har fått en ingående och allsidig belysning. Med hänsyn till de krav som ställs på verksamheten är det enligt min mening inte möjligt att nu genomföra ytterligare besparingar under rådets anslag utöver dem som följer av en tillämpning av huvudförslaget. Begränsningar därutöver bör vara beroende av förändringar i uppgifterna för rådet. I nuvarande statsfinansiella läge bör man utnyttja alla möjligheter till administrativa rationaliseringar i syfte att skapa utrymme för den rena kulturverksamheten. Därför är det angeläget att följa upp kulturrådets förslag och remissyttrandena över detta med en genomgång av kulturrådets verksamhet. Detta bör ske i anslutning till kommande överväganden om inriktningen av de statliga insatserna på kulturområdet.

I propositionen tas mot den redovisade bakgrunden ställning endast till vissa relativt begränsade frågor rörande rådets organisation. Utskottet återkommer härtill under punkt 2 (s. 13).

Utskottet kan helt ansluta sig till vad föredragande statsrådet anført om behovet av administrativa rationaliseringar i syfte att skapa utrymme för den rena kulturverksamheten. Motiveringen i motionen ger utskottet anledning att särskilt beröra frågan om kulturrådets medverkan då det gäller att ta fram beslutsunderlag till den del av kulturbudgeten som ligger inom rådets ansvarsområde.

Rådet skall enligt sin instruktion granska förslag till anslagsframställningar från andra myndigheter och göra en sammanfattande bedömning av anslagskraven. I anslutning härtill bör nämnas att en tanke bakom inrättandet av kulturrådet var att vi skulle få en myndighet med ett mer samlat ansvar för statliga insatser inom olika delar av kulturområdet. Som framgår av kulturrådets organisationsöversyn har en viss rationalisering skett då det gäller rådets uppgifter i här angivna hänseende i samband med budgetarbetet för 1983/84. Rådet ser med utgångspunkt i hittillsvarande erfarenheter vissa möjligheter till en mer rationell ansvarsfördelning mellan regeringen och kulturrådet. Utskottet har inhämtat att även då det gäller anslagsframställningarna för budgetåret 1984/85 regeringen har utfärdat bestämmelser som innebär en fortsatt försöksverksamhet med en

förenkling av kulturrådets uppgifter i vad avser rådets granskning av anslagsframställningarna.

Utskottet anser under hänvisning till det anförda att någon riksdagens åtgärd med anledning av motion 1330 i här aktuell del (yrkande 1 delvis) inte heller är erforderlig.

Flera yrkanden i motion 1334 (c) har nära samband med den i det föregående behandlade frågan om statens kulturråd. Motionärerna menar att den *fortsatta organisationsöversynen rörande kulturrådet* bör vidgas så att den får en mer övergripande karaktär. De uttalar att en viss struktur-rationalisering bör vara möjlig. Således bör exempelvis författarfondens och konstnärsnämndens kanslifunktioner med fördel kunna inordnas i kulturrådets administration (yrkande 4). Motionärerna erinrar vidare om att kulturrådet skall göra en översyn av Operans verksamhet. Även andra institutioner — exempelvis Dramaten, Riksteatern och Riksställningar — bör enligt dem göras till föremål för liknande översyner (yrkande 5).

Utskottet utgår från att regeringen i anslutning till sina kommande överväganden om inriktningen av de statliga insatserna på kulturområdet inte begränsar sig till att undersöka verksamheten vid statens kulturråd utan också tar i beaktande möjligheterna att åstadkomma administrativa rationaliseringar hos andra organ på kulturområdet. Utskottet anser sig också kunna utgå från att regeringen därvid överväger behovet och lämpligheten av att i fråga om andra institutioner göra översyner motsvarande den som nu pågår beträffande Operan. Med hänsyn till det anförda påkallar yrkandena 4 och 5 i motion 1334 inte någon riksdagens åtgärd.

Kulturrådet har i en skrivelse till regeringen tagit upp frågan om en översyn av *ansvarsförhållandena på arbetsgivarsidan* inom det statsunderstödda kulturområdet (se närmare härom KrU 1982/83:6). Efter remissbehandling av skrivelsen bereds ärendet f. n. inom regeringskansliet. Med hänsyn till det anförda påkallar motion 1334 (c) inte någon riksdagens åtgärd i den del den nämnda frågan tas upp (yrkande 8).

Vissa frågor om stödet till regional kulturverksamhet, m. m.

I två motioner framställs yrkanden som avser decentraliseringsfrågor. Enligt motion 1334 (c) skall den statliga kulturpolitiken medverka till en decentralisering av beslut och verksamhet. Den skall också utjämna de stora skillnaderna och den geografiska obalansen i den hittillsvarande fördelningen av kulturinsatserna och fylla eftersatta kulturbehov i olika delar av landet. Motionärerna vill att riksdagen i framställning till regeringen skall ställa sig bakom dessa synpunkter (yrkande 1). Motionärerna vill också att statens kulturråd skall få i uppdrag att pröva förutsättningarna för en omfördelning av stödet till regionala kulturinstitutioner för att i ökad utsträckning tillgodose underförsörjda områden (yrkande 2). Motionärerna anför som skäl för yrkandet att stödet till regionala och lokala

teater-, dans- och musikinstitutioner är mycket ojämnt fördelade över landet. Det råder, anför de, en mycket påtaglig obalans mellan de södra och de norra delarna av landet, liksom mellan storstads- och glesbygdslän.

I den andra av de här aktuella motionerna, 933 (m,c,fp), framställs ett yrkande, som — då det gäller teaterverksamheten — har ett närliggande syfte. Motionärerna vill ha en översyn av det statsbidragssystem som gäller för den regionala teaterverksamheten. De framhåller att ungefär en tredjedel av länen fortfarande saknar fast teaterensemble men att detta inte innebär att länen saknar teaterverksamhet; Riksteatern och fria grupper svarar för teaterutbudet. Statsbidrag kan emellertid enligt nuvarande system med grundbidrag utgå endast till fasta ensembler. Eftersom sådana ensembler enligt motionärernas mening inte alltid är det bästa alternativet för att få till stånd ett omväxlande och rikt teaterutbud bör frågan om alternativ till teaterinstitutioner ägnas större uppmärksamhet i den statliga kulturpolitiken. Detta har konstaterats i landstingsförbundets rapport från år 1982 om landstingen i kulturpolitiken.

Som utskottet framhöll i sitt av riksdagen godkända betänkande KrU 1982/83:10 innebär ett av de kulturpolitiska mål som fastställdes av 1974 års riksdag att kulturpolitiken skall främja en decentralisering av verksamheter och beslutsfunktioner på kulturområdet. Detta mål för kulturpolitiken står fast, och det är därför enligt utskottets mening inte erforderligt med något särskilt uttalande från riksdagens sida med anledning av yrkande 1 i motion 1334.

Då det gäller stödet till regional kulturverksamhet vill utskottet med anledning av de båda motionsyrkandena anför följande.

Det nuvarande statsbidragssystemet för sådana teater-, dans- och musikinstitutioner, som upprättats efter lokala eller regionala initiativ, tillkom år 1974. Bidrag utgår på grundval av visst antal grundbelopp för institutionen i fråga. Senare har motsvarande stödsystem inrättats på musei- och biblioteksområdena. Statsbidragssystemet har inneburit en stimulans för landsting och kommuner att starta regionala och lokala institutioner. Utvecklingen sedan 1974 visar att i den mån ytterligare grundbelopp tillkommit dessa med ett fåtal undantag beräknats för institutioner utanför storstadsområdena.

Det råder enighet inom utskottet om att de ytterligare resurser som kan tillföras institutioner som omfattas av grundbidragssystemet bör fördelas under stort hänsynstagande till decentraliseringsmålet inom kulturpolitiken. Utskottet är däremot inte berett att förorda att nuvarande resurser omfördelas från institutioner i storstadsområdena för att tillgodose detta mål. I sammanhanget bör framhållas att när det gäller de stora regionala teaterinstitutionerna huvudmännens åtagande vida överstiger statens (se vidare härom KrU 1982/83:10 s. 20). Att i syfte att tillgodose decentraliseringsmålet skära ned verksamheten vid centrala institutioner, som står utanför grundbidragssystemet, bör inte heller komma i fråga. Verksamhe-

ten vid de centrala institutionerna är av vital betydelse för att stimulera utvecklingen inom kulturlivet.

I det ovan berörda utredningsprojektet inom kulturlivet, KOSK — kommunerna, staten och kulturen — behandlas de kommunala kulturinsatserna och samspelet mellan stat, landsting och primärkommun. De regionala institutionernas roll tas upp i det sammanhanget. Utskottet har också inhämtat att kulturrådet ämnar göra en utvärdering av den regionala teaterutvecklingen efter 1974 samt att rådet i sin anslagsframställning för budgetåret 1984/85 avser att lägga fram förslag med anledning av översyner som gjorts inom rådet av stödet till fria yrkesverksamma teater- och dansgrupper. Ett förslag övervägs som innebär att bl. a. avtal skulle kunna träffas med fria teatergrupper som skulle ge dem en nära anknytning till viss kommun eller visst landsting.

Utskottet vill i detta sammanhang också nämna att, på grundval av utredningsarbete inom kulturrådet, regeringen f. n. överväger förslag om Rikskonserters och regionmusikens roll i den regionala musikverksamheten.

Utskottet är mot bakgrund av det anförda inte berett att nu förorda en allmän översyn av reglerna om stödet till regionala kulturinstitutioner i enlighet med förslaget i motion 1334 eller att föreslå en sådan översyn beträffande statsbidraget till regional teaterverksamhet som motionärerna bakom motion 933 vill ha.

I anslutning till det ovan nämnda utredningsarbetet om Rikskonserters och regionmusikens verksamhet behandlar utskottet här yrkande 6 i motion 1334 (c), vari förordas att regeringens beredningsarbete skall inriktas mot landstingskommunalt huvudmannaskap på musikområdet. Utskottet, som inhämtat att arbetet inom regeringskansliet bedrivs med sikte på en proposition våren 1984, anser att regeringens överväganden inte bör föregripas. Motionsyrkandet bör därför inte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Utskottet delar den uppfattning som har kommit till uttryck i den nämnda motionen 1334 (c) om att man bör ta till vara alla möjligheter att effektivt utnyttja tillgängliga resurser genom ett nära samarbete mellan kulturinstitutioner, såväl mellan centrala och regionala som mellan institutioner och fria grupper. Som framgår av en redovisning som lämnas i KrU 1982/83:10 (s. 3—4) stöder kulturrådet på en rad olika sätt institutionerna i deras strävan att åstadkomma ett närmare samarbete. Något särskilt initiativ för att kulturrådet skall främja ett samarbete av angivet slag är därför inte erforderligt. Motionen avstyrks i motsvarande del (yrkande 3).

Långsiktig planering. Tillämpning av huvudförslaget

Utskottet tar här slutligen upp två yrkanden i motion 1348 (fp), som

avser omfattningen och inriktningen av de statliga insatserna på kulturområdet under de kommande åren.

Motionärerna framhåller att, trots de betydande insatser som gjorts på kultursektorn av stat, landsting och kommun särskilt under den senaste tioårsperioden, det ännu på många områden finns behov av ytterligare statliga insatser, exempelvis då det gäller de regionala kulturinstitutionerna och barnkulturen. De konstaterar att det reformutrymme som kan åstadkommas genom omprioriteringar är begränsat och att det därför krävs ett årligt resurstillskott. Reformramen för perioden 1983—1985 bör uppgå till 75 — 100 milj. kr. Det är nödvändigt med en långsiktig planering för att tillgängligt reformutrymme och möjligheterna till omprioriteringar skall kunna utnyttjas så effektivt som möjligt. Regeringen bör därför i nästa budgetproposition redovisa riktlinjer för utvecklingen av de statliga kulturinsatserna under den följande treårsperioden.

Som framhålls i budgetpropositionen avser regeringen att överväga inriktningen av de statliga insatserna på kulturområdet. Utskottet utgår från att sådana överväganden leder till ställningstaganden av mera långsiktig karaktär och att regeringen om möjligt kommer att redovisa dessa i nästa budgetproposition. Utskottet vill samtidigt framhålla att utskottet i den nuvarande budgetsituationen inte kan förorda att statsmakterna tar ställning till en viss reformram som avser senare budgetår än det beträffande vilket budgetprövningen är aktuell. Med hänsyn till det anförda bör motionsyrkandet inte föranleda någon riksdagens åtgärd (yrkande 1).

Sedan år 1978 har myndigheterna ålagts att i sina anslagsframställningar som ett huvudförslag redovisa ett besparingsalternativ motsvarande en 2-procentig real nedskärning av anslaget för närmast föregående budgetår. Motionärerna accepterar tillämpningen av huvudförslaget för budgetåret 1983/84 men anser att det för tiden därefter inte finns utrymme för rationaliseringar hos de centrala kulturinstitutionerna på teater-, musik-, musei- och arkivområdena. Dessa bör därför tas undan från tillämpningen av huvudförslaget fr. o. m. budgetåret 1984/85. Motionärerna anser att besparingar på kulturområdet i fortsättningen i stället bör sökas i rent administrativa verksamheter av det slag som statens kulturråd bedriver.

Riksdagen behandlade för en kort tid sedan ett förslag från riksdagens revisorer om besparingsåtgärder i statsförvaltningen. I sitt av riksdagen godkända betänkande (FiU 1982/83:26) anförde finansutskottet att den hittillsvarande metoden med en generell nedskärning med 2 % per år varit framgångsrik i flera avseenden men att på längre sikt utskottet liksom revisorerna ser vissa svårigheter att tillämpa metoden generellt. Utskottet framhöll vidare bl. a. att avsikten med besparingsarbetet inte får vara att man inom myndigheterna tvingas till politiska ställningstaganden. Det borde ankomma på regeringen att utarbeta förslag till hur en systematisk kostnadspress skall åstadkommas. Det kan som hittills ske genom att myndigheterna åläggs att spara 2 % av de reala resurserna per år eller som

föreslås i årets budgetförslag genom ett krav på minst 6 % under en treårsperiod, men det kan, anförde finansutskottet, självfallet också ske på helt andra sätt. I detta sammanhang finns också skäl erinra om att enligt utfärdade budgetanvisningar myndigheterna i sina anslagsframställningar för budgetåret 1984/85 som huvudförslag skall redovisa verksamheten vid en anslagsnivå som utgör pris- och löneomräknat anslag för budgetåret 1983/84 minskat med minst 2 %.

Kulturutskottet vill för sin del tillägga att det särskilt för små institutioner kan vara mycket svårt eller omöjligt i fortsättningen att varje år åstadkomma en 2-procentig rationalisering. Institutionerna inom kultursektorn är i många fall mycket små och har en anslagsstruktur som innebär att de fasta kostnaderna relativt sett är stora medan de rörliga kostnaderna är små. Detta innebär att verksamheten drabbas hårt då procentuella nedskärningar av anslaget måste göras, eftersom besparingarna går ut över de rörliga kostnaderna. Då det gäller valet av generella besparingsåtgärder på kultursektorn finns också skäl hänvisa till vad som i det föregående anförts om administrativa rationaliseringar. Någon särskild framställning till regeringen då det gäller besparingar inom kultursektorn är enligt utskottets mening inte erforderlig. Motionsyrkandet avstyrks därför (yrkande 2).

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *kulturlag*
att riksdagen avslår motion 1982/83:940,
2. beträffande *stöd till barn och ungdom*
att riksdagen avslår motion 1982/83:1330 yrkande 1 i motsvarande del,
3. beträffande *finansiering av kulturutbudet*
att riksdagen avslår motion 1982/83:1330 yrkande 1 i motsvarande del,
4. beträffande *avveckling av delar av statens kulturråd*
att riksdagen avslår motion 1982/83:1330 yrkande 1 i motsvarande del,
5. beträffande *övergripande organisationsöversyn på kulturområdet m. m.*
att riksdagen avslår motion 1982/83:1334 yrkandena 4 och 5,
6. beträffande *ansvarsförhållandena på arbetsgivarsidan på kulturområdet*
att riksdagen avslår motion 1982/83:1334 yrkande 8,
7. beträffande *decentralisering av kulturverksamhet*
att riksdagen avslår motion 1982/83:1334 yrkande 1,

8. beträffande *stöd till regional kulturverksamhet*
att riksdagen avslår motionerna 1982/83:933 och 1982/83:1334 yrkande 2,
9. beträffande *regionalisering på musikområdet*
att riksdagen avslår motion 1982/83:1334 yrkande 6,
10. beträffande *samarbete mellan kulturinstitutioner*
att riksdagen avslår motion 1982/83:1334 yrkande 3,
11. beträffande *långsiktig planering*
att riksdagen avslår motion 1982/83:1348 yrkande 1,
12. beträffande *tillämpning av huvudförslaget för vissa kulturinstitutioner*
att riksdagen avslår motion 1982/83:1348 yrkande 2.

2. **Statens kulturråd.** Regeringen har i proposition 1982/83:100 bilaga 10 (utbildningsdepartementet) under punkt B 1 (s. 15—20) föreslagit riksdagen att

1. godkänna de förändringar som i propositionen förordats i fråga om statens kulturråds organisation,
2. till Statens kulturråd för budgetåret 1983/84 anvisa ett förslagsanslag av 15 215 000 kr.

M o t i o n e r

I motion 1982/83:147 av Kerstin Anér (fp) yrkas att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om komplettering av kulturrådets behovsanalys av framtida kulturstatistik med det kulturutbud som samfunden och andra organisationer erbjuder.

I motion 1982/83:1330 av Britt Mogård m. fl. (m) yrkas, såvitt nu är i fråga,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om principerna för statens kulturråds sammansättning,
3. att riksdagen till Statens kulturråd för budgetåret 1983/84 anvisar ett förslagsanslag av 14 558 000 kr.

I motion 1982/83:1346 av Lars Werner m. fl. (vpk) yrkas, såvitt nu är i fråga,

1. b) att riksdagen under anslaget Statens kulturråd upptar ett i förhållande till regeringens förslag med 3 000 000 kr. förhöjt belopp avseende film- och videoverkstäder.

I motion 1982/83:1348 av Jan-Erik Wikström m. fl. (fp) yrkas, såvitt nu är i fråga,

8. att riksdagen till kulturprojekt inom skolan för budgetåret 1983/84 under anslaget Statens kulturråd, delposten Utrednings- och utvecklings-

verksamhet inom barnkulturområdet anvisar 5 000 000 kr. utöver vad regeringen föreslagit.

I motion 1982/83:1851 av Marianne Karlsson (c) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ökat stöd till cirkuskonsten.

I motion 1982/83:2151 av Margot Wallström m. fl. (s) yrkas — med hänvisning till vad som anförts i motion 1982/83:2150 — såvitt nu är i fråga

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om att uppdraget att inventera, utveckla metoder för och stödja närmiljöprojekt bör delas mellan statens kulturråd och statens ungdomsråd.

Propositionen

Organisationsöversynen

Utskottet har i det föregående (punkt 1 s. 5 och 6) redovisat att en översyn av statens kulturråds organisation och arbetsformer gjorts av rådet. I propositionen föreslås att riksdagen skall godkänna förändringar i fråga om kulturrådets organisation, såvitt avser inrättandet av en folkbildningsnämnd och beträffande antalet ledamöter i styrelsen.

Ny nämnd. För att förstärka organisationen inom folkbildnings- och folkrörelseområdet har kulturrådet föreslagit att en nämnd inrättas i stället för den nuvarande folkbildningskommittén. Nämnden föreslås få rådgivande och beredande uppgifter i likhet med övriga tre nämnder. I propositionen tillstyrks att en nämnd inrättas för folkbildnings- och folkrörelsefrågor. Liksom för övriga nämnder bör för denna, anföras det, gälla att det bör ankomma på regeringen att besluta om nämndens ansvarsområde, sammansättning och storlek.

Styrelsens storlek och sammansättning. I propositionen anför föredragande statsrådet följande (bil. 10 s. 19).

Kulturrådet föreslår att antalet ledamöter i styrelsen minskar till en ordförande, tolv ledamöter och två ersättare. Till detta kommer två ledamöter och två ersättare som företrädare för personalorganisationerna vid rådet. I styrelsen bör enligt kulturrådet ingå åtta företrädare för kommuner, landsting, kulturorganisationer, folkbildningsorganisationer och löntagarorganisationer. Ordföranden och övriga fyra ledamöter samt de två ersättarna föreslås utses på politiska grunder så att erfarenheter av kulturpolitik på lokal, regional och central nivå blir företrädda.

Enligt förslagen i propositionen (prop. 1974:28) om den statliga kulturpolitiken skulle styrelsen bestå av sju företrädare för de nyssnämnda intressegrupperna. De övriga sju ledamöterna och ordföranden skulle utses bland personer med bred samhällelig erfarenhetsbakgrund. Vid behandlingen av nämnda proposition uttalade kulturutskottet (KrU 1974:15

s. 41, rskr 1974:248) med anledning av en motion om parlamentarisk sammansättning av styrelsen att kulturrådets styrelse inte borde ha en helt parlamentarisk sammansättning. Utskottet framhöll emellertid att vad som sades i propositionen inte talade emot att styrelsen kommer att ges ett parlamentariskt inslag med företrädare för olika politiska partier. Utskottet fann det önskvärt att så blev fallet. För egen del anser jag att den nuvarande konstruktionen av styrelsen med såväl partipolitisk representation som representation från intresseorganisationer har så stort värde att den bör bibehållas. Jag delar kulturrådets uppfattning att en minskning av antalet ledamöter och ersättare dock bör genomföras i syfte att effektivisera arbetet i styrelsen. Styrelsen bör, som rådet har föreslagit, bestå av en ordförande och tolv andra ledamöter. Det ankommer på regeringen att besluta om antalet ersättare.

Kultur i närmiljö

I sin anslagsframställning har kulturrådet — mot den bakgrunden att samtliga pågående större utrednings- och utvecklingsprojekt avslutas under innevarande budgetår — uttalat sig för att ett nytt utvecklingsprojekt, benämnt Kultur i närmiljö, med särskild tonvikt på barns och ungdomars situation bör startas. Föredragande statsrådet anför följande om förslaget (bil. 10 s. 20).

Jag delar kulturrådets uppfattning att det finns ett behov av att stimulera utvecklingsprojekt på lokal nivå med syfte att utveckla den skapande aktiviteten och engagemanget i närmiljön och därmed särskilt medverka till att förbättra situationen för barn och ungdom. Närmiljöprojekt av denna art bedrivs redan på flera håll, delvis på statligt initiativ genom exempelvis Riksteatern, Rikskonserter, Riksutställningar, barnmiljörådet, brottsförebyggande rådet m. fl., men framför allt i kommunal regi. Härtill kommer att regeringen nyligen har tillkallat en barn- och ungdomsdelegation och en kommission för intensifiering av kampen mot narkotika. Det är angeläget att kulturrådet inventerar pågående projekt inom detta område. Kulturrådet bör enligt min uppfattning närmast ha sikte på att — mot bakgrund av de erfarenheter som dessa studier ger — utveckla metoder för hur närmiljöprojekt kan läggas upp och verka för att en närmare samverkan mellan olika pågående projekt kommer till stånd. Kulturrådet bör också kunna stödja de aktiviteter som redan pågår inom dessa projekt, särskilt sådana som bedrivs av barn- och ungdomsorganisationer. Jag förutsätter att kulturrådet i denna verksamhet samråder med berörda myndigheter och institutioner, särskilt barn- och ungdomsdelegationen.

U t s k o t t e t

Utskottet har inte något att erinra mot förslagen i propositionen om *inrättande av en folkbildningsnämnd*, eller om minskning av *antalet ledamöter i styrelsen för statens kulturråd* till — utöver ordföranden — tolv personer.

I motion 1330 (m) tas upp frågan om *sammansättningen av kulturrådets styrelse*. Motionärerna anför att möjligheterna att utkräva politiskt ansvar av statens kulturråd måste ökas och att detta innebär att styrelsen skall ges en parlamentarisk sammansättning.

Utskottet anser för sin del att det under de gångna åren varit av mycket stort värde att det, som utskottet förordade år 1974, funnits ett betydande inslag i styrelsen av personer som på riks-, regional- eller lokalplanet varit politiskt verksamma. Utskottet är emellertid inte berett förorda att till ledamöter i styrelsen skulle utses endast personer som är partipolitiskt verksamma. Det är däremot viktigt att antalet styrelseledamöter med en sådan bakgrund inte minskar i samband med att antalet personer i styrelsen skärs ned.

Utskottet har i det föregående redovisat föredragande statsrådets syn på det förslag till utvecklingsprojekt, benämnt *Kultur i närmiljö*, som kulturrådet utförligt redovisat i sin anslagsframställning.

I likhet med vad som anförs i propositionen anser utskottet att det finns behov av att stimulera projekt på lokal nivå med syfte att utveckla bl. a. engagemanget i närmiljön och därmed särskilt medverka till att förbättra situationen för barn och ungdom. Utskottet har inte något att invända mot den inriktning av projektet som anges i propositionen. Kulturrådet bör kunna stödja de aktiviteter som redan pågår inom olika närmiljöprojekt och därigenom medverka till att utveckla verksamheten. Rådet bör vidare verka för att en närmare samverkan mellan olika pågående projekt kommer till stånd och utveckla metoder för hur närmiljöprojekt kan läggas upp. I överensstämmelse med vad som anförs i propositionen vill utskottet starkt understryka vikten av stöd till sådana projekt som bedrivs av barn- och ungdomsorganisationerna själva. Kulturrådet bör därför ha ett nära samarbete med statens ungdomsråd. I motion 2151 (s) framställs bl. a. ett yrkande som innebär att huvudmannskapet för utvecklingsprojektet skulle delas mellan kulturrådet och ungdomsrådet. Utskottet hyser förståelse för de skäl som bär upp yrkandet men anser att det ur ansvarssynpunkt är lämpligast att kulturrådet blir ensam huvudman för projektet. Motionsyrkandet avstyrks således (yrkande 1).

I sin redovisning av projektet har kulturrådet starkt uppmärksammat de förslag till utvecklingsverksamhet, som ungdomsrådet lagt fram i rapporten Ej till salu. Sedan budgetpropositionen avgivits har ungdomsrådet i skrivelse till regeringen lagt fram förslag med anledning av rapporten liksom en plan för genomförandet av världsungdomsåret 1985 i Sverige. Resultatet av regeringens överväganden med anledning av ungdomsrådets skrivelse får betydelse för uppläggningsen av kulturrådets projekt. I anslutning till behandlingen inom kort av stödet till ungdomsorganisationer m. m. får utskottet med anledning av motioner också anledning att göra vissa överväganden rörande bl. a. ungdomsrådets förslag om försöksverksamhet i närmiljöer. Slutligen vill utskottet här erinra om att kulturrådet påpekat sambandet mellan projektet *Kultur i närmiljö* och ett projekt om Studier av kommunala framtider som förbereds inom sekretariatet för framtidsstudier.

Motionärerna bakom motion 1348 (fp) anknyter till det nyss behandlade

utvecklingsprojektet Kultur i närmiljö. De vill att det under tre år årligen skall utgå 5 milj. kr. för *projekt* av olika slag, i vilka enskilda kulturarbetare eller grupper av sådana knyts till *skolor och andra ungdomsmiljöer*. Kulturarbetarna skall tillsammans med lärare och annan fast personal stimulera elevernas kulturintresse, framför allt genom egna aktiviteter. Yrkandet avser anvisande av medel till projektet för nästa budgetår (yrkande 8).

I överensstämmelse med vad motionärerna själva anför bör det i första hand vara skolorna som avsätter resurser för sådana projekt som förordas av motionärerna. Genom bl. a. metodutveckling av kulturrådet, exempelvis inom ramen för närmiljöprojektet, bör rådet kunna stödja verksamhet av angivet slag. Utskottet anser sig däremot inte kunna förorda att särskilda resurser för skolprojekt avsätts enligt motionärernas önskemål. Motionsyrkandet avstyrks därför. I sammanhanget beaktar utskottet att det inom en nära framtid kommer att presenteras en utvärdering av de insatser som gjorts av statsmakterna för barnkulturen med anledning av förslag i proposition 1978/79:143 om barn och kultur.

Vänsterpartiet kommunisterna vill i motion 1346 att det under förevarande anslag skall anvisas 3 milj. kr. till film- och videoverkstäder (yrkande 1 b). Under anslaget C 2 Filmstöd yrkas att medelsanvisningen skall skäras ned med samma belopp.

Utskottet vill med anledning av motionen nämna att det i en protokollsanteckning till det nya filmavtalet (prop. 1981/82:111 s. 182, se även s. 20) anges att styrelsen för Filminstitutet får besluta om en eller flera filmverkstäder. Utskottet har inhämtat att det för innevarande budgetår avsatts 400 000 kr. till stiftelsen Filmverkstan, som tidigare var en avdelning på Filminstitutet. Vidare har inom ramen för medel som anvisats till Filminstitutet för att främja spridning och visning av värdefull film avsatts högst 2 milj. kr. för försöksverksamhet med lokalt arbete med video. Enligt budgetpropositionen föreslås motsvarande belopp för ändamålet för nästa budgetår.

Utskottet som konstaterar att det av styrelsen avsatta beloppet är av samma storleksordning som motsvarande belopp under närmast föregående budgetår avstyrker under hänvisning till det anförda motionsyrkandet (yrkande 1 b).

Regeringens förslag till *medelsanvisning* till kulturrådet för nästa budgetår innebär att huvudförslaget tillämpas. I ett tidigare avsnitt (s. 6) har angivits att regeringen anser att begränsning därutöver bör vara beroende av förändringar i uppgifter för rådet. Utskottet delar denna uppfattning. Som också tidigare angetts är det angeläget att en genomgång av kulturrådets verksamhet görs. För nästa budgetår bör *medelsanvisningen* för rådets verksamhet bestämmas till det av regeringen föreslagna beloppet, vilket innebär en uppräknig med 657 000 kr. Motion 1330 (m), i vilken framställs ett yrkande som innebär att medelsanvisningen skulle vara densamma som för innevarande budgetår, avstyrks i motsvarande del (yrkande 3).

Slutligen behandlar utskottet två motioner som avser frågor i vilka kulturrådet bedrivit viss utredningsverksamhet.

I motion 1851 (c) vill motionären ha ett ökat statligt och kommunalt *stöd till cirkuskonsten*.

Med anledning av motionen vill utskottet erinra om att kulturrådet år 1981 lade fram rapporten (1981:1) Samhället och cirkusen, som utarbetats av en särskild utredningsman. Utredningen hade tillkallats främst med sikte på att förenkla bestämmelserna och myndighetsanvisningarna vid anordnandet av cirkusföreställningar. I rapporten föreslås bl. a. vissa insatser från kommunernas sida för att stödja cirkusverksamheten.

Rapporten har remissbehandlats. Utskottet har inhämtat att avsikten är att förslag med anledning av rapporten skall presenteras i kulturrådets styrelse före sommaren.

Utskottet vill vidare nämna följande.

Lantbruksstyrelsen har i en framställning till regeringen i maj 1982 lagt fram förslag till ny djurskyddslag och djurskyddsförordning. Den föreslagna förordningen innehåller vissa bestämmelser som skulle vidga kretsen av djur som inte får visas på cirkus till att omfatta även sjölejon och elefanter. Framställningen från lantbruksstyrelsen är efter remissbehandling föremål för beredning inom regeringskansliet.

Utskottet hyser förståelse för den oro motionären känner för cirkuskonstens framtid i vårt land och vill understryka vikten av att insatser görs för att cirkuskonsten skall kunna fortleva hos oss. Det pågående beredningsarbetet inom kulturrådet och regeringskansliet bör emellertid inte föregripas. Utskottet föreslår därför att motion 1851 inte skall föranleda någon riksdagens åtgärd.

Kulturrådet har som svar på en enkät från en arbetsgrupp inom statistikutredningen gjort en analys rörande *den framtida kulturstatistiken*. I motion 147 (fp) vill motionären att behovsanalysen skall kompletteras med det kulturutbud som trossamfunden och andra organisationer erbjuder. Sedan motionen väcktes har den åsyftade arbetsgruppen avgett en rapport om behovet av kulturstatistik. Av rapporten framgår att det, om rapporten läggs till grund för beslut om den framtida kulturstatistiken, kommer att bli möjligt att i någon utsträckning utläsa vilket kulturutbud som kyrkor och andra organisationer erbjuder. Med hänsyn till innehållet i rapporten vill utskottet dock understryka vikten av att man vid den fortsatta beredningen av statistikfrågan rörande kultursektorn också uppmärksammar det omfattande kulturutbud som samfund och andra organisationer erbjuder men som inte alltid kommer till synes i befintlig statistik. Det är en följd av att detta kulturutbud i många fall inte får särskilt ekonomiskt stöd från stat, landsting eller kommun och att statistiken ofta anknyter till bidragsgivningen. Utskottet anser att någon riksdagens åtgärd med anledning av motionen inte är erforderlig.

Utskottet hemställer

1. beträffande *förändringar i fråga om statens kulturråds organisation*
att riksdagen godkänner de förändringar som förordats i proposition 1982/83:100,
2. beträffande *parlamentarisk sammansättning av statens kulturråd*
att riksdagen med anledning av motion 1982/83:1330 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,
3. beträffande *Kultur i närmiljö*
att riksdagen avslår motion 1982/83:2151 yrkande 1,
4. beträffande *medelsberäkning för kulturprojekt inom skolan*
att riksdagen avslår motion 1982/83:1348 yrkande 8 i motsvarande del,
5. beträffande *medelsberäkning för film- och videoverkstäder*
att riksdagen avslår motion 1982/83:1346 yrkande 1b i motsvarande del,
6. beträffande *medelsanvisningen*
att riksdagen med bifall till proposition 1982/83:100 och med avslag på motionerna 1982/83:1330 yrkande 3, 1346 yrkande 1b och 1348 yrkande 8, de båda sistnämnda motionerna i motsvarande del, till *Statens kulturråd* för budgetåret 1983/84 anvisar ett förslagsanslag av 15 215 000 kr.,
7. beträffande *circuskonsten*
att riksdagen avslår motion 1982/83:1851,
8. beträffande *viss fråga om kulturstatistiken*
att riksdagen avslår motion 1982/83:147.

3. **Bidrag till kulturverksamhet inom organisationer.** Regeringen har under punkt B 2 (s. 21 — 24) föreslagit riksdagen att till Bidrag till kulturverksamhet inom organisationer för budgetåret 1983/84 anvisa ett reservationsanslag av 10 617 000 kr.

Motioner

I motion 1982/83:1347 av Lars Werner m. fl. (vpk) yrkas, såvitt nu är i fråga,

1. att riksdagen med ändring av proposition 1982/83:100 beslutar att under anslaget Bidrag till kulturverksamhet inom organisationer uppta ett i förhållande till regeringens förslag med 2 500 000 kr. förhöjt belopp avseende centrumbildningar inom teaterns, dansens, musikens, filmens, litteraturens och bildkonstens områden.

I motion 1982/83:1612 av Lars Werner m. fl. (vpk) yrkas — med hänvisning till vad som anförts i motion 1982/83:1610 —

1. att riksdagen under anslaget Bidrag till kulturverksamhet inom orga-

nisationer anvisar ett i förhållande till regeringens förslag med 3 000 000 kr. förhöjt belopp avseende kulturverksamhet bland språkliga minoriteter,

2. att riksdagen uttalar att medlen för kulturverksamhet bland språkliga minoriteter bör fördelas av en särskild nämnd inom statens kulturråd där invandrarorganisationerna bör vara företrädna.

U t s k o t t e t

Ur anslaget utgår bl. a. bidrag till Centrumbildningar på teaterns, dansens, musikens, filmens, bildkonstens och litteraturens områden. Regeringen föreslår att denna anslagspost räknas upp med 92 000 kr. till 3 090 000 kr. Motionärerna bakom motion 1347 (vpk) vill att det skall göras en uppräknings med ytterligare 2 500 000 kr. Som skäl härför anföras att arbetslösheten bland kulturarbetarna är stor. Centrumbildningarna utgör en motvikt mot bl. a. kommersialiseringen av arbetsförmedlande verksamhet inom kulturlivet.

Den av regeringen föreslagna uppräknings av anslagsposten, liksom av anslaget i dess helhet, är av samma storleksordning som motsvarande uppräknings av andra likartade anslag eller ca 3 %. Utskottet vill här också erinra om att arbetsmarknadsstyrelsen ställer särskilda arbetsförmedlare till Centrumbildningarnas förfogande för förmedling av arbete till konstnärer på området i fråga. Under hänvisning till det anförda avstyrker utskottet yrkande 1 i motion 1347.

Under en rad av år har statens kulturråd begärt att särskilda medel skall anvisas för kulturverksamhet bland språkliga minoriteter. Myndigheten begär för nästa budgetår ett belopp av 1 000 000 kr. för ändamålet. I motion 1612 (vpk) yrkas i samma syfte att anslaget räknas upp med 3 000 000 kr.

Regeringen har inte ansett sig kunna tillmötesgå önskemålet om en särskild anslagspost under anslaget för kulturverksamhet bland språkliga minoriteter. I propositionen (bil. 10 s. 23) erinras om de betydande insatser som görs för invandrare och språkliga minoriteter, bl. a. genom hemspråksundervisning, organisationsstöd, stöd till tidningar m. m. för att invandrarna skall kunna bibehålla och utveckla sina språk och kulturarv. I propositionen anför föredragande statsrådet härefter följande (bil. 10 s. 23).

Det är vidare enligt min mening självklart att de resurser som står till förfogande för kulturaktiviteter disponeras så att de i rimlig omfattning kommer invandrare och språkliga minoriteter i Sverige till del. Jag vill därvid särskilt erinra om bidraget till kulturverksamhet i folkbildningen vilket ger utrymme för kulturella aktiviteter i former som kan anpassas till olika gruppers behov. Det gör det möjligt att inrymma också kulturverksamhet med och för invandrare och språkliga minoriteter. Jag vill också erinra om att invandrapolitiska kommittén (A 1980:04) har i uppdrag att överväga frågor rörande bl. a. invandrades och språkliga minoriteters kulturverksamhet. Jag är mot denna bakgrund inte beredd att tillstyrka kulturrådets förslag om ett särskilt anslag.

Utskottet ansluter sig till den av regeringen gjorda bedömningen. Motionens yrkande avstyrks således (yrkande 1).

Motionärerna vill också att det för fördelning av det yrkade stödet skall inrättas en särskild nämnd inom kulturrådet, vari invandrarorganisationer skulle vara företrädare. Som en följd av det tidigare ställningstagandet avstyrks motionen även i denna del (yrkande 2).

Utskottet hemställer

1. beträffande *medelsanvisningen*

att riksdagen med bifall till proposition 1982/83:100 och med avslag på motionerna 1982/83:1347 yrkande 1 och 1982/83:1612 yrkande 1 till *Bidrag till kulturverksamhet inom organisationer* för budgetåret 1983/84 anvisar ett reservationsanslag av 10 617 000 kr.,

2. beträffande *inrättande av en särskild nämnd för fördelning av stöd till kulturverksamhet bland språkliga minoriteter*
att riksdagen avslår motion 1982/83:1612 yrkande 2.

4. Bidrag till särskilda kulturella ändamål. Regeringen har under punkt B 3 (s. 24 och 25) föreslagit riksdagen att till Bidrag till särskilda kulturella ändamål för budgetåret 1983/84 anvisa ett reservationsanslag av 8 102 000 kr.

Motioner

I motion 1982/83:753 av Sten Svensson (m) yrkas

1. att riksdagen till Bidrag till särskilda kulturella ändamål anvisar ett reservationsanslag av 7 952 000 kr.,

2. att riksdagen till Carl-Allan Mobergs fond för musikvetenskap anvisar ett anslag av 150 000 kr.

I motion 1982/83:1316 av Axel Andersson (s) yrkas att riksdagen hos regeringen begär visst anslag till Immigrantinstitutet inom ramen för bidrag till särskilda kulturella ändamål.

I motion 1982/83:1330 av Britt Mogård m. fl. (m) yrkas, såvitt nu är i fråga,

4. att riksdagen, i enlighet med vad i motionen anförts om kulturella ändamål, till Bidrag till särskilda kulturella ändamål för budgetåret 1983/84 anvisar ett reservationsanslag av 5 110 000 kr.

I motion 1982/83:1349 av Margareta Winberg m. fl. (s) yrkas att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna att ur anslaget Bidrag till särskilda kulturella ändamål punkt 6 Till regeringens disposition 270 000 kr. skall avse bidrag till regional teaterverksamhet i Jämtlands län.

I motion 1982/83:1849 av Inger Josefsson (c) och Rune Torwald (c) yrkas att riksdagen beslutar att regeringen av disponibla medel under

anslaget Bidrag till särskilda kulturella ändamål ger ett anslag till Immigrantinstitutet.

Vissa uppgifter om anslaget

I nedanstående tabell redovisas fördelningen av anslaget på olika anslagsposter för innevarande budgetår.

	1982/83	
1. Stiftelsen Gerlesborgsskolan för verksamheten i Gerlesborg	450 000	} 710 000
2. Riksförbundet Invandrarnas kulturcentrum för verksamheten	160 000	
3. Skolöverstyrelsen för utvecklingsarbete för handikappade	100 000	
4. Engångsanvisningar till arkiv, kulturminnesvård, museer och utställningar	3 263 000	
5. Statens kulturråd för bidrag till film- och videogramproduktion inom museerna	750 000	
6. Till regeringens disposition		
a) engångsanvisningar till arkiv, kulturminnesvård, museer och utställningar	311 000	
b) övriga kulturella ändamål	2 992 000	
	8 026 000	

Utskottet

I de motioner som väckts beträffande detta anslag har inte framställts något yrkande som uttryckligen avser medelsanvisning för de ändamål som anges i punkterna 1—5. De ändringsförslag som väckts i motionerna avser därför i första hand anslagspost 6 ovan som är avsedd att stå till regeringens disposition för bl. a. olika kulturella ändamål.

Utskottet tar först upp till bedömning motion 753 (m), vari yrkas att anslaget skall bestämmas till ett belopp som är 150 000 kr. lägre än det av regeringen föreslagna och att angivna belopp skall anvisas som ett engångsanslag till Carl-Allan Mobergs fond för musikvetenskap. Motionären anför att det finns angelägna behov på musikforskningens område men att de fonder som f. n. står till förfogande har mycket begränsade resurser. Den nämnda fonden bildades genom en frivillig insamling 1977 men dess tillgångar är mycket små, anför motionären.

Utskottet, som förra året avstyrkte en motion av samma motionär om medelsanvisning till nämnda ändamål (KrU 1981/82:30 p. 2), är inte berett att begränsa medelsanvisningen under förevarande anslag för att tillgodose yrkandet i motion 753. Motionen avstyrks därför.

Som framgår av ovanstående tabell står för innevarande budgetår knappt 3 milj. kr. till regeringens disposition för tillgodoseende av tillfälliga bidragsbehov på kulturområdet, som inte avser engångsanvisningar till arkiv, kulturminnesvård, museer och utställningar (anslagspost 6 b). Enligt vad utskottet inhämtat kan man utgå från att, om riksdagen bifaller regeringens förslag till medelsanvisning, motsvarande dispositionspost

kommer att bli av samma storleksordning för nästa budgetår. Utskottet anser att det är av värde att regeringen har vissa medel till disposition för angivna ändamål, bl. a. för att insatser skall kunna göras då ett angeläget bidragsbehov uppstår och särskild medelsanvisning över statsbudgeten eller tilläggsbudget inte kan avvaktas. Utskottet har ingen erinran mot storleken av dispositionsposten. Utskottet beaktar i sammanhanget att, enligt vad utskottet inhämtat, avsikten är att av dispositionsposten en summa av ca 1,5 milj. kr. skall disponeras för olika investeringsändamål, som i övrigt får bidrag genom s. k. lotterimedel.

Utskottets ställningstagande innebär att utskottet avstyrker motion 1330 (m), såvitt däri yrkas att riksdagen skall anvisa ett anslag som är 2 992 000 kr. mindre än det av regeringen föreslagna (yrkande 4). Av motionen framgår att syftet med yrkandet är att riksdagen inte skall anvisa medel för sådana ospecificerade ändamål som ovan avses.

Utskottet har inte något att erinra mot regeringens förslag till medelsanvisning under anslaget.

Regeringen har beviljat Jämtlands läns landsting 225 000 kr. för regional försöksverksamhet med barn- och ungdomsteater. Hallands läns teaterförening har erhållit samma belopp för likartad verksamhet. I motion 1349 (s) vill motionärerna att av det belopp som ställs till regeringens disposition (anslagspost 6 b) 270 000 kr. skall utgå till fortsatta försök med regional teaterverksamhet i Jämtlands län.

Enligt vad utskottet inhämtat har Jämtlands läns landsting numera ingett en framställning till regeringen om bidrag för fortsatt försöksverksamhet. Kulturrådet kommer inom kort att yttra sig över framställningen. Utskottet, som anser att bedömningen av frågan inte bör föregripas, avstyrker motionen.

Utskottet behandlar här slutiligen två motioner, 1316 (s) och 1849 (c), om bidrag till Immigrantinstitutet i Borås. Motionärernas förslag innebär att bidrag skall utgå till nämnda institut från den anslagspost som disponeras av regeringen.

Immigrantinstitutet har sin huvudort i Borås. I huvudsak arbetar institutet med informationsverksamhet i invandrarfrågor. Institutet bedriver bl. a. en omfattande dokumentationsverksamhet rörande sådana frågor.

Enligt vad utskottet inhämtat erhåller institutet visst bidrag från invandrarverket. Utskottet har också inhämtat att regeringen hösten 1982 prövade frågan om bidrag till institutet för dess dokumentationsverksamhet men att regeringen avlog en bidragsframställning under hänvisning till de uppgifter riksarkivet har och till att riksarkivet var villigt att ge service på detta område. Utskottet är mot bakgrund av det anförda inte berett förorda att regeringen ger bidrag till institutet från förevarande anslag.

Utskottet hemställer

1. beträffande *Carl-Allan Mobergs fond för musikvetenskap* att riksdagen avslår motion 1982/83:753 yrkande 2,

2. beträffande *medelsanvisningen*
att riksdagen med bifall till proposition 1982/83:100 samt med avslag på motionerna 1982/83:753 yrkande 1 och 1982/83:1330 yrkande 4 till *Bidrag till särskilda kulturella ändamål* för budgetåret 1983/84 anvisar ett reservationsanslag av 8 102 000 kr.,
3. beträffande *regional teaterverksamhet i Jämtlands län*
att riksdagen avslår motion 1982/83:1349,
4. beträffande *bidrag till Immigrantinstitutet i Borås*
att riksdagen avslår motionerna 1982/83:1316 och 1982/83:1849.

5. **Bidrag till samisk kultur.** Regeringen har under punkt B 4 (s. 25 och 26) föreslagit riksdagen att till Bidrag till samisk kultur för budgetåret 1983/84 anvisa ett anslag av 1 888 000 kr.

Motion

I motion 1982/83:1862 av Birgitta Rydle (m) och Ingrid Hemmingsson (m) yrkas att riksdagen hos regeringen anhåller att frågan om tillskapande av ett sydsamiskt kulturcentrum utreds.

Utskottet

Motionärerna bakom motion 1862 (m) vill att frågan om tillskapande av ett sydsamiskt kulturcentrum skall utredas. De anser att ett sådant centrum lämpligen kan förläggas till fastigheten Fjällgård, som är belägen intill Änge sameskola i Äre kommun. Motionärerna menar att man vid ett kulturcentrum av angivet slag skulle kunna samla kunskaper om sydsamisk renskötsel, fiske, jakt, ärjemarkskultur m. m. Sydsamiska traditioner skulle kunna vårdas där och årliga arrangemang skulle kunna förläggas dit.

I september 1982 utfärdade dåvarande regeringen direktiv för en kommitté som skall utreda vissa frågor om samernas ställning i Sverige (Dir 1982:71). En av huvuduppgifterna skall vara att föreslå insatser för att bevara och utveckla det samiska språket. I tilläggsdirektiv i februari 1983 gjordes inte någon ändring i nämnda avseende (Dir 1983:10). Kommittén skall samråda med invandrapolitiska kommittén (A 1980:04) och språk- och kulturarvsutredningen (U 1981:04). I tilläggsdirektiven anges att om kommittén under arbetets gång skulle finna att det föreligger behov av att utreda även andra frågor som rör samernas situation än de som omfattas av direktiven men som har anknytning till dessa, kommittén bör anmäla detta till regeringen för prövning av frågan om eventuella tilläggsdirektiv. Här bör också nämnas att det sedan 1977 i regeringskansliet finns en permanent arbetsgrupp (U 1977:10) för samefrågor, vilken är knuten till utbildningsdepartementet. I detta sammanhang vill utskottet också nämna

att enligt ett avtal som undertecknades i februari i år ett fjäll- och same-museum skall byggas i Jokkmokk. Museet skall drivas av en stiftelse i vilken ingår staten, Norrbottens läns landsting, Jokkmokks kommun samt sameorganisationerna Svenska samernas riksförbund och Same Ätnam. Museet skall bl. a. bedriva huvudmuseiverksamhet i Sverige för den samiska kulturen innefattande forskning kring denna kultur samt dokumentera, belysa och informera om den samiska kulturens utveckling och de samiska traditionerna.

Utskottet anser mot bakgrund av det anförda att det inte är erforderligt med någon riksdagens åtgärd med anledning av motion 1862.

Utskottet har inte något att erinra mot förslaget till medelsanvisning under förevarande anslag.

Utskottet hemställer

1. beträffande *medelsanvisningen*
att riksdagen till *Bidrag till samisk kultur* för budgetåret 1983/84 anvisar ett anslag av 1 888 000 kr.,
2. beträffande *ett sydsamiskt kulturcentrum*
att riksdagen avslår motion 1982/83:1862.

6. Visningsersättning åt bild- och formkonstnärer. Regeringen har under punkt B 5 (s. 26 och 27) föreslagit riksdagen att till Visningsersättning åt bild- och formkonstnärer för budgetåret 1983/84 anvisa ett anslag av 20 318 000 kr.

Motioner

I motion 1982/83:1325 av Eva Hjelmström m. fl. (vpk) yrkas att riksdagen beslutar att under anslaget Visningsersättning åt bild- och formkonstnärer uppta ett i förhållande till regeringens förslag med 10 milj. kr. förhöjt belopp.

I motion 1982/83:1348 av Jan-Erik Wikström m. fl. (fp) yrkas, såvitt nu är i fråga,

20. att riksdagen till anslaget Visningsersättning åt bild- och formkonstnärer för budgetåret 1983/84 anvisar 1 500 000 kr. utöver vad regeringen föreslagit.

Utskottet

Sedan den 1 juli 1982 lämnas visningsersättning åt bild- och formkonstnärer. Ersättningen utgår för att konstnärernas verk i offentliga institutioners ägo visas för allmänheten eller används på annat allmännyttigt sätt.

Visningsersättningen utgår från detta anslag i form av ett fast årligt belopp som tillförs Sveriges bildkonstnärsfond. Fondmedlen skall använ-

das för ändamål som i första hand syftar till att ge yrkesverksamma konstnärer ekonomisk och arbetsmässig trygghet. Ersättning från fonden kan utgå till konstnärer som är svenska medborgare eller stadigvarande bosatta i Sverige.

I budgetpropositionen föreslås en uppräknig av medelsanvisningen under anslaget med 3 % till 20 318 000 kr. En ytterligare uppräknig förordas i två motioner, nämligen i motion 1325 (vpk) med 10 000 000 kr. och i motion 1348 (fp) med 1 500 000 kr.

Den uppräknig som föreslås av regeringen är lika stor som den som i allmänhet föreslås för andra likartade anslag. Med hänsyn till den statsfinansiella situationen anser sig utskottet inte kunna förorda någon ytterligare höjning av anslaget. Utskottet tillstyrker regeringens förslag och avstyrker motionsyrkandena.

Utskottet hemställer

att riksdagen med bifall till proposition 1982/83:100 och med avslag på motionerna 1982/83:1325 och 1982/83:1348 yrkande 20 till *Visningsersättning åt bild- och formkonstnärer* för budgetåret 1983/84 anvisar ett anslag av 20 318 000 kr.

7. Bidrag till konstnärer. Inkomstgarantier för konstnärer. Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkterna B 6 och B 7 (s. 27—29) och hemställer

1. att riksdagen till *Bidrag till konstnärer* för budgetåret 1983/84 anvisar ett reservationsanslag av 12 715 000 kr.,
2. att riksdagen till *Inkomstgarantier för konstnärer* för budgetåret 1983/84 anvisar ett förslagsanslag av 4 948 000 kr.

8. Ersättning åt författare m. fl. för utlåning av deras verk genom bibliotek m. m. Regeringen har under punkt B 8 (s. 30—32) föreslagit riksdagen att

1. godkänna vad som i propositionen anförts om biblioteksersättningens grundbelopp,
2. till Ersättning åt författare m. fl. för utlåning av deras verk genom bibliotek m. m. för budgetåret 1983/84 anvisa ett förslagsanslag av 40 368 000 kr.

Motioner

I motion 1982/83:1330 av Britt Mogård m. fl. (m) yrkas, såvitt nu är i fråga,

5. att riksdagen, i enlighet med vad som i motionen anförts, beslutar att höja biblioteksersättningens grundbelopp för hemlån av svenskt original-

verk från 36 till 40 öre samt att övriga grundbelopp höjs i motsvarande mån,

6. att riksdagen till Ersättning åt författare m. fl. för utlåning av deras verk genom bibliotek m. m. för budgetåret 1983/84 anvisar ett förslagsanslag av 43 818 000 kr.

I motion 1982/83:1344 av Lars Werner m. fl. (vpk) yrkas

1. att riksdagen beslutar att ersättning åt författare m. fl. för utlåning av deras verk genom bibliotek m. m. skall utgå med 42 öre fr. o. m. den 1 juli 1983,

2. att riksdagen beslutar att under anslaget Ersättning åt författare m. fl. för utlåning av deras verk genom bibliotek m. m. uppta ett i förhållande till regeringens förslag med 6 000 000 kr. förhöjt belopp.

I motion 1982/83:1348 av Jan-Erik Wikström m. fl. (fp) yrkas, såvitt nu är i fråga,

19. att riksdagen beslutar att för budgetåret 1983/84 höja bibliotekserättningens grundbelopp med 2 öre/hemlån utöver vad regeringen föreslagit.

G ä l l a n d e b e s t ä m m e l s e r

Gällande bestämmelser om bibliotekersättning finns i förordningen (1962:652) om Sveriges författarfond (omtryckt 1979:394, ändrad senast 1982:603). Ersättning utgår för utlåning genom folkbibliotek och skolbibliotek av litterärt verk i original av svensk eller i Sverige bosatt upphovsman och litterärt verk i svensk översättning. Ersättning utgår även för böcker som ingår i folk- och skolbibliotekens referenssamlingar.

Från detta anslag överförs årligen till Sveriges författarfond medel motsvarande vissa grundbelopp för bibliotekersättningen. Innevarande budgetår uppgår grundbeloppen i fråga om originalverk till 36 öre för hemlån och till 144 öre för referensexemplar samt i fråga om översatt verk till 18 öre för hemlån och till 72 öre för referensexemplar. Av fondens medel utbetalas individuell författarpennning till författare av originalverk med 21 öre för hemlån och med 84 öre för referensexemplar. För författare med höga utlåningssiffror gäller vissa begränsningar. Styrelsen för Sveriges författarfond kan bestämma att författarpennning till viss upphovsman skall utgå med högre belopp än det statistiskt beräknade. Denna möjlighet används för att ge f. n. ca 180 upphovsmän s. k. garanterad författarpennning, vilken för innevarande budgetår av styrelsen har fastställts till 42 000 kr. Återstoden av fondens medel, den s. k. fria delen, används efter styrelsens bestämmande till pensioner, understöd, stipendier och andra för författare, översättare m. fl. gemensamma ändamål.

En försöksverksamhet med översättarpennning bedrivs f. n. (KRFS 1981:31).

Ersättning åt författare och översättare för utnyttjande av deras verk i form av talböcker och taltidningar fördelas av Sveriges författarförbund enligt regler som förbundet fastställer.

Biblioteksersättningen har för innevarande budgetår beräknats till 36 946 000 kr. För talboks- och taltidningsersättning har anvisats 1 648 000 kr.

Utskottet

Regeringens förslag i fråga om biblioteksersättningens grundbelopp innebär att grundbeloppet för hemlån av svenskt originalverk höjs med 1 öre och övriga grundbelopp i motsvarande mån. Detta innebär att grundbeloppen föreslås bli, i fråga om originalverk 37 öre för hemlån och 148 öre för referensexemplar samt i fråga om översatta verk 18,5 öre för hemlån och 74 öre för referensexemplar. Medelsbehovet för biblioteksersättningen beräknas till 38 671 000 kr. för nästa budgetår. För ersättning åt författare och översättare för utnyttjande av deras verk i form av talböcker och taltidningar beräknas 1 697 000 kr., vilket innebär en ökning av anslaget med 49 000 kr.

I flera motioner föreslås en större uppräknning av biblioteksersättningen än vad regeringen föreslagit. Sålunda föreslås att — utöver vad som förordas i propositionen — grundbeloppet för hemlån av svenskt originalverk höjs med följande belopp, nämligen i motion 1344 (vpk) 5 öre, i motion 1330 (m) 3 öre och i motion 1348 (fp) 2 öre. Med utgångspunkt i att samtliga motioner syftar till en motsvarande höjning av övriga grundbelopp beräknar utskottet kostnaderna för motionärernas förslag till 5 225 000 kr. (vpk), 3 135 000 kr. (m) och 2 090 000 kr. (fp). Av motiveringen till motionen från moderata samlingspartiet framgår att motionärerna vill finansiera sitt förslag genom en nedskärning i motsvarande mån av en anslagspost under anslaget C 11. Litteraturstöd som avser En bok för alla.

Med hänsyn till det rådande statsfinansiella läget anser sig utskottet inte kunna föreslå riksdagen att höja biblioteksersättningen med större belopp än vad regeringen föreslagit. Detta ställningstagande grundar sig också på att utskottet ej är berett att genom omprioriteringar inom kultursektorn tillföra anslaget ytterligare medel.

Utskottet avstyrker således motionsyrkandena. Regeringens förslag till medelsanvisning tillstyrks.

Utskottet hemställer

1. beträffande *biblioteksersättningens grundbelopp*
att riksdagen med bifall till proposition 1982/83:100 och med avslag på motionerna 1982/83:1330 yrkande 5, 1982/83:1344 yrkande 1 och 1982/83:1348 yrkande 19 godkänner vad som i propositionen anförts,
2. beträffande *medelsanvisningen*
att riksdagen med bifall till proposition 1982/83:100 och med

avslag på motionerna 1982/83:1330 yrkande 6 och 1982/83:1344 yrkande 2 till *Ersättning åt författare m. fl. för utlåning av deras verk genom bibliotek m. m.* för budgetåret 1983/84 anvisar ett förslagsanslag av 40 368 000 kr.

9. Ersättning till rättighetshavare på musikområdet. Lotterinämnden. Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkterna B 9 och B 10 (s. 32—34) och hemställer

1. att riksdagen till *Ersättning till rättighetshavare på musikområdet* för budgetåret 1983/84 anvisar ett anslag av 8 000 000 kr.,
2. att riksdagen till *Lotterinämnden* för budgetåret 1983/84 anvisar ett förslagsanslag av 1 123 000 kr.

Teater, dans och musik

10. Bidrag till Svenska riksteatern. Regeringen har under punkt B 11 (s. 35—38) föreslagit riksdagen att till Bidrag till Svenska riksteatern för budgetåret 1983/84 anvisa ett reservationsanslag av 97 675 000 kr.

Motioner

I motion 1982/83:577 av Lars Ernestam (fp) yrkas att 528 000 kr. överförs från B 11. Bidrag till Svenska riksteatern till B 15. Bidrag till regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner och att därvid grundbidragen för den planerade länsteatern i Örebro län utökas från 38,5 till 47,5.

Den del av motionens yrkande som gäller anslaget B 15 behandlas under punkt 14 i detta betänkande.

I motion 1982/83:1863 av Erkki Tammenoksa m. fl. (s) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att regeringen bör utarbeta ett förslag om hur den av Riksteatern föreslagna finskspråkiga teaterenssemblen skall förverkligas.

Utskottet

I propositionen utgår föredragande statsrådet från att behovet av ökade resurser till en del kommer att motsvaras av ökade intäkter från Riksteaterns föreställningsverksamhet.

Utskottet noterar vidare att medel beräknas för dansteaterverksamhet på Cirkus med Riksteatern som huvudman och att man i propositionen utgår från att det bör vara möjligt för Operan att utan särskilt tillskott av medel kunna genomföra dansföreställningar på Cirkus. Det förtjänar ock-

så att här notera att en förstärkning av Riksteaterns resurser med 1 milj. kr. beräknas för att ge Riksteatern möjlighet att i samarbete med bl. a. fria teatergrupper öka sina insatser på barnteaterområdet.

Utskottet tillstyrker att medel för Riksteatern beräknas med utgångspunkt i bl. a. de sålunda redovisade förutsättningarna.

Örebro läns landsting och kommunförbundets länsavdelning i Örebro län har för sin del beslutat att fr. o. m. den 1 juli 1983 överta huvudmannskapet för Riksteaterns Örebroensemble genom att bilda Stiftelsen Länsteatern i Örebro. Medel för statsbidrag till denna har därför beräknats under anslaget Bidrag till regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner. Med anledning härav har i propositionen beräknats en minskning av statsbidraget till Riksteatern med 2 328 000 kr.

Motionären bakom motion 577 (fp) vill — under hänvisning till förslag av kulturrådet — att ytterligare 528 000 kr. skall överföras till anslaget B 15. Bidrag till regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner och att som en följd härav antalet s. k. grundbelopp för Länsteatern i Örebro bör bestämmas till 47,5 i stället för 38,5 som föreslagits i propositionen.

Utskottet har inhämtat att Riksteaterns Örebroensemble hitintills i viss utsträckning har gjort turnéer utanför länet och att det i budgetpropositionen har beräknats att Riksteatern inte skall få full kompensation för de resurser som faller bort om man genomför förslaget att överföra huvudmannskapet av ensemblen till Stiftelsen Länsteatern i Örebro. Mot denna bakgrund har det inte ansetts möjligt att överföra ett större belopp än 2 328 000 kr. mellan anslagen.

Utskottet ansluter sig till den i propositionen gjorda bedömningen och avstyrker motion 577, såvitt här är i fråga.

Utskottet har inte heller i övrigt något att erinra mot regeringens förslag till medelsanvisning.

Motion 1863 (s) syftar till att regeringen skall utarbeta ett förslag om hur den finskspråkiga teaterensemble som föreslagits av Riksteatern skall förverkligas.

Utskottet har senast förra året (KrU 1981/82:30 s. 25) uttalat sig positivt om en utökning av den finskspråkiga teaterverksamheten i Sverige. Utskottet har samma inställning som tidigare i denna fråga men anser sig i det rådande budgetläget inte kunna tillstyrka yrkandet i motionen.

Utskottet hemställer

1. beträffande *medelsanvisningen*

att riksdagen med bifall till proposition 1982/83:100 och med avslag på motion 1982/83:577 i motsvarande del till *Bidrag till Svenska riksteatern* för budgetåret 1983/84 anvisar ett reservationsanslag av 97 675 000 kr.,

2. beträffande *finskspråkig teaterensemble i Sverige*

att riksdagen avslår motion 1982/83:1863.

11. **Bidrag till Operan och Dramatiska teatern.** Regeringen har under punkt B 12 (s. 38—41) föreslagit riksdagen att till Bidrag till Operan och Dramatiska teatern för budgetåret 1983/84 anvisa ett reservationsanslag av 198 473 000 kr.

Motioner

I motion 1982/83:1334 av Karl-Eric Norrby m. fl. (c) yrkas, såvitt nu är i fråga,

9. att riksdagen till Bidrag till Operan och Dramatiska teatern anvisar ett reservationsanslag av 197 473 000 kr.

I motion 1982/83:1348 av Jan-Erik Wikström m. fl. (fp) yrkas, såvitt nu är i fråga,

3. att riksdagen till Dramatiska teatern för budgetåret 1983/84 anvisar 900 000 kr. utöver vad regeringen föreslagit.

Utskottet

I propositionen föreslås att statsbidraget till Operan ökar med 3 143 000 kr. och bidraget till Dramatiska teatern med 5 370 000 kr.

Vid beräkningen av medelsbehovet har föredragande statsrådet utgått från att behovet av ökade resurser till en del kommer att kunna täckas genom en ökning av teatrarnas intäkter, för Operans del med 3 221 000 kr. och för Dramatiska teaterns del med 874 000 kr.

Motionärerna bakom motion 1334 (c) anser att intäktskravet för Operan och Dramatiska teatern bör kunna skärpas med tillhoppa 1 milj. kr. och att anslagsbehovet följaktligen kan minskas med motsvarande belopp.

Då det gäller Dramatiska teatern beräknade regeringen och riksdagen förra året ett medelsbehov av 61 486 000 kr. I regleringsbrevet innehölls ett belopp om 30 000 kr. I propositionen har den föreslagna uppräkningsberäkningen beräknats med utgångspunkt i beloppet 61 456 000 kr. Hänsyn härtill bör tas vid medelsanvisningen för nästa budgetår.

I motion 1348 (fp) föreslås att riksdagen skall anvisa 900 000 kr. mer till Dramatiska teatern än vad regeringen föreslagit.

Utskottet vill framhålla att medelsberäkningen i propositionen har huvudförslaget som utgångspunkt och att detta modifierats med hänsyn till lokalkostnaderna. Utskottet anser att man vid beräkningen av medelsbehovet inte kan undanta Dramatiska teatern från tillämpning av huvudförslaget. Som påpekas i motion 1348 kommer teatern att få vidkännas ett inkomstbortfall genom ändrade regler för utbetalning av statsbidrag. Det bör dock påpekas att, enligt vad utskottet inhämtat, det kommer att ske en successiv anpassning till de nya reglerna så att bl. a. Dramatiska teatern inte drabbas fullt ut av dessa under nästa budgetår. Utskottet är inte berett att förorda ett skärpt intäktskrav för Dramatiska teatern i förhållande till regeringens förslag. Under hänvisning till det sagda och då utskottet inte

har något att erinra mot regeringens förslag i övrigt tillstyrker utskottet regeringens förslag till medelsanvisning för Dramatiska teatern — med den jämkning som föranleds av det inledningsvis sagda — och avstyrker motion 1348 yrkande 3 och motion 1334 yrkande 9 i aktuell del.

Kulturrådet gör f. n. en studie av Operans verksamhet. Vidare pågår hos riksdagens revisorer en granskning av Operans ekonomi.

Utskottet, som anser att det pågående utredningsarbetet inte bör föregripas, har vid sin bedömning av frågan om medelsanvisningen för nästa budgetår att utgå från det material som presenteras i budgetpropositionen. Utskottet anser att inte heller då det gäller Operan man kan skärpa intäktskravet på teatern utöver vad regeringen föreslagit. Motion 1334 (c) avstyrks därför i motsvarande del (yrkande 9 delvis). Utskottet har inte heller i övrigt något att erinra mot regeringens förslag till medelsanvisning.

Utskottet hemställer

1. beträffande *medelsberäkningen för Dramatiska teatern*
att riksdagen med anledning av proposition 1982/83:100 och med avslag på motionerna 1982/83:1334 yrkande 9 och 1982/83:1348 yrkande 3, båda motionerna i motsvarande del, för angivna ändamål under anslaget beräknar ett belopp av 66 826 000 kr.,
2. beträffande *medelsberäkningen för Operan*
att riksdagen med bifall till proposition 1982/83:100 och med avslag på motion 1982/83:1334 yrkande 9 i motsvarande del för angivna ändamål under anslaget beräknar ett belopp av 131 617 000 kr.,
3. beträffande *medelsanvisningen*
att riksdagen med anledning av proposition 1982/83:100 och med avslag på motionerna 1982/83:1334 yrkande 9 och 1982/83:1348 yrkande 3, båda motionerna i motsvarande del, till *Bidrag till Operan och Dramatiska teatern* för budgetåret 1983/84 anvisar ett reservationsanslag av 198 443 000 kr.

12. **Rikskonsertverksamhet.** Regeringen har under punkt B 13 (s. 41—43) föreslagit riksdagen att till Rikskonsertverksamhet för budgetåret 1983/84 anvisa ett reservationsanslag av 40 582 000 kr.

M o t i o n e r

I motion 1982/83:1330 av Britt Mogård m. fl. (m) yrkas, såvitt nu är i fråga,

9. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om Rikskonserters fonogramproduktion,

10. att riksdagen till Rikskonsertverksamhet för budgetåret 1983/84 anvisar ett reservationsanslag av 33 582 000 kr.

I motion 1982/83:1348 av Jan-Erik Wikström m. fl. (fp) yrkas, såvitt nu

är i fråga,

14. att riksdagen för skolkonsertverksamhet och utlandsverksamhet under anslaget Rikskonsertverksamhet för budgetåret 1983/84 anvisar 2 200 000 kr. utöver vad regeringen föreslagit.

Propositionen

För innevarande budgetår har över statsbudgeten anvisats 40 039 000 kr. under anslaget. Medlen har fördelats på anslagspost/program på sätt framgår av följande tabell.

Anslagspost/program	1982/83
1. Skolkonsertverksamhet	12 539 000
2. Musik för ungdom	1 250 000
3. Intern konsertverksamhet inom vårdanstalter och föreningsliv m. m.	3 200 000
4. Offentlig konsertverksamhet	9 850 000
5. Utlandsverksamhet	1 800 000
6. Försöksverksamhet med social och pedagogisk inriktning	1 000 000
7. Produktion av fonogram	6 300 000
8. Konsult- och informationsverksamhet	3 850 000
9. Vidareutbildning av regionmusiker	250 000
	40 039 000

På tilläggsbudget I har dessutom anvisats 1 870 000 kr.

I propositionen förordas att anslaget ökas med 543 000 kr. till 40 582 000 kr. Vid anslagsberäkningen har huvudförslaget tillämpats.

I proposition 1981/82:128 om vissa musikfrågor m. m. (s. 25—29) uttalade regeringen när det gäller Rikskonserters fonogramverksamhet att Rikskonsorter fr. o. m. budgetåret 1983/84 borde erhålla medel till en basorganisation för denna verksamhet. För själva produktionen borde Rikskonsorter däremot ansöka om medel hos kulturrådet från det nya anslaget Stöd till fonogramverksamhet på i princip samma sätt som andra fonogramproducenter. Riksdagen godkände dessa riktlinjer för en omläggning av anslagstilldelningen till Rikskonsorter (KrU 1981/82:30, rskr 1981/82:360). Med anledning härav har föredragande statsrådet beräknat att Rikskonserters anslag till fonogramverksamhet skall minskas med 1,6 milj. kr. Under anslaget B 19. Stöd till fonogramverksamhet föreslås motsvarande uppräknig av anslagsposten Stöd till fonogramproduktion.

Utskottet

I motion 1330 (m) tas upp frågan om Rikskonserters fonogramproduktion. Motionärerna uttalar att arbetet på musiklivets regionalisering nu har påbörjats och att denna omständighet i förening med det utökade samarbetet mellan Rikskonsorter och regionmusiken möjliggör rationaliseringar av Rikskonsorter. I motionen föreslås att det anförda skall ges regeringen till känna samt att medelsanvisningen skall bli 7 milj. kr. lägre än den av regeringen föreslagna och att besparingen främst bör gälla anslagsposten Produktion av fonogram.

Regeringens förslag står enligt utskottets bedömning helt i överensstämmelse med det beslut riksdagen fattade förra året med anledning av proposition 1981/82:128 om vissa musikfrågor m. m. och som utskottet i korthet redovisat ovan. Utskottet anser att det inte finns skäl att nu ompröva riksdagens ställningstagande, som bl. a. innebär att Rikskonserter fr. o. m. nästa budgetår skall ha en basorganisation för fonogramverksamheten. Något särskilt uttalande i denna fråga är inte påkallat och mot den beräknade förändringen av resurser för fonogramproduktionen har utskottet inte något att erinra. Utskottet avstyrker således motionen i här aktuell del (yrkande 9 och yrkande 10 delvis).

Som framgår av den ovan återgivna tabellen tillförs anslagsposten Skolkonsertverksamhet en betydande del av de medel som anvisats under anslaget eller för innevarande budgetår 12 539 000 kr. Anslagsposten Utlandsverksamhet uppgår till 1 800 000 kr. Med utgångspunkt i att besparingsåtgärder inte bör drabba dessa program hårdare än de övriga konstaterar utskottet att, om regeringens förslag bifalls, dessa båda anslagsposter för nästa budgetår kan beräknas bli av samma storleksordning som de angivna beloppen.

Folkpartiet föreslår i motion 1348 att riksdagen för de angivna anslagsposterna skall beräkna högre belopp än vad som blir följderna av ett bifall till regeringens förslag till medelsberäkning under anslaget, nämligen till Skolkonsertverksamhet ytterligare 2 milj. kr. och till Utlandsverksamhet ytterligare 200 000 kr.

Utskottet anser sig med hänsyn till den stora restriktivitet som måste prägla budgetprövningen inte kunna tillstyrka motionsförslaget (yrkande 14). Utskottet tillstyrker propositionen i motsvarande del. Detta innebär också att motion 1330, såvitt den innefattar besparingar beträffande dessa anslagsposter avstyrks (yrkande 10 delvis).

Även i övrigt tillstyrks regeringens förslag till medelsanvisning. Motion 1330 avstyrks i motsvarande del (yrkande 10 delvis).

Utskottet noterar med instämmande att det i propositionen görs ett uttalande om att Rikskonserter i det fortsatta arbetet särskilt bör beakta behovet av musik i Norrland. Det får förutsättas att Rikskonserter därvid samarbetar med det lokala och regionala musiklivet i Norrland och tar till vara de resurser detta erbjuder.

Utskottet hemställer

1. beträffande *uttalande om Rikskonserterns fonogramproduktion* att riksdagen avslår motion 1982/83:1330 yrkande 9,
2. beträffande *medelsberäkningen för produktion av fonogram* att riksdagen med bifall till proposition 1982/83:100 och med avslag på motion 1982/83:1330 yrkande 10 i motsvarande del beslutar att för nämnda ändamål skall beräknas belopp i enlighet med vad som innefattas i förslaget i propositionen,
3. beträffande *medelsberäkningen för skolkonsertverksamhet och ut-*

landsverksamhet

att riksdagen med bifall till proposition 1982/83:100 och med avslag på motionerna 1982/83:1330 yrkande 10 och 1982/83:1348 yrkande 14, båda motionerna i motsvarande del, beslutar att för nämnda ändamål skall beräknas belopp i enlighet med vad som innefattas i förslaget i propositionen,

4. beträffande *medelsanvisningen*

att riksdagen med bifall till proposition 1982/83:100 och med avslag på motionerna 1982/83:1330 yrkande 10 och 1982/83:1348 yrkande 14, båda motionerna i motsvarande del, till *Rikskonsertverksamhet* för budgetåret 1983/84 anvisar ett reservationsanslag av 40 582 000 kr.

13. **Regionmusiken.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt B 14 (s. 43—45) och hemställer

att riksdagen till *Regionmusiken* för budgetåret 1983/84 anvisar ett förslagsanslag av 89 638 000 kr.

14. **Bidrag till regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner.** Regeringen har under punkt B 15 (s. 45—48) föreslagit riksdagen att till Bidrag till regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner för budgetåret 1983/84 anvisa ett förslagsanslag av 182 140 000 kr.

Motioner

I motion 1982/83:577 av Lars Ernestam (fp) yrkas att 528 000 kr. överförs från B 11. Bidrag till Svenska riksteatern till B 15. Bidrag till regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner och att därvid grundbidragen för den planerade länsteatern i Örebro län utökas från 38,5 till 47,5.

Den del av motionens yrkande som gäller anslaget B 11 behandlas under punkt 10 i detta betänkande.

I motion 1982/83:1330 av Britt Mogård m. fl. (m) yrkas, såvitt nu är i fråga,

11. att riksdagen till Bidrag till regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner för budgetåret 1983/84 anvisar ett förslagsanslag av 179 160 000 kr.

I motion 1982/83:1334 av Karl-Eric Norrby m. fl. (c) yrkas, såvitt nu är i fråga,

10. att riksdagen till Bidrag till regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner anvisar ett förslagsanslag av 182 640 000 kr.

I motion 1982/83:1348 av Jan-Erik Wikström m. fl. (fp) yrkas, såvitt nu är i fråga,

4. att riksdagen beslutar att för budgetåret 1983/84 inrätta 40 grundbe-

lopp till regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner utöver vad regeringen föreslagit,

5. att riksdagen till regionala tilläggsbidrag för budgetåret 1983/84 under anslaget Bidrag till regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner anvisar 500 000 kr. utöver vad regeringen föreslagit.

I motion 1982/83:1844 av Gunnar Björk i Gävle (c) och Gunnel Jonäng (c) yrkas att riksdagen beslutar att inom ramen för konstnärligt utvecklingsbidrag anslå medel till Folkteatern i Gävleborgs län.

G ä l l a n d e b e s t ä m m e l s e r

Enligt förordningen (1974:451, ändrad senast 1982:387) om statsbidrag till teater-, dans- och musikinstitutioner samt regionala skådebanor får institution, som bedriver yrkesmässig teater-, dans- eller musikverksamhet och som uppbär bidrag från kommun eller landstingskommun, statsbidrag till kostnader för verksamheten, om regeringen förklarat institutionen berättigad till sådant.

Statsbidraget utgår i form av *grundbidrag* och för teater-, dans- och musikinstitutioner även i form av *tilläggsbidrag*. Underlaget för beräkningen av grundbidraget utgörs av det antal *grundbelopp* som varje år fastställs för institutionen eller den regionala skådebanan. Enligt beslut av regeringen är f. n. 22 teater- och dansinstitutioner, 10 musikinstitutioner och 7 regionala skådebanor berättigade till bidrag. Antalet grundbelopp är för budgetåret 1982/83 fastställt till 1 832 för teater- och dansinstitutioner, 629 för musikinstitutioner och 62 för regionala skådebanor. Grundbeloppet för teater- och dansinstitutioner samt för regionala skådebanor är innevarande budgetår 119 400 kr. och för musikinstitutioner 146 300 kr. varav 9 100 kr. resp. 11 200 kr. avser kostnader för lönekostnadspålägg. För institutioner där lönekostnadspålägg ej skall beräknas är grundbeloppet 110 300 kr. resp. 135 300 kr. Regeringen har bemyndigat statens kulturråd att besluta om fördelningen av grundbeloppen på de enskilda statsbidragsberättigade institutionerna och skådebanorna. Fördelningen skall redovisas för påföljande års riksmöte.

Bidragsunderlaget för varje institution motsvaras i första hand av de tilldelade grundbeloppen.

Statsbidrag utgår med 55 % av bidragsunderlaget. Till nyinrättade institutioner kan efter regeringens prövning statsbidrag utgå med 60 % av bidragsunderlaget under högst tre år.

Teater-, dans- eller musikinstitution med regional verksamhet av väsentlig omfattning kan efter prövning av statens kulturråd få tilläggsbidrag inom ramen för tillgängliga medel.

Under anslaget utgår vidare bidrag till nothyra och bidrag till tonsättare m. m.

Utskottet

Som anges vid anslaget B 11. Bidrag till Svenska riksteatern (s. 29) kommer Riksteaterns Örebroensemble att omvandlas till regionalteater i Örebro län. I propositionen beräknas 38,5 grundbelopp för denna teater, varav medel motsvarande 32,5 grundbelopp är en överföring från anslaget till Riksteatern. För Folkteatern i Gävle som nu har 10 grundbelopp beräknas ytterligare 25 grundbelopp för en utbyggnad till den planerade storleken av teatern. Således föreslås att medelsanvisningen beräknas med utgångspunkt i en ökning av det nuvarande antalet grundbelopp för teaterinstitutioner, 1 832, med 63,5 till 1 895,5. Antalet grundbelopp för musikinstitutioner och regionala skådebanor föreslås bli oförändrat 691.

I motion 1330 (m) föreslås — med hänvisning till behovet av att visa återhållsamhet när det gäller nya statliga åtaganden — att ökningen av grundbelopp till regionala teatrar begränsas till 38,5 (yrkande 11). Med utgångspunkt i ett statsbidrag om 60 % till de av regeringen föreslagna nya grundbidragen innebär motionsförslaget en besparing om 1 790 000 kr. Folkpartiet vill i motion 1348 att 40 grundbelopp utöver de av regeringen föreslagna skall inrättas (yrkande 4). Kostnaden kan, om man räknar med ett 55-procentigt statsbidrag, beräknas till 2 627 000 kr. Slutligen vill centerpartiet i motion 1334 att anslaget skall höjas med 500 000 kr. utöver vad regeringen föreslagit (yrkande 10). Beloppet motsvarar närmare 8 grundbelopp med 55 % i statsbidrag. Förslaget skulle finansieras genom en begränsning av medelsanvisningen under anslaget B 12. Bidrag till Operan och Dramatiska teatern.

Utskottet har i avsnittet om övergripande frågor (s. 8) framhållit vikten av stort hänsynstagande på teaterområdet till decentraliseringsmålet inom kulturpolitiken. Mot denna bakgrund anser utskottet att Länsteatern i Örebro och Folkteatern i Gävle bör tillföras resurser i enlighet med vad som föreslås i propositionen. Utskottet kan inte härutöver förorda en ökning av antalet grundbelopp. Vid sin bedömning beaktar utskottet att förslag i motion 1334 om finansiering av motionärernas här aktuella förslag genom besparing under anslaget B 12. Bidrag till Operan och Dramatiska teatern avstyrks. Utskottet avstyrker således samtliga här aktuella motionsyrkanden.

Under anslaget till Riksteatern har utskottet avstyrkt att ett belopp av 528 000 kr. överförs från Riksteatern till förevarande anslag i syfte att Länsteatern i Örebro skulle få ytterligare resurser. I enlighet härmed avstyrks motion 577 (fp) också i här aktuell del.

För innevarande budgetår utgår tilläggsbidrag för regional verksamhet med 2 693 000 kr. En uppräknning med 81 000 kr. föreslås av regeringen.

Utskottet biträder regeringens förslag att medel för tilläggsbidrag om 2 774 000 kr. skall beräknas och avstyrker motion 1348 (fp), vari förordas en ytterligare uppräknning med 500 000 kr. (yrkande 5).

I en särskild framställning till regeringen föreslog kulturrådet i septem-

ber 1982 att teatrar skulle kunna få särskilda konstnärliga utvecklingsbidrag. Kulturrådets förslag har inte biträttats av regeringen. Utskottet anser att det inte finns resurser för att införa ett nytt bidrag av angivet slag. Utskottet avstyrker därför motion 1844 (c), vari föreslås att medel skall anslås till Folkteatern i Gävle inom ramen för ett sådant bidrag.

Utskottet hemställer

1. beträffande *antalet grundbelopp*
att riksdagen med bifall till proposition 1982/83:100 och med avslag på motionerna 1982/83:577, 1982/83:1330 yrkande 11, 1982/83:1334 yrkande 10 och 1982/83:1348 yrkande 4, de tre förstnämnda motionerna i motsvarande del, beslutar att medelsberäkningen skall ske med utgångspunkt i det antal grundbelopp som anges i propositionen,
2. beträffande *tilläggsbidrag*
att riksdagen med bifall till proposition 1982/83:100 och med avslag på motion 1982/83:1348 yrkande 5 i motsvarande del beslutar att för tilläggsbidrag skall beräknas 2 774 000 kr.,
3. beträffande *konstnärligt utvecklingsbidrag*
att riksdagen avslår motion 1982/83:1844;
4. beträffande *medelsanvisningen*
att riksdagen med bifall till proposition 1982/83:100 och med avslag på motionerna 1982/83:577, 1982/83:1330 yrkande 11, 1982/83:1334 yrkande 10, 1982/83:1348 yrkande 5, samtliga motioner i motsvarande del, till *Bidrag till regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner* för budgetåret 1983/84 anvisar ett förslagsanslag av 182 140 000 kr.

15. Bidrag till fria teater-, dans- och musikgrupper. Regeringen har under punkt B 16 (s. 49) föreslagit riksdagen att till Bidrag till fria teater-, dans- och musikgrupper för budgetåret 1983/84 anvisa ett reservationsanslag av 24 900 000 kr.

Motioner

I motion 1982/83:1330 av Britt Mogård m. fl. (m) vari, såvitt nu är i fråga, yrkas

12. att riksdagen till Bidrag till fria teater-, dans- och musikgrupper för budgetåret 1983/84 anvisar ett reservationsanslag av 22 400 000 kr.

I motion 1982/83:1334 av Karl-Eric Norrby m. fl. (c) yrkas, såvitt nu är i fråga,

11. att riksdagen till Bidrag till fria teater-, dans- och musikgrupper anvisar ett reservationsanslag av 25 400 000 kr.

I motion 1982/83:1347 av Lars Werner m. fl. (vpk) yrkas, såvitt nu är i fråga,

2. att riksdagen beslutar att under anslaget Bidrag till fria teater-, dans- och musikgrupper uppta ett i förhållande till regeringens förslag med 16 000 000 kr. förhöjt belopp.

Utskottet

Regeringens förslag innebär att statsbidraget till teater-, dans- och musikverksamhet i mindre ensembler och fria grupper skall höjas med 2 500 000 kr. till 24 900 000 kr. Föredragande statsrådet erinrar om att kulturrådet enligt de regler som gäller för bidragsfördelningen särskilt skall inrikta stödet mot grupper vilkas verksamhet kan bedömas vara av stort konstnärligt eller kulturpolitiskt värde så att dessa kan få bättre ekonomiska villkor för sin verksamhet.

De ändringsförslag som väckts innebär följande. Enligt motion 1330 (m) skall medelsanvisningen vara lika stor som för innevarande budgetår. Enligt två andra motioner skall medelsanvisningen vara högre än den av regeringen föreslagna, nämligen enligt motion 1334 (c) 500 000 kr. och enligt motion 1347 (vpk) 16 000 000 kr. Då det gäller motion 1334 bör framhållas att yrkandet om en ökad medelsanvisning bygger på förutsättningen att en besparing görs under anslaget B 12. Bidrag till Operan och Dramatiska teatern.

Utskottet vill här erinra om att det, som tidigare redovisats (s. 9), inom kulturrådet pågår översyner av stödet till fria yrkesverksamma teater- och dansgrupper. Enligt vad utskottet inhämtat beräknar kulturrådet lägga fram förslag i frågan i sin anslagsframställning för budgetåret 1984/85.

Utskottet anser att en uppräknings av bidraget till fria teater-, dans- och musikgrupper bör göras.

Med hänsyn till den rådande budgetsituationen kan utskottet inte förorda en större uppräknings än den av regeringen föreslagna. Vid denna bedömning beaktar utskottet också att utskottet under p. 11 (s. 30) avstyrker förslag i motion 1334 om finansiering av motionärernas här aktuella yrkande genom besparing under anslaget B 12. Bidrag till Operan och Dramatiska teatern. I enlighet med det anförda avstyrker utskottet motionerna 1330 yrkande 12, 1334 yrkande 11 och 1347 yrkande 2.

Utskottet hemställer

att riksdagen med bifall till proposition 1982/83:100 och med avslag på motionerna 1982/83:1330 yrkande 12, 1982/83:1334 yrkande 11 och 1982/83:1347 yrkande 2 till *Bidrag till fria teater-, dans- och musikgrupper* för budgetåret 1983/84 anvisar ett reservationsanslag av 24 900 000 kr.

16. Bidrag till Musikaliska akademien. Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt B 17 (s. 49 och 50) och hemställer

att riksdagen till *Bidrag till Musikaliska akademien* för budgetåret 1983/84 anvisar ett anslag av 1 543 000 kr.

17. **Vissa bidrag till teater-, dans- och musikverksamhet.** Regeringen har under punkt B 18 (s. 50—53) föreslagit riksdagen att till Vissa bidrag till teater-, dans- och musikverksamhet för budgetåret 1983/84 anvisa ett reservationsanslag av 10 821 000 kr.

M o t i o n

I motion 1982/83:1348 av Jan-Erik Wikström m. fl. (fp) yrkas, såvitt nu är i fråga,

6. att riksdagen till försök med regional teaterverksamhet för barn och ungdom för budgetåret 1983/84 under anslaget Vissa bidrag till teater-, dans- och musikverksamhet anvisar 500 000 kr.,

13. att riksdagen under anslaget Vissa bidrag till teater-, dans- och musikverksamhet, delposten Arrangerande musikföreningar för budgetåret 1983/84 anvisar 450 000 kr. utöver vad regeringen föreslagit.

U t s k o t t e t

I motion 1348 (fp) vill motionärerna att det under anslaget skall anvisas 500 000 kr. till försök med regional teaterverksamhet för barn och ungdom.

Utskottet har i ett tidigare avsnitt (s. 9) nämnt att kulturrådet avser att göra en utvärdering av den regionala teaterutvecklingen efter 1974 års kulturproposition. Utskottet anser det angeläget att därvid särskilt uppmärksammas frågan om hur behovet av barn- och ungdomsteater kan tillgodoses i regioner utan fast teaterensemble. Utskottet hänvisar här också till att en framställning om fortsatt försöksverksamhet med barn- och ungdomsteater i Jämtlands län f. n. bereds (se s. 22). Utskottet anser sig inte kunna tillstyrka motionen i aktuell del (yrkande 6):

Under anslaget finns bl. a. anslagsposten Arrangerande musikföreningar. Bidrag utgår till Svenska jazzriksförbundet samt till föreningar som har till huvudsaklig uppgift att vara konsertarrangörer. För innevarande budgetår ökades anslagsposten med ett betydande belopp, nämligen med 2 074 000 kr. till 3 401 000 kr. För nästa budgetår föreslår regeringen en uppräknig med 74 000 kr. I motion 1348 (fp) föreslås att anslagsposten höjs med ytterligare 450 000 kr.

Utskottet, som vill hänvisa till den kraftiga höjningen av anslagsposten förra året, tillstyrker regeringsförslaget. Motionen avstyrks således även i här aktuell del (yrkande 13).

Utskottet hemställer

1. beträffande *försök med regional teaterverksamhet för barn och ungdom*

- att riksdagen avslår motion 1982/83:1348 yrkande 6 i motsvarande del,
2. beträffande *medelsberäkningen för Arrangerande musikföreningar*
att riksdagen med bifall till proposition 1982/83:100 och med avslag på motion 1982/83:1348 yrkande 13 i motsvarande del beräknar en medelsanvisning till anslagsposten om 3 475 000 kr.,
 3. beträffande *medelsanvisningen*
att riksdagen med bifall till proposition 1982/83:100 och med avslag på motion 1982/83:1348 yrkande 6 och yrkande 13, båda yrkandena i motsvarande del, till *Vissa bidrag till teater-, dans- och musikverksamhet* för budgetåret 1983/84 anvisar ett reservationsanslag av 10 821 000 kr.

18. **Stöd till fonogramverksamhet.** Regeringen har under punkt B 19 (s. 53 och 54) föreslagit riksdagen att till Stöd till fonogramverksamhet för budgetåret 1983/84 anvisa ett reservationsanslag av 7 600 000 kr.

Motion

I motion 1982/83:1342 av Sten Svensson (m) och Gunnel Liljegren (m) yrkas att riksdagen beslutar att med avslag på regeringens förslag i motsvarande del som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om handläggningen av statens stöd till fonogramverksamhet.

Utskottet

Under anslaget finns bl. a. en anslagspost som avser Stöd till fonogramproduktion och en anslagspost som avser Stöd till utgivningen av en musikhistorisk fonogramantologi.

I enlighet med vad som anges vid B 13. Rikskonsertverksamhet och i överensstämmelse med beslut av riksdagen förra året bör Rikskonserter fr. o. m. nästa budgetår för sin fonogramverksamhet disponera ett basanslag för administration m. m. medan produktionsmedel får sökas hos kulturrådet inom ramen för det stöd till fonogramproduktion, till vilket medel anvisas under förevarande anslag. Anslagsposten som avser detta stöd föreslås få ett tillskott på 1,6 milj. kr. samtidigt som anslaget till Rikskonserter minskas med samma belopp. Anslagsposten föreslås i propositionen höjas med sammanlagt 1 673 000 kr. till 6 673 000 kr.

Anslagsposten Stöd till utgivning av en musikhistorisk fonogramantologi föreslås bli höjd med 15 000 kr. till 515 000 kr.

I motion 1342 (m) förordas att 1 milj. kr. skall överföras från anslagsposten Stöd till fonogramproduktion till anslagsposten Stöd till utgivning av en musikhistorisk fonogramantologi så att under budgetåret 1983/84 ca 10 LP-skivor kan utges inom ramen för antologiprojektet.

Beträffande den angivna fonogramantologin må nämnas följande. Riksdagen beslöt 1982 godkänna att stöd skall utgå till utgivning av en svensk musikhistorisk fonogramantologi (prop. 1981/82:128, KrU 1981/82:30, rskr 1981/82:360). Utgivningen är avsedd att presenteras i två serier, dels en monografiserie där bl. a. de mera betydande tonsättarnas verk finns sammanställda, dels en serie med särskilda temata eller miljöer. Textdokumentation och pedagogiskt material skall medfölja skivorna. Musikaliska akademien skall svara för utgivningen i samarbete med bl. a. Rikskonserter.

Genom de medel som för innevarande budgetår anvisats för Stöd till utgivning av en musikhistorisk fonogramantologi samt inom ramen för Rikskonserters nuvarande statsbidrag beräknas, enligt vad utskottet inhämtat, 11 LP-skivor att ges ut i början av september 1983.

Utskottet har också inhämtat att den av regeringen föreslagna medelsanvisningen för nästa budgetår gör det möjligt att ge ut ytterligare ca 10 produktioner, nämligen 5 genom bidrag till Musikaliska akademien och lika många genom att Rikskonserter i den produktion som kommer till stånd med bidrag från kulturrådet inrymmer utgivning som ingår i antologiserien. Mot bakgrund av det anförda avstyrker utskottet motion 1342 i här aktuell del.

Motionärerna bakom motion 1342 (m) vill att fördelningen av de medel som anvisas för Stöd till fonogramproduktion skall fördelas av ett organ som är fristående från den statliga byråkratin. De menar att fördelningen bör göras av en nämnd bestående av företrädare för Musikaliska akademien, Svenska artisters och musikers intresseorganisation (SAMI) och Svenska tonsättares internationella musikbyrå (STIM). Kansliet skulle lämpligen kunna knytas till STIM.

Riksdagens beslut förra året om fördelning av stödet till fonogramproduktion innebar i huvudsak att kulturrådet skulle fördela stödet, att arbetet med fördelningen skulle anförtros en arbetsgrupp utsedd av kulturrådets styrelse efter förslag från nämnden för teater, dans och musik samt att arbetsgruppen borde ha en sådan sammansättning att ett brett spektrum av genrer m. m. finns representerade inom den.

Utskottet finner inte skäl ompröva de ställningstaganden rörande fördelningen av stödet till fonogramproduktion som gjordes 1982. Motionen avstyrks därför även i denna del.

Utskottet hemställer

1. beträffande *medelsanvisningen*
att riksdagen till *Stöd till fonogramverksamhet* för budgetåret 1983/84 anvisar ett reservationsanslag av 7 600 000 kr.,
2. beträffande *omfördelning av medel till anslagsposten Stöd till utgivning av en musikhistorisk fonogramantologi*
att riksdagen avslår motion 1982/83:1342 i motsvarande del,
3. beträffande *handläggande organ för fördelningen av medel som*

anvisats till stöd till fonogramproduktion

att riksdagen avslår motion 1982/83:1342 i motsvarande del.

Bildkonst

19. **Statens konstråd.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt B 20 (s. 55 och 56) och hemställer

att riksdagen till *Statens konstråd* för budgetåret 1983/84 anvisar ett förslagsanslag av 1 798 000 kr.

20. **Förvärv av konst för statens byggnader m. m.** Regeringen har under punkt B 21 (s. 56 och 57) föreslagit riksdagen att

1. godkänna vad som i propositionen anförts angående beställningar av konst som föranleder utgifter under senare budgetår än budgetåret 1983/84,

2. till Förvärv av konst för statens byggnader m. m. för budgetåret 1983/84 anvisa ett reservationsanslag av 16 716 000 kr.

Motion

I motion 1982/83:1348 av Jan-Erik Wikström m. fl. (fp) yrkas, såvitt nu är i fråga,

15. att riksdagen uttalar att statens förvärv av konst för utsmyckning av offentliga lokaler bör uppgå till en procent av den statliga byggnadsverksamheten,

16. att riksdagen till anslaget Förvärv av konst för statens byggnader m. m. anvisar 5 000 000 kr. utöver vad regeringen föreslagit.

Propositionen

Från anslaget bekostas sådana förvärv av konst till statens byggnader och andra lokaler för statliga myndigheter som beslutas av statens konstråd. Till dessa ändamål har för budgetåret 1982/83 anvisats 13 360 000 kr. Utöver beställningar som är möjliga inom anslagets ram får konstrådet innevarande budgetår beställa konst intill ett belopp av högst 6,6 milj. kr. för betalning under följande budgetår. Under budgetåret 1982/83 disponerar konstrådet 500 000 kr. under detta anslag för beställningar hos Föreningen Handarbetets vänner.

Från anslaget utgår vidare bidrag med sammanlagt 2 870 000 kr. för konstinköp till folkparker, folkets hus, bygdegårdar och nykterhetsorganisationernas samlingslokaler.

I propositionen föreslås att anslaget förs upp med 16 716 000 kr. För statens konstråds inköp av konst beräknas 13 760 000 kr. Vidare föreslås att konstrådet enligt samma principer som gäller för innevarande budgetår bör medges att utöver beställningar som blir möjliga inom anslagets ram beställa konst till ett belopp av högst 6,8 milj. kr. för betalning under följande budgetår.

Föreningen Handarbetets vänner bör tillförsäkras stöd genom att ett visst belopp av de medel för konstinköp som statens konstråd disponerar används för beställningar hos Handarbetets vänner.

Enligt propositionen beräknas bidraget för konstförvärv till samlingslokaler och folkparker till 2 956 000 kr.

Vissa uppgifter om den s. k. enprocentsregeln

Bildkonstnärerna drabbades mycket hårt av den ekonomiska krisen på 1930-talet. Mot denna bakgrund introducerades på initiativ av dåvarande chefen för ecklesiastikdepartementet Arthur Engberg år 1937 efter förslag i proposition 1937:157 den s. k. enprocentsregeln för att bereda vidgade arbetsuppgifter för svenska bildkonstnärer. I propositionen anfördes att vid beviljande av anslag till statliga byggnader regelmässigt i anslaget borde inbegripas ett icke alltför ringa belopp till konstnärlig utsmyckning, givetvis under förutsättning att sådan utsmyckning med hänsyn till byggnadens art och belägenhet lämpligen borde äga rum. Bidraget skulle inte generellt fastläsas vid ett visst procenttal utan bestämmas från fall till fall men det borde dock i allmänhet inte understiga en procent av byggnadskostnaderna.

Efter förslag i propositionen inrättades konstrådet (numera statens konstråd) för att biträda och ge råd till den myndighet som omhändertade byggnadsföretaget. Konstrådet skulle bestämma hur disponibla medel skulle fördelas på olika slag av arbeten, såsom skulptur, stafflikonst osv. Vidare skulle rådet verka för att redan uppförda statliga byggnader skulle bli föremål för utsmyckning.

Under de närmast följande två budgetåren beviljade riksdagen medel till konstnärlig utsmyckning av statliga byggnader i enlighet med den år 1937 beslutade ordningen. Krigsutbrottet 1939 och den ekonomiska politik, som föranleddes därav, medförde ett avbrott i medelsanvisningen till konstnärlig utsmyckning av statliga byggnader. Bortsett från två specialfall under åren 1945 och 1946 återupptogs den sålunda avbrutna medelsanvisningen inte förrän år 1947. Från budgetåret 1947/48 återupptogs principen att mera regelbundet anvisa medel till konstnärlig utsmyckning. Medelsanvisningen fick emellertid en annan form än den dittills tillämpade. Den tidigare länkningen mellan byggnadskostnaderna och anslaget till utsmyckning upphävdes och i stället anvisades ett fixerat belopp för resp. budgetår under ett anslag benämnt Konstnärlig utsmyckning av statliga byggnader.

Anslaget svarade inte mot de ambitioner som angivits år 1937, dvs. att medlen till konstnärlig utsmyckning inte borde understiga en procent av byggnadskostnaderna. Detta har vid upprepade tillfällen givit anledning till motioner med yrkanden om ett återinförande av enprocentsregeln, resp. att denna regel skulle vara riktninggivande för anslagets storlek.

1962 års riksdag begärde med anledning av motionsvis framförda förslag ett återinförande av enprocentsregeln. Frågan härom togs upp till behandling i proposition 1963:103 angående vissa anslag till stöd åt konstnärlig verksamhet m. m. Därvid förklarade föredragande statsrådet att han inte var beredd att framlägga något ändringsförslag. Det framhölls i sammanhanget att 1937 års principbeslut var betydelsefullt främst av det skälet att beslutet framstod som en garanti för att konstnärlig utsmyckning skulle ingå som ett normalt led i den statliga byggnadsverksamheten. Som skäl för ett fasthållande vid det tillämpade systemet anförde föredraganden bl. a. att behovet av utsmyckning måste prövas i varje särskilt fall med hänsynstagande till byggnadens arkitektur, ändamål och belägenhet samt att ett särskilt anslag på driftbudgeten medgav en sammanhållen prövning av utsmyckningsanslagets omfattning och fördelning både från de anslagsbeviljande myndigheternas och från konstrådets sida.

Riksdagen biföll den nämnda propositionen i förevarande del. Därefter väckta motioner om återinförande av enprocentsregeln har inte vunnit riksdagens bifall. Anslaget omrubricerades budgetåret 1966/67 till Förvärv av konst för statens byggnader. Numera används anslaget även för inköp av konst till av staten förhyrda lokaler och benämns Förvärv av konst för statens byggnader m. m.

Kulturrådet tog i betänkandet (SOU 1975:14) Konstnärerna i samhället avstånd från tanken på att enprocentsregeln fastställs i lag eller författning och anförde bl. a. följande (s. 341).

Även om en stadfäst regel endast skulle avse den samlade statliga nybyggnationen under ett år kvarstår flera nackdelar. Vi finner att procentregelns princip — hur väl den än motiverades en gång av Engberg — inte ligger i linje med den kultursyn som gäller i dag. Kulturvärdena bör i alla sammanhang integreras med andra behov. De bör inte stadfästas i former liknande dem man kräver när det gäller procentregeln. På miljöområdet haltar därtill denna princip i vissa avseenden. Integrationskravet innebär att de miljöskapande insatserna i första hand måste komma in på projekteringsstadiet då byggnadskostnaderna ännu inte är kända. Mera traditionella former av utsmyckningar behövs visserligen allttjämt och därtill i ökad omfattning, men inte heller dessa behov bör rimligtvis knytas till byggnadskostnaderna då de skiftar starkt mellan olika typer av byggnation. Därtill kommer den väsentliga invändningen att procentprincipen inte är tillämplig på redan existerande byggnader vilka ofta är särskilt underförsörjda i konstnärligt avseende. En tillämpning av procentprincipen kan vidare verka negativt för konstnärerna i tider då byggnadsverksamheten minskar.

De framförda argumenten är i princip också tillämpliga mot en enprocentsregel som inte är stadfäst. Andelen en procent kan inte sägas representera något "verkligt" behov av konstinslag i offentliga lokaler. Vi befarrar att ett fastläggande av en procentregel kan leda till att debatten fokuseras på denna punkt, varför de väsentliga frågorna som rör möjligheterna att införliva konstnärliga värden med samhällsmiljön kan komma i bakgrunden.

I brist på kriterier för hur stort det konstnärliga inslaget i nybyggnader bör vara för att en rimlig konstnärlig nivå kan anses vara uppnådd, kan det dock vara praktiskt att ha en beräkningsschablon för de totala insatsernas storlek under de närmaste åren. Som en sådan schablon skulle enprocentsregeln kunna tjäna. Detta får dock endast gälla under förutsättning att de konstnärliga och miljögestaltande aspekterna hela tiden blir avgörande och att de starkt varierande behoven mellan olika byggnader beaktas.

Kulturrådets betänkande behandlades i proposition 1975/76:135 om den statliga kulturpolitiken 3. Med anledning av en motion tog kulturutskottet upp frågan om den s. k. enprocentsregeln. Utskottet anförde i sitt av riksdagen godkända betänkande KrU 1975/76:35 att regelns största betydelse legat däri att den medverkat till att principen att samhällsmiljön skall inrymma konstnärliga inslag numera kommit att allmänt accepteras. Vidare anförde utskottet (s. 44).

En anknytning av medelsanvisningen för konstförvärv till kostnaderna för statlig nybyggnation synes emellertid ligga mindre väl i linje med den kultursyn som gäller i dag. En väsentlig invändning mot procentregeln är att den inte är tillämplig på redan existerande byggnader, vilka ofta är underförsörjda i konstnärligt avseende. Vidare riskerar man genom införande av en procentregel att ställa de konstnärliga och miljöskapande aspekterna i bakgrunden till förmån för ett schablonmässigt betraktelsesätt. Ett riksdagsbeslut om att procentregeln i fortsättningen skall tillämpas som en norm vid beräkningen av medel för statliga konstinköp finner utskottet alltså av olika anledningar mindre lämpligt. Utskottet avstyrker det aktuella motionsyrkandet. Utskottet vill emellertid i detta sammanhang understryka angelägenheten av att de statliga konstinköpen ligger på en hög nivå med hänsyn till den betydelse detta har både när det gäller att främja konstskapandet och att tillgodose behovet av konstnärlig stimulans i vardagsmiljön.

U t s k o t t e t

I motion 1348 (fp) uttalas att som komplement till förra årets reform med visningsersättning riksdagen bör lägga fast en regel som innebär att för statens förvärv av konst till utsmyckning av offentliga lokaler årligen bör avsättas ett belopp som motsvarar en procent av den statliga byggnadsverksamheten. Enligt motionärerna bör en sådan regel träda i kraft successivt under en treårsperiod. Som ett led i genomförandet av den i regeln angivna principen bör anslaget för förvärv av konst till statens byggnader för nästa budgetår höjas med 5 milj. kr. utöver vad regeringen föreslagit.

Utskottet har i det föregående lämnat en utförlig redovisning för enprocentsregeln. Utskottet framhöll i betänkandet KrU 1975/76:35 att det fanns underlag för bedömningen att regelns största betydelse legat däri att den medverkat till att principen att samhällsmiljön skall inrymma konstnärliga inslag numera kommit att allmänt accepteras. Som en av invänd-

ningarna mot enprocentsregeln anförde utskottet att man genom införande av en sådan regel riskerar att ställa de konstnärliga och miljöskapande aspekterna i bakgrunden till förmån för ett schablonmässigt betraktelsesätt. Vidare invändes bl. a. att procentregeln inte är tillämplig på redan existerande byggnader, vilka ofta är underförsörjda i konstnärligt avseende.

De angivna synpunkterna har enligt utskottets mening fortfarande giltighet. Detta hindrar emellertid inte att man som ett lämpligt mål för konstnärlig utsmyckning av nya statliga byggnader kan ställa upp att en medelsanvisning som motsvarar en procent av byggnadskostnaderna skall uppnås. En procentregel av angivet innehåll skulle enligt utskottets mening främst ha karaktär av beräkningsnorm för bestämmandet av det totala anslagsbeloppet i denna del. Då det gäller den enskilda byggnaden måste en individuell prövning ske, eftersom behoven i här aktuellt avseende är starkt skiftande. Både en byggnads användningsområde och andra omständigheter måste beaktas. En beräkningsnorm av angivet slag får emellertid inte leda till att de miljöskapande aspekterna trängs tillbaka. Dessa måste i regel beaktas på ett mycket tidigt stadium av planeringsprocessen.

Här finns också skäl framhålla att vid medelsanvisning till konstnärlig utsmyckning av statliga lokaler hänsyn även måste tas till behovet av att komplettera utsmyckningen av byggnader som är underförsörjda i detta hänseende. Vidare måste beaktas att staten i viss utsträckning förhyr lokaler. Slutligen bör här erinras om att statsmyndigheterna i viss utsträckning lånar in konst från utomstående. Riksdagen kommer senare att behandla en proposition som avser sådan inlåning (prop. 1982/83:98).

Vad utskottet anför med anledning av motionen i här aktuell del bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna (yrkande 15).

I detta sammanhang vill utskottet också understryka vikten av att kommunerna strävar efter att avdela resurser för konstnärlig utsmyckning av sina lokaler.

Då det gäller medelsanvisningen för nästa budgetår anser utskottet att uppräknningen av anslaget bör begränsas till vad regeringen föreslagit. Motionen avstyrks i motsvarande del (yrkande 16).

Utskottet tillstyrker även att riksdagen godkänner vad som i propositionen anförts om beställningar av konst som föranleder utgifter under senare budgetår än budgetåret 1983/84.

Utskottet hemställer

1. beträffande *beställningar av konst*

att riksdagen godkänner vad som i proposition 1982/83:100 anförts angående beställningar av konst som föranleder utgifter under senare budgetår än budgetåret 1983/84,

2. beträffande *medelsanvisningen*

att riksdagen med bifall till proposition 1982/83:100 och med

avslag på motion 1982/83:1348 yrkande 16 till *Förvärv av konst för statens byggnader m. m.* för budgetåret 1983/84 anvisar ett reservationsanslag av 16 716 000 kr.,

3. *beträffande den s. k. enprocentsregeln för statens förvärv av konst*

att riksdagen med anledning av motion 1982/83:1348 yrkande 15 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

21. **Bidrag till Akademien för de fria konsterna.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt B 22 (s. 57 och 58) och hemställer att riksdagen till *Bidrag till Akademien för de fria konsterna* för budgetåret 1983/84 anvisar ett anslag av 1 105 000 kr.

22. **Vissa bidrag till bildkonst.** Regeringen har under punkt B 23 (s. 58 och 59) föreslagit riksdagen att till *Vissa bidrag till bildkonst* för budgetåret 1983/84 anvisa ett reservationsanslag av 6 939 000 kr.

Motioner

I motion 1982/83:1321 av Elisabeth Fleetwood (m) och Gunnel Liljgren (m) yrkas att riksdagen beviljar Sveriges konstföreningars riksförbund ett anslag av 125 000 kr. för inrättande av en konstpedagogtjänst och att anslaget till Konstfrämjandet minskas med samma belopp.

I motion 1982/83:1324 av Eva Hjelmström m. fl. (vpk) yrkas att riksdagen under anslaget *Vissa bidrag till bildkonst* höjer anslaget till Sveriges konstföreningars riksförbund med 193 000 kr. till sammanlagt 1 120 000 kr.

I motion 1982/83:1348 av Jan-Erik Wikström m. fl. (fp) yrkas, såvitt nu är i fråga,

17. att riksdagen under anslaget *Vissa bidrag till bildkonst*, delposten Sveriges konstföreningars riksförbund för budgetåret 1983/84 anvisar 100 000 kr. utöver vad regeringen föreslagit,

18. att riksdagen under anslaget *Vissa bidrag till bildkonst*, delposten Konsthantverkskooperativ för budgetåret 1983/84 anvisar 300 000 kr. utöver vad regeringen föreslagit.

Utskottet

Från anslaget utgår verksamhetsbidrag till vissa organisationer med uppgifter inom konstbildning och konstförmedling samt formgivning. För innevarande budgetår utgår bl. a. till Konstfrämjandet 4 170 000 kr. och

till Sveriges konstföreningars riksförbund (SKR) 900 000 kr. I propositionen föreslås en uppräknig av bidragen med 125 000 kr. resp. 27 000 kr. Vidare utgår som bidrag till konsthantverkskooperativ 400 000 kr. Bidraget föreslås bli uppräknat med 15 000 kr.

I tre motioner framställs yrkanden om större bidrag till SKR än vad regeringen föreslagit, nämligen i motionerna 1321 (m), 1324 (vpk) och 1348 (fp).

SKR har i samarbete med Fosam och Lunds universitet bedrivit ett konstpedagogiskt forskningsprojekt. I två av motionerna erinras härom samtidigt som det påpekas att värdefulla erfarenheter från projektet skulle gå till spillo om SKR inte tillförs medel så att organisationen får möjlighet att anställa en konstpedagog. Kulturrådet har tillstyrkt att medel anvisas för inrättande av en sådan tjänst.

I motion 1321 föreslås att SKR beviljas 125 000 kr. för inrättande av en konstpedagogtjänst och att bidraget till Konstfrämjandet minskas med samma belopp.

Utskottet anser sig inte kunna tillstyrka motionen. Ett bifall till denna skulle nämligen innebära att Konstfrämjandet inte fick någon kompensatio för pris- och löneutvecklingen. Motionen avstyrks således.

Utskottet anser att SKR driver ett värdefullt arbete för att främja konstbildningen och konstförmedlingen. Då det gäller budgetprövningen för nästa budgetår anser utskottet det dock inte vara möjligt göra en större uppräknig av bidraget till organisationen än vad som föreslås i propositionen. Utskottet avstyrker därför motionerna 1324 och 1348 vari föreslås att bidraget till SKR blir 1 120 000 kr. resp. 1 027 000 kr.

Utskottet kan inte heller tillstyrka motion 1348 (fp), såvitt däri föreslås en uppräknig av verksamhetsbidraget till konsthantverkskooperativ med 300 000 kr. utöver regeringens förslag.

Utskottet hemställer

1. beträffande *beräkning under anslaget av medel till Konstfrämjandet och Sveriges konstföreningars riksförbund*
att riksdagen med bifall till proposition 1982/83:100 och med avslag på motionerna 1982/83:1321, 1982/83:1324 och 1982/83:1348 yrkande 17, de båda sistnämnda motionerna i motsvarande del, beslutar att för dessa ändamål skall beräknas 5 222 000 kr., varav till Konstfrämjandet 4 295 000 kr. och till Sveriges konstföreningars riksförbund 927 000 kr.,
2. beträffande *beräkning under anslaget av medel till konsthantverkskooperativ*
att riksdagen med bifall till proposition 1982/83:100 och med avslag på motion 1982/83:1348 yrkande 18 i motsvarande del beslutar att för ändamålet skall beräknas 415 000 kr.,
3. beträffande *medelsanvisningen*
att riksdagen med bifall till proposition 1982/83:100 och med

avslag på motionerna 1982/83:1324 och 1982/83:1348 yrkandena 17 och 18, båda motionerna i motsvarande del, till *Vissa bidrag till bildkonst* för budgetåret 1983/84 anvisar ett reservationsanslag av 6 939 000 kr.

Arkiv

23. **Riktlinjer för den statliga arkivverksamheten, m. m.** Regeringen har (s. 60—66) föreslagit riksdagen att

1. godkänna de riktlinjer för den statliga arkivverksamheten som förordats i propositionen,
2. bemyndiga regeringen att besluta om finansieringen av vissa insatser av engångskaraktär i enlighet med vad som förordats i propositionen.

Propositionen

Inom utbildningsdepartementet har en arbetsgrupp gjort en översyn av regler, tillämpad praxis och de praktiska arrangemangen för bevarande av arkivhandlingar m. m. i statsförvaltningen. Arbetsgruppen avlämnade i december 1981 rapporten (Ds U 1981:21) Samhällets arkivproblem. Rapporten har remissbehandlats. En sammanfattning av rapporten och en sammanställning av remissyttrandena har tagits in i propositionen (bil. 10.8 och 10.9).

Regeringen har — mot bakgrund av vad föredragande statsrådet anfört (bil. 10 s. 61) — föreslagit riksdagen att godkänna följande riktlinjer för den statliga arkivverksamheten.

1. Högre kompetensnivå och större disciplin hos de statliga arkivbildarna bör eftersträvas i syfte att motverka ökade arkivkostnader och förbättra effektiviteten i statsförvaltningen.
2. Inom ramen för gällande regelsystem för arkivverksamheten bör ökad restriktivitet i bevarandet av handlingar åstadkommas.
3. I arkivmyndigheternas verksamhet bör deras service gentemot myndigheterna prioriteras.

I propositionen föreslås också att riksdagen skall bemyndiga regeringen att besluta om finansieringen av vissa insatser av engångskaraktär på arkivområdet vid vissa större myndigheter med start budgetåret 1983/84. Insatserna skall grunda sig på förslag av riksarkivet, som också skall föreslå olika former för projektens finansiering.

Utskottet

Utskottet har inte något att erinra mot de föreslagna riktlinjerna för den statliga arkivverksamheten.

Utskottet tillstyrker också att regeringen får det begärda bemyndigandet.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen godkänner de riktlinjer för den statliga arkivverksamheten som förordats i proposition 1982/83:100,
2. att riksdagen bemyndigar regeringen att besluta om finansieringen av vissa insatser av engångskaraktär i enlighet med vad som förordats i proposition 1982/83:100.

24. **Riksarkivet och landsarkiven.** Regeringen har under punkt B 24 (s. 67—69) föreslagit riksdagen att till Riksarkivet och landsarkiven för budgetåret 1983/84 anvisa ett förslagsanslag av 57 305 000 kr.

M o t i o n e r

I motion 1982/83:205 av Sven Henricsson (vpk) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om registreringsbasen i Ramsele.

I motion 1982/83:329 av Sven Henricsson (vpk) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att Svensk arkivinformation i Ramsele bör ges formen av en *fast* inrättning inom Umeå universitet.

I motion 1982/83:1059 av Rune Ångström (fp) yrkas att riksdagen beslutar att verksamheten vid excerperingscentralen i Jörn skall ges permanent karaktär samt att denna inordnas under utbildningsdepartementet.

I motion 1982/83:1331 av Sven-Erik Nordin (c) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen föreslagits om registreringsbasens i Ramsele inordnande under utbildningsdepartementet som en permanent verksamhet.

I motion 1982/83:1337 av Erik Olsson (m) och Tore Nilsson (m) yrkas att riksdagen hos regeringen anhåller om åtgärder för att snarast göra registreringsbasen Svensk arkivinformation i Ramsele till en fast inrättning.

I motion 1982/83:1845 av Ingemar Eliasson (fp) yrkas att riksdagen uttalar att verksamheten vid Svensk arkivinformation i Ramsele skall bibehållas och uppdrar åt regeringen att lägga fram förslag som tryggar driften.

I motion 1982/83:1858 av Tore Nilsson (m) yrkas att riksdagen beslutar att hos regeringen begära åtgärder, så att statens heraldiska verksamhet handhas enligt riksdagens beslut och den av regeringen utfärdade instruktionen.

I motion 1982/83:1859 av Tore Nilsson (m) yrkas att riksdagen beslutar

sig för att tjänstebenämningen för chefen för riksarkivets medeltidssektion ej blir föremål för ändring.

U t s k o t t e t

I detta sammanhang behandlar utskottet ett antal motioner som syftar till att permanenta verksamheten vid den s. k. *registreringsbasen i Ramsele* och vid det likaledes i Ramsele bedrivna projektet *Svensk arkivinformation*. I samma syfte tas upp frågan om verksamheten vid *excerperingscentralen i Jörn*. I motionerna diskuteras huvudmannaskapet för de olika verksamheterna. De aktuella motionerna är följande, nämligen 205 (vpk), 329 (vpk), 1331 (c), 1337 (m), 1845 (fp) och 1059 (fp).

I Haparanda finns en databas som är knuten till Umeå universitet. Verksamheten innebär i korthet att utdrag görs ur bl. a. gångna seklers kyrkobokföringsmaterial och att materialet därefter databearbetas. Databasen har tre filialer, nämligen i Pajala, Jörn och Jokkmokk. På de båda sistnämnda platserna pågår särskilda projekt, i Jörn med en medicinsk inriktning. I Ramsele finns en registreringsbas, som för landsarkivets i Härnösand räkning upprättar register över folkbokföringshandlingar från 1600-talet och fram till 1800-talets slut. Avsikten är dels att göra källmaterialet mera tillgängligt för allmänheten och forskarna, dels att undvika onödigt slitage på originalhandlingarna. I Ramsele ligger också projektet *Svensk arkivinformation (SVAR)* med Umeå universitet som huvudman. SVAR har till uppgift att tillhandahålla kopior av arkivmaterial samt att upprätta register till arkivmaterial på mikrofilmade, ADB-läsbara och andra medier för forskning, utbildning och information. Sammanlagt bereds genom verksamheten i Ramsele, Pajala, Jörn och Jokkmokk ett hundratal beredskapsarbetare sysselsättning.

Enligt vad utskottet har inhämtat finns inom regeringskansliet en arbetsgrupp som har till uppgift att se över registreringsbasernas och SVAR:s framtida ställning. I gruppen ingår företrädare för finans-, utbildnings-, arbetsmarknads- och industridepartementen. Utskottet har också inhämtat att arbetet bedrivs med sikte på att förslag skall läggas fram i sådan tid att det kan prövas under höstens budgetbehandling i regeringskansliet. Förhoppningen är dock att ett förslag beträffande SVAR skall kunna läggas fram ännu tidigare.

Inom den nämnda arbetsgruppen kommer således frågorna om registreringsbasernas och SVAR:s framtid att prövas. Utskottet anser att arbetsgruppens förslag inte bör föregripas. Motionerna påkallar inte någon riksdagens åtgärd.

Riksarkivet har utrett frågan om den heraldiska verksamheten vid riksarkivet och har till regeringen redovisat förslag till ändrad organisation av denna verksamhet. Förslagets huvudsakliga innebörd är att den heraldiska sektionen avskaffas som självständig enhet och att verksamheten förs över till riksarkivets medeltidssektion. Statens heraldiska nämnd omvandlas

samtidigt till en rådgivande nämnd inom riksarkivet. Tjänsten som statsheraldiker dras in medan funktionen och benämningen statsheraldiker föreslås tillagd innehavaren av tjänsten som chef för medeltidssektionen. Det hittillsvarande kravet på självfinansiering av den heraldiska verksamheten tas bort, men tjänster av uppdragskaraktär avgiftsbeläggs även i fortsättningen.

Föredragande statsrådet delar riksarkivets uppfattning att en sådan omorganisation, utan att försämra förutsättningarna för den heraldiska verksamheten, innebär betydande fördelar för riksarkivet som helhet. Att inordna den heraldiska verksamheten i medeltidssektionen framstår som ändamålsenligt inte blott med hänsyn till det innehållsliga sambandet mellan de båda verksamhetsgrenarna utan också på grund av att vissa resurser därmed frigörs för andra arkivändamål, anför han vidare. Han avser senare att föreslå regeringen att vidta de åtgärder som föranleds av riksarkivets förslag.

I motion 1858 (m) tas upp två frågor som avser den *heraldiska verksamheten*. Det anförs i motionen att, enligt riksdagens beslut och den för riksarkivet gällande instruktionen, statens heraldiska verksamhet skall handhas av riksarkivet men att det från armémuseum utsänts meddelanden om att museet handlägger ärenden rörande rikets vapen och flagga samt heraldiska vapen och emblem. Vidare anförs att de villkor för beståndet av den statliga heraldiska organisationen som riksdagen uppställt inte uppfyllts, nämligen att verksamheten skall vara självfinansierande genom inflytande ersättningar för de heraldiska uppdragen enligt en i samråd med riksrevisionsverket uppgjord taxa för uppdragen.

Justitiekanslern har i ett i december 1982 avgjort ärende, i vilket yttrande inhämtats från armémuseum, inte funnit tillräckliga skäl att företa någon ytterligare åtgärd för att museet skulle ha åtagit sig heraldisk verksamhet som ankommer på riksarkivet. Utskottet, som tagit del av museets yttrande och justitiekanslerns beslut, finner inte skäl förorda någon riksdagens åtgärd i frågan.

Då det gäller frågan om finansieringen av den heraldiska verksamheten hänvisar utskottet till sitt av riksdagen godkända betänkande KrU 1982/83:3, i vilket utskottet uttalade att riksarkivets ovan redovisade förslag ligger i linje med syftet med en i ärendet behandlad motion om bl. a. nedbringande av kostnaderna för den heraldiska verksamheten. I betänkandet redovisas riksarkivets förslag, enligt vilket riksarkivet skulle ta in de inkomster på verksamheten som är möjliga och skäligen. Det påpekades av riksarkivet att inte alla inslag i den heraldiska verksamheten, som upplysningar och korta telefonförfrågningar, kan avgiftsbeläggas och att det inte är möjligt att fordra att övriga ärenden då skulle finansiera hela verksamheten.

Utskottet finner inte nu skäl ompröva sitt ovan nämnda ställningstagande, som måste tolkas på det sättet att utskottet inte hade något att erinra

mot ett genomförande av riksarkivets förslag. Genom avskaffandet av den heraldiska sektionen som en självständig enhet bör en icke obetydlig besparing åstadkommas. Utskottet, som också förutsätter att det med hänsyn till kostnadsutvecklingen görs successiva anpassningar av taxan för heraldiska uppdrag, avstyrker motionen även i denna del.

Enligt motion 1859 (m) bör *tjänstebenämningen för sektionschefen vid riksarkivets medeltidssektion* även i fortsättningen vara förste arkivarie och inte, som föreslås i riksarkivets utredning, "förste arkivarie och statsheraldiker". Motionären menar att statsheraldikertiteln förutsätter att innehavaren av befattningen i fråga verkligen besitter allsidiga och framstående kunskaper på det heraldiska området. Då så ej är fallet, anför motionären, är tjänstebenämningen direkt missvisande.

Tjänstebenämningen för sektionschefer vid riksarkivet regleras i myndighetens arbetsordning. Det ankommer därför på riksarkivet att ta ställning till frågan om tjänstebenämningen statsheraldiker skall behållas i samband med omorganisationen av den heraldiska verksamheten. Utskottet avstyrker således motion 1859.

Utskottet hemställer

1. beträffande *medelsanvisningen*
att riksdagen till *Riksarkivet och landsarkiven* för budgetåret 1983/84 anvisar ett förslagsanslag av 57 305 000 kr.,
2. beträffande *registreringsbasen i Ramsele, Svensk arkivinformation på samma ort och excerperingscentralen i Jörn*
att riksdagen avslår motionerna 1982/83:205, 1982/83:329, 1982/83:1331, 1982/83:1337, 1982/83:1845 och 1982/83:1059,
3. beträffande *statens heraldiska verksamhet*
att riksdagen avslår motion 1982/83:1858,
4. beträffande *tjänstebenämningen statsheraldiker*
att riksdagen avslår motion 1982/83:1859.

25. **Dialekt- och ortnamnsarkiven samt svenskt visarkiv m. fl. anslag.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkterna B 25—B 28 (s. 70—76) och hemställer

1. att riksdagen till *Dialekt- och ortnamnsarkiven samt svenskt visarkiv* för budgetåret 1983/84 anvisar ett förslagsanslag av 10 631 000 kr.,
2. att riksdagen till *Svenskt biografiskt lexikon* för budgetåret 1983/84 anvisar ett förslagsanslag av 1 779 000 kr.,
3. att riksdagen till *Arkivet för ljud och bild* för budgetåret 1983/84 anvisar ett förslagsanslag av 6 062 000 kr.,
4. att riksdagen till *Statliga arkiv: Vissa kostnader för samlingar och materiel m. m.* för budgetåret 1983/84 anvisar ett reservationsanslag av 3 050 000 kr.

26. **Bidrag till vissa arkiv.** Regeringen har under punkt B 29 (s. 77 och 78) föreslagit riksdagen att till Bidrag till vissa arkiv för budgetåret 1983/84 anvisa ett anslag av 2 056 000 kr.

Motioner

I motion 1982/83:1332 av Karl-Eric Norrby (c) yrkas att riksdagen beslutar att i statligt bidrag till Emigrantregistret i Karlstad utge 250 000 kr. vilket innebär en uppräknig av anslaget med 174 000 kr.

I motion 1982/83:1850 av Ingvar Karlsson i Bengtsfors (c) yrkas att riksdagen begär att regeringen överväger möjligheterna till statligt bidrag vid Emigrantregistret i Bengtsfors.

Utskottet

Från anslaget utgår bl. a. bidrag till Emigrantregistret i Karlstad. För innevarande budgetår uppgår bidraget till 76 000 kr. Emigrantregistret har anhållit att bidraget skall höjas med 174 000 kr. till 250 000 kr. för att det skall bli möjligt att anställa en föreståndare på heltid och knyta en stilistiskt språkkunnig person till ledningen för verksamheten.

I propositionen har förslaget inte biträtts. En uppräknig med 2 000 kr. föreslås.

I motion 1332 (c) yrkas en höjning av bidraget med det belopp som Emigrantregistret föreslagit.

Inte heller utskottet kan biträda en sådan uppräknig av bidraget till Emigrantregistret som motionären förordat. Utskottet ansluter sig till regeringens förslag och avstyrker motionen.

I motion 1850 (c) tas upp frågan om statsbidrag till ett annat emigrantregister, nämligen ett sådant register som finns i Bengtsfors. Motionärerna vill att regeringen skall överväga möjligheten till statligt stöd till registret. Detta har kommunalt huvudmannaskap.

Föredragande statsrådet har vid sin anmälan av betänkandet Samhällets arkivproblem (se ovan s. 49) framhållit bl. a., att han anser det självklart att kommunala och enskilda själva har det primära ansvaret för sin arkivbildning. Utskottet, som anslutit sig till de föreslagna riktlinjerna för den statliga arkivverksamheten, anser att i överensstämmelse med detta uttalande mycket stor restriktivitet måste iaktas vid prövning av frågan om införande av eller om ökat statligt stöd till arkiv som har kommunal eller enskild huvudman.

Utskottet avstyrker under hänvisning härtill motion 1850.

Utskottet hemställer

1. beträffande *medelsanvisningen*

att riksdagen med bifall till proposition 1982/83:100 och med avslag på motion 1982/83:1332 till *Bidrag till vissa arkiv* för budgetåret 1983/84 anvisar ett anslag av 2 056 000 kr.,

2. beträffande *prövning av statligt bidrag till Emigrantregistret i Bengtsfors*
att riksdagen avslår motion 1982/83:1850.

Kulturminnesvård

27. **Riksantikvarieämbetet: Förvaltningskostnader.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt B 30 (s. 79 och 80) och hemställer
att riksdagen till *Riksantikvarieämbetet: Förvaltningskostnader* för budgetåret 1983/84 anvisar ett förslagsanslag av 36 992 000 kr.

28. **Kulturminnesvård.** Regeringen har under punkt B 31 (s. 80—82) föreslagit riksdagen att till Kulturminnesvård för budgetåret 1983/84 anvisa ett reservationsanslag av 22 882 000 kr.

Motioner

I motion 1982/83:294 av Marianne Karlsson (c) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts beträffande översyn av kostnadsansvaret för arkeologiska undersökningar vid mark-exploatering.

I motion 1982/83:579 av Barbro Nilsson i Visby (m) och Sten Svensson (m) yrkas att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om tilläggsdirektiv till utredaren om formerna för statens stöd till arkeologiska utgrävningar.

I motion 1982/83:932 av Lars Hjertén m. fl. (m) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om de mindre församlingarnas ekonomiska svårigheter vid omfattande restaureringsarbeten.

I motion 1982/83:935 av Marianne Karlsson (c) yrkas att riksdagen hos regeringen som sin mening ger till känna att sökandet efter fornlämningar skall intensifieras så att detta kulturarv ej faller i glömska eller att föremål går förlorade.

I motion 1982/83:937 av Sten Sture Paterson m. fl. (m) yrkas att riksdagen hos regeringen begär att ett system utformas varigenom ägare till kulturhistoriskt värdefulla fastigheter och miljöer ges ett särskilt stöd till bevarandeåtgärder genom en kombination av skattelättnader och bevaringsålägganden.

Arkeologikutredningen (U 1982:04)

Dåvarande utbildningsministern tillkallade efter regeringens bemyndi-

gande förra året en särskild utredare med uppdrag att utreda formerna för statens stöd till arkeologiska undersökningar m. m., *arkeologikutredningen*.

Om det med anledning av ett allmänt eller större enskilt arbetsföretag som berör en fast fornlämning erfordras, att en särskild undersökning av fornlämningen företas eller att särskilda åtgärder vidtas för att bevara den, skall enligt 9 § fornlämningslagen kostnaden för detta åvila företaget, om det inte på grund av särskilda förhållanden är obilligt. I utredningens direktiv (Dir 1982:42) ges en utförlig bakgrund till utredningsuppdraget innehållande en redovisning för bl. a. denna och andra bestämmelser i lagen och för den arkeologiska utredningsverksamhetens utveckling. I direktiven anförs beträffande utredningsuppdraget bl. a. följande.

Synen på de fasta fornlämningarna som en gemensam tillgång har lång hävd i vårt land. Fornlämningarna är en viktig och för alla tillgänglig del av kulturarvet. Det är därför angeläget att de bevaras i den utsträckning som det är möjligt. Samtidigt finns det angelägna allmänna och enskilda intressen som kan motivera att fornlämningar tas bort. För att den information som fornlämningarna kan ge i största möjliga utsträckning skall kunna tas till vara, är det ett allmänt intresse att erforderliga arkeologiska undersökningar föregår borttagandet. En allmän uppslutning kring ett sådant synsätt synes föreligga.

Utvecklingen av forskningen och undersökningsmetoderna har medfört att de kulturminnesvårdande myndigheterna har kunnat medverka till ett bättre underlag för bedömning av vad som bör bevaras för framtiden och vilka utgångspunkter som bör gälla för undersökningsverksamheten.

Både undersökningsmetodiken och kunskapen om olika fornlämningsformer har sålunda förändrats sedan den nuvarande fornlämningslagen trädde i kraft. Genom att förekomsten av fornlämningar och behovet av undersökningar har kunnat beaktas på ett tidigt stadium i olika planeringssituationer har en rimlig avvägning mellan intresset att bevara fornlämningar och andra allmänna och enskilda intressen kunnat göras. Enligt riksantikvarieämbetets bedömning har kostnaderna för de arkeologiska undersökningarna också i allmänhet kunnat inrymmas i arbetsföretagens totalkostnad utan att detta inneburit någon allvarigare belastning eller gett några negativa konsekvenser för planering och byggande. En fortlöpande rationalisering av undersökningsverksamheten har också bidragit till att ökningen av undersökningskostnaderna har kunnat hållas tillbaka.

Förhållandena är emellertid mycket olikartade. Vissa arbetsföretag har fått vidkännas kostnader som både i absoluta tal och i relation till den totala kostnaden för arbetsföretaget framstår som höga. Detta har lett till att rådande fördelning av kostnadsansvaret har satts i fråga. Ibland är det nästan omöjligt att undvika att fornlämningar berörs i samband med förnyelse av befintlig bebyggelse eller vid nyexploatering. Detta gäller t. ex. inom delar av äldre städer och inom andra sedan gammalt exploaterade fornlämningsområden. Det kan också vara svårt att före en undersökning bedöma vissa fornlämningars omfattning och art, vilket skapar osäkerhet vid planering och ekonomiska ställningstaganden. Undersökningskraven kan därtill vara olika höga med hänsyn till bedömningen av det vetenskapliga värdet.

Av dessa skäl är det motiverat att se över möjligheterna att underlätta för arbetsföretagen att finansiera arkeologiska undersökningar. En särskild

utredare bör därför tillkallas med uppgift att överväga frågan om undersökningarnas finansiering. Utgångspunkten för utredningsarbetet skall enligt min mening vara att fornminneslagens huvudprincip för kostnadsansvar för arkeologiska undersökningar bibehålls. Huvudregeln bör alltså vara att exploatören skall stå för kostnaden. Genom att exploatören ges ett kostnadsansvar skapas förutsättningar för att exploateringen av mark med fornlämningar begränsas. Denna huvudprincip kan dock inte tillämpas undantagslöst. Särskilda hänsyn kan t. ex. behöva tas när fast fornlämning påträffas i jordbruket eller vid smärre tillbyggnader av bostadshus. Därför innehåller fornminneslagen bestämmelser som gör det möjligt för staten att i vissa fall överta undersökningskostnaden. Utredaren bör redovisa hur lagens bestämmelser vid beslut om bidragsgivning i praktiken har tillämpats i vad avser gränsdragningen mellan å ena sidan allmänt eller större enskilt arbetsföretag och å andra sidan övriga arbetsföretag. Utredaren bör vidare lämna förslag till riktlinjer för billighetsprövning enligt fornminneslagen samt föreslå de ändringar av lagen som kan följa härav.

Vid bedömning av effekterna av arbetsföretagens kostnadsansvar och behovet av stöd från samhällets sida måste också frågan om markvärdet för fastigheter med fornlämningar beaktas. Det har gjorts gällande (3 LU 1964:38) att förekomsten av en fast fornlämning bör verka sänkande på markpriset. Om en sådan sänkning kan utverkas vid markförvärv kan den inskränkning i förfoganderätten som lagskyddet innebär eller den ekonomiska belastning, som en eventuell framtida undersökning ger, kompenseras. Sambandet markvärde-taxeringsvärde är således av intresse och bör belysas av utredaren. I denna fråga bör utredaren samråda med riksskatteverket.

Det är viktigt att bearbetningen av undersökningsresultaten organiseras så att resultaten kan utnyttjas effektivt inom hela undersökningsverksamheten. Utredaren bör lägga fram erforderliga förslag härom. I detta sammanhang bör utredaren också beakta förutsättningarna för en fortlöpande utveckling och effektivisering av undersökningsmetoderna. Utredaren bör vidare bedöma hur statens och arbetsföretagens insatser skall vägas mot varandra när det gäller planeringen av undersökningarna och bearbetningen av resultaten samt kunskapsåterföringen.

Mot bakgrund av de ställningstaganden och övriga överväganden som nyssnämnda frågeställningar kan föranleda bör utredaren närmare klarlägga behovet av och formerna för statligt stöd till arkeologiska undersökningar. Om utredarens förslag kan föranleda merkostnader för staten ankommer det på utredaren att lämna förslag till finansiering.

I direktiven tas vidare upp vissa informationsfrågor då det gäller fornlämningsförekomster.

I tilläggsdirektiv (Dir 1983:26) till utredningen, som utfärdades i mars i år, fick arkeologikutredningen i uppdrag att också se över *vissa frågor om användningen av metalldetektorer vid s. k. skattletning*.

Som bakgrund till utredningsuppdraget anförs inledningsvis följande om bruket av metalldetektorer.

På senare tid har användningen av metalldetektorer ökat kraftigt. Metalldetektorn är ett elektroniskt verktyg med vars hjälp man kan lokalisera metallföremål som är dolda flera decimeter under markytan. Den används bl. a. i olika former av yrkesmässiga verksamheter, t. ex. inom jordbruket,

skogsbruket och gruvindustrin. Detektorer har i allt större omfattning även kommit att brukas för s. k. skattletning, dvs. sökande efter mynt och andra fornyfynd. Riksantikvarieämbetet och statens historiska museer har i ett flertal skrivelser till regeringen framhållit att detta har medfört missbruk och risker för allvarliga följder för kulturminnesvården. Enligt ämbetet är det nämligen lätt att med ledning av tillgängliga uppgifter om arkeologiska fyndplatser och med hjälp av metalldetektorer spåra upp ett föremål, som i sin tur inte sällan tillhör en större grupp av gömda föremål i anslutning till detta. Det är vanligt att upphittaren även gräver upp de andra föremålen och att hela fyndplatsen blir plundrad. Detta innebär att möjligheterna till vetenskaplig information och kunskap för arkeologerna allvarligt försämras och i många fall helt omintetgörs. På grund av den ovanligt rika förekomsten av ädelmetallfynd från förhistorisk tid på Gotland har problemet åtminstone hittills i huvudsak uppmärksamats där.

I tilläggsdirektiven redovisas föreslagna åtgärder m. m. i ett särskilt avsnitt.

Därvid erinras om att — med hänvisning till att fornminneslagens skyddsregler visar sig otillräckliga — i en motion vid 1981/82 års riksmöte yrkades att riksdagen skulle begära förslag till lagstiftning om licensvång för innehav och utnyttjande av metalldetektorer och att detta t. v. skulle gälla endast Gotland. Med anledning av motionen uttalade kulturutskottet (KrU 1981/82:21) bl. a. att det var angeläget att åtgärder snarast vidtogs för att komma till rätta med den i motionen åsyftade olagliga hanteringar av fornyfynd. Utskottet hemställde att riksdagen skulle ge regeringen till känna denna mening, vilket riksdagen biföll (rskr 1981:82:230).

Det anförs vidare bl. a. att av remissvar som inkommit på en av riksantikvarieämbetets ovan nämnda skrivelser framgår att frågan om en kontroll av användningen eller innehavet resp. en reglering av försäljningen av metalldetektorer rymmer en rad problem, bl. a. vad gäller avgränsningen av de legitima användningsområdena för sådana detektorer och att det därför är uppenbart att en eventuell lagstiftning på detta område måste föregås av ett utredningsarbete.

Beträffande utredningsuppdraget anförs inledningsvis följande.

Det står klart att den tilltagande skattletningen med metalldetektorer och det därvid konstaterade missbruket nu har fått en sådan omfattning att oersättliga värden för den arkeologiska forskningen är allvarligt hotade. Detta gäller framför allt Gotland med dess ca 900 kända och i facklitteraturen vanligen lägesangivna fornyfyndplatser. Riksantikvarieämbetet har under senare år tilldelats särskilda medel för att kunna göra egna efterundersökningar med detektorer på ön. Vid dessa undersökningar har det bekräftats att det på de äldre fyndplatserna finns stora möjligheter till ytterligare vetenskapliga iakttagelser och fynd för de arkeologiska forskarna, samtidigt som det har kunnat konstateras att dessa möjligheter allt oftare omintetgörs av privata skattsökare.

Det skydd som fornminneslagens bestämmelser ger fornyfynd av ädel metall som alltjämt ligger kvar i marken har alltså uppenbarligen visat sig otillräckligt. Man bör visserligen kunna räkna med att de åtgärder i form

av bl. a. antikvariska efterundersökningar och informationsinsatser till allmänheten som har vidtagits på initiativ från regeringen och berörda myndigheter åtminstone på sikt skall få effekt. Det finns dock anledning att pröva även andra möjligheter att komma till rätta med problemet.

Att införa ett grävningsförbud av det slag som riksantikvarieämbetet har föreslagit får emellertid av flera skäl anses vara en mindre lämplig lösning. Bl. a. ställer det sig komplicerat att på ett från rättssäkerhetssynpunkt godtagbart sätt avgränsa ett sådant förbud, såväl i rummet som i tiden. Det skulle dessutom vara mycket svårt att kontrollera efterlevnaden av förbudet och i motsvarande mån lätt att kringgå det.

Metalldetektorer får f. n. utan restriktioner säljas till vem som helst. Det finns inte heller några generella bestämmelser som begränsar rätten att inneha eller använda dem. Den olagliga hanteringen av fornfynd gynnas helt naturligt av att det är lätt att lokalisera sådana föremål med hjälp av metalldetektorer. Mot bakgrund av riksdagens uttalande och riksantikvarieämbetets hemställan bör arkeologitredningen få i uppdrag att förut-sättningslöst pröva möjligheterna att i någon form kontrollera eller på annat sätt reglera handeln med eller användandet av metalldetektorer.

I det följande diskuteras i tilläggsdirektiven relativt ingående en rad möjligheter att åstadkomma en reglering rörande handeln med eller användandet av metalldetektorer. Utredningen bör bedöma om det finns behov av någon form av auktorisation eller annan prövning av dem som är verksamma i försäljningsledet. Som ett alternativ till eller en komplettering av en sådan kontrollreglering kan det även övervägas att meddela föreskrifter om vilka kunder och för vilka ändamål försäljning av metalldetektorer får ske. För att det skall bli möjligt att bedöma en tillståndsprövnings ändamålsenlighet bör utredningen belysa i vilken omfattning och för vilka ändamål metalldetektorer används. Samtidigt behöver gränsdragningen mellan olika slag av metalldetektorer klarläggas. Som ett alternativ bör utredningen också pröva möjligheten att i fornminneslagen eller i särskild författning införa ett förbud mot användande av metalldetektorer för skattletning. Utredningen bör vara oförhindrad att, om den finner skäl för det, föreslå även andra lösningar än de som här har nämnts. Den bör även inhämta upplysningar om vilka åtgärder i fråga om metalldetektorer som kan ha genomförts i andra länder i anledning av Europarådets rekommendation (1981:921) Recommendation on metal detectors and archæology.

Enligt tilläggsdirektiven bör utredningens förslag beträffande metalldetektorer redovisas senast vid utgången av oktober 1983. Övriga förslag bör med ändring av vad som tidigare föreskrivits redovisas före utgången av oktober 1984.

Tidigare behandling av frågan om skattelindring för stöd åt byggnadsminnesvården

I proposition 1980/81:122 om byggnadsminnesvården lades fram förslag om ökade statliga insatser för vård och bevarande av kulturhistoriskt

värdefull bebyggelse. Förslagen byggde i huvudsak på byggnadsvårdsutredningens betänkande (SOU 1979:17) Kulturhistorisk bebyggelse — värd att vårda. Propositionen bifölls av riksdagen (KrU 1980/81:23, rskr 1980/81:265).

I propositionen anförde departementschefen beträffande skattefrågan följande (s. 18).

I enlighet med direktiven har utredningen övervägt om skattelindringar kan fungera som en form för stöd åt byggnadsvården. Utredningen har i första hand granskat reglerna för inkomstskatten, eftersom lätnader i denna kan förväntas stimulera fastighetsägarna till faktiska vårdinsatser. Utredningen säger sig inte ha kunnat konstatera att skattereglerna allmänt motverkar byggnadsvårdande syften. Som ett exempel på motsatsen nämner man situationen i Danmark, där en fastighetsägare inte med avdragsrätt kan reparera skador eller förslitningar som uppstått under tidigare ägares innehav. Vissa ändringar i skattelagarna anser utredningen ändå motiverade, som närmare framgår av sammanfattningen (bil. 1). Utredningen har samtidigt pekat på de nackdelar som skattemässiga särregler för den kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsen kommer att medföra. Ett redan nu komplicerat skattesystem skulle bli ännu mer invecklat. Vidare skulle effekterna i väsentlig grad bli beroende av den enskilde fastighetsägarens inkomster och skatter i övrigt. Vid en samlad bedömning har utredningen dock funnit att fördelarna med de föreslagna ändringarna har vägt över.

Utredningens skatteförslag har mött stark kritik från många remissinstanser. Avstyrkanden har kommit bl. a. från kammarrätten i Göteborg, riksskatteverket och flera länsstyrelser med hänvisning främst till de komplikationer som skulle tillföras det redan i dag svårtillgängliga skattesystemet.

Efter överläggningar med chefen för budgetdepartementet har också jag funnit att övervägande skäl talar mot ett genomförande av utredningens skatteförslag. Jag har därvid särskilt fäst mig vid de svårigheter vid tillämpningen som förslagen skulle medföra. Det rimmar illa med den nu särskilt starka strävan att begränsa krånglet i samhället. Effekterna av skattelindringar blir vidare svåröverskådliga.

Med hänsyn till vad jag nu har anfört är jag alltså inte beredd att förorda de föreslagna skattelättnaderna som stöd till byggnadsvården.

En annan sak är att byggnadsminnen och vissa därmed jämställda byggnader intar en särställning som motiverar andra hänsynstaganden. Jag vill här nämna att fr. o. m. 1981 års allmänna fastighetstaxering gäller mer enhetliga regler för värdering av byggnadsminnen m. m. Så finns t. ex. i 7 kap. 13 § fastighetstaxeringslagen en specialregel för bestämmande av markvärdet för dessa fastigheter. Till bilden hör också att drift- och underhållskostnaderna för kulturhistoriskt värdefulla byggnader kan vara ösedvanligt höga. Här har riksskatteverket utarbetat föreskrifter och anvisningar om bl. a. värderingen av vissa särskilt underhållskrävande byggnader.

Vid riksdagsbehandlingen avsågs på kulturutskottets hemställan ett motionsyrkande om genomförande av utredningens förslag i fråga om skattelindringar.

Utskottet hänvisar här också till skatteutskottets betänkande SkU 1979/80:17 med anledning av proposition 1979/80:40 om fastighetstaxering, m. m., jämte motioner. Skatteutskottet (s. 56) erinrade med anledning av en motion om taxeringen av slott om att byggnader som till mer än hälften använts för vissa särskilt prioriterade ändamål enligt propositionen skulle undantas från skatteplikt; hit hänförs kulturbyggnad, dvs. biograf-, teater- och museibygnad samt annan liknande byggnad. En slottsbyggnad som till mer än hälften används som museum eller liknande blir således i sin helhet skattefri. Utskottet anförde i sammanhanget också följande (s. 57).

Som tidigare nämnts gäller som huvudprincip vid värderingen av en fastighet, nu och i fortsättningen, att värderingen skall vara individuell för varje taxeringsenhet och att taxeringsvärdet skall åsättas under hänsynstagande till de säregna förhållanden som kan råda i enskilda fall. Vid taxeringen skall sålunda skälig hänsyn tas till sådana förhållanden som att en byggnad har en onormalt stor bostadsyta, att den kräver omfattande underhåll och liknande omständigheter. Generellt sett torde fastigheter med otidsenliga byggnader anses ha ett lågt marknadsvärde och därför åsättas låga taxeringsvärden, något som f. ö. bestyrks av kammarrättens praxis när det gäller värdering av kulturbyggnader.

Utskottet

Medelsanvisningen

Från anslaget utgår bl. a. bidrag till vård av kulturhistoriskt värdefull bebyggelse, ersättning enligt byggnadsminneslagen samt bidrag enligt de regler som finns i 9 § fornminneslagen och medel för täckande av kostnad föranledda av förundersökningar av fornminnesplatser.

I propositionen föreslås att 2,5 milj. kr. beräknas för statens insatser för restaurering av kyrkorna m. m. på Gotland. Utskottet biträder detta förslag. Utskottet tillstyrker även i övrigt regeringens förslag till medelsberäkning.

Statens stöd till arkeologiska undersökningar m. m.

Som ovan redovisats tillkallades förra året en särskild utredare med uppdrag att utreda formerna för statens stöd till arkeologiska undersökningar m. m., *arkeologikutredningen*.

I två motioner, 294 (c) och 579 (m), framställs yrkanden som avser utredningsdirektiven. I motionerna framhålls att kostnadsansvaret för exploatören, då det gäller arkeologiska undersökningar, kan leda till avsevärda fördyringar vid byggande särskilt i våra äldre städer. Synpunkterna utvecklas närmare.

Motionären bakom motion 294 anser att i de fall samhället har behov av mera omfattande arkeologiska undersökningar, dessa också måste finan-

sieras av samhället. Fornminneslagen bör ändras i enlighet härmed. Utredningen bör få i uppdrag att arbeta mycket snabbt.

I den andra motionen, 579, uttalas att direktiven till arkeologikutredningen är alltför allmänt hållna. Utredningsmannen bör genom tilläggsdirektiv få i uppdrag att vid sitt utredningsarbete ha som målsättning att han skall precisera vad som i framtiden skall anses som riksintresse samt att staten ensam skall svara för kostnaderna när detta riksintresse skall hävdas för att få en utgrävning till stånd.

Utskottet är för sin del inte berett att förorda att tilläggsdirektiv utfärdas för arkeologikutredningen med anledning av motionerna. Utskottet anser att de nuvarande direktiven står i god överensstämmelse med de överväganden som redovisats då riksdagen tidigare uttalat sig för den här aktuella översynen (KrU 1979/80:12, rskr 1979/80:51, KrU 1981/82:21, rskr 1981/82:230). Då det gäller det närmare innehållet i direktiven hänvisar utskottet i första hand till den redovisning som lämnats i det föregående. Utskottet vill särskilt peka på att utredaren skall lämna förslag till riktlinjer för billighetsprövning enligt fornminneslagen samt föreslå de ändringar av lagen som kan följa härav. Utredaren skall också närmare kartlägga behovet av och formerna för statligt stöd till arkeologiska undersökningar. Eftersom utredningsresultatet skall redovisas nästa år finns det inte skäl att genom en särskild framställning till regeringen söka påskynda utredningsarbetet. I enlighet med det anförda avstyrker utskottet motionerna.

Metalldetektorer för lokalisering av fornfynd

I motion 935 (c) vill motionären att sökandet efter fornlämningar skall intensifieras. De anför att den ökade användningen av konstgödning ökar nedbrytningen av fornlämningar i metall, vilka utsätts för elektrolytiskt galvaniskt sönderfall. Härigenom riskerar metallföremål som motstått århundraden och årtusenden i marken att förstöras, varvid stora delar av vårt kulturarv riskerar att förbli okänt. För att söka rädda så stora delar som möjligt av fornlämningar innan det är för sent bör därför sökandet efter dessa intensifieras så att föremålen kan räddas till eftervärlden och bli dokumenterade. Ett framgångsrikt sökande kräver stora resurser varför allmänheten bör engageras i detta arbete. Något förbud för allmänheten mot användande av metalldetektorer bör inte utfärdas utan i stället bör sökandet efter "dolda skatter" stimuleras på olika sätt.

I det föregående har utskottet lämnat en utförlig redogörelse för innehållet i de tilläggsdirektiv som nyligen utfärdats till arkeologikutredningen om att utredningen också skall se över vissa frågor om bruket av metall-detektorer vid s. k. skattletning. Detektorer har i allt större utsträckning kommit att brukas för sökande efter mynt och andra fornfynd. Riksantikvarieämbetet och statens historiska museer har framhållit att detta har medfört missbruk och risker för allvarliga följder för kulturminnesvården.

Enligt ämbetet är det nämligen lätt att med ledning av tillgängliga uppgifter om arkeologiska fyndplatser och med hjälp av metalldetektorer spåra upp ett föremål, som i sin tur tillhör någon större grupp av gömda föremål i anslutning till detta. Det är vanligt att upphittaren även gräver upp de andra föremålen och att hela fyndplatsen blir plundrad. Detta innebär, anför myndigheten, att möjligheten till vetenskaplig information och kunskap för arkeologerna allvarligt försämras och i många fall helt omintetgörs. Problemet har hitintills uppmärksammats främst på Gotland.

I de angivna tilläggsdirektiven avvisas tanken på att man skulle införa ett generellt straffsanktionerat förbud att fortsätta grävning eller annat arbete sedan det första föremålet har påträffats på en arkeologisk fyndplats som inte hör till fast fornlämning. I direktiven pekas bl. a. på att det ställer sig komplicerat att på ett från rättssäkerhetssynpunkt godtagbart sätt avgränsa ett sådant förbud, såväl i rummet som i tiden.

Utskottet ansluter sig till denna bedömning. Med hänsyn härtill framstår det som nödvändigt att man i enlighet med de utfärdade tilläggsdirektiven till arkeologikutredningen och i överensstämmelse med riksdagens tidigare ställningstagande (KrU 1981/82:21) överväger möjligheterna att i någon form kontrollera eller på annat sätt reglera handeln med eller användande av metalldetektorer. Utskottet kan således inte ansluta sig till den åsikt som kommer till uttryck i motionen att man skulle stimulera allmänhetens användning av metalldetektorer i syfte att göra fornfynd.

En annan sak är att den arkeologiska forskningen kan dra nytta av metalldetektorer i sin verksamhet. I anslutning härtill vill utskottet nämna att riksantikvarieämbetet tilldelats särskilda medel för att kunna göra egna undersökningar med detektorer på Gotland.

Under hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motionen.

Finansieringen av restaureringen av kyrkor

För små församlingar med medeltida kyrkor av stort kulturhistoriskt värde kan det ofta innebära en stor ekonomisk påfrestning då omfattande restaureringsarbeten måste utföras. Detta framhålls i motion 932 (m). Vidare framhålls bl. a. att en konsekvens av de höga kostnaderna ofta blir att församlingarna tvingas genomföra delrenoveringar, något som kan vara skadligt för byggnaderna. Motionärerna pekar på olika tänkbara möjligheter att lösa det av dem påtalade problemet.

Med anledning av motionen vill utskottet erinra om följande. Efter förslag av kyrkofondsutredningen (Kn 1980:05) i betänkandena (SOU 1981:88—89) Ekonomisk utjämning inom svenska kyrkan fattade riksdagen förra året beslut om ett enhetligt system för ekonomisk utjämning inom svenska kyrkan (prop. 1981/82:158, KU 1981/82:28, rskr 1981/82:309).

Utredningen behandlade frågan om att kyrkofonden skulle kunna ge

bidrag till bl. a. särskilt dyra kyrkorestaureringar. Ett ställningstagande borde enligt utredningens mening skjutas upp till omkring 1985, då ytterligare material föreligger rörande de kyrkokommunala kostnaderna. Remissinstanserna hade olika åsikter (se härom en utförlig redovisning i nämnda prop. s. 159—163). Föredragande statsrådet stannade för att ansluta sig till utredningen på denna punkt samt anförde i sammanhanget att eftersom frågan har stor betydelse för många församlingar, han utgick från att den skulle komma att ägnas stor uppmärksamhet i utredningens arbete. Han pekade också på att det i princip var möjligt att ansöka om extra skatteutjämningsbidrag om utdebiteringen skulle behöva höjas mera avsevärt på grund av t. ex. en dyrbar kyrkorestaurering. Även konstitutionsutskottet förutsatte att frågan om de kyrkliga kommunernas kostnader för kyrkobyggnader ägnas särskild uppmärksamhet i kyrkofondsutredningens fortsatta arbete. Kyrkofondsutredningens uppdrag har numera upphört. Dess uppdrag bl. a. då det gäller finansieringen av kyrkorestaureringar har övertagits av 1982 års kyrkoutredning (Dir 1982:95).

Utskottet anser att resultatet av det pågående utredningsarbetet bör avvaktas. Om detta inte skulle leda till en lösning av frågan om finansieringen av dyrbara restaureringar av kulturhistoriskt värdefulla kyrkor, måste frågan om andra lösningar än genom bidrag från kyrkofonden snabbt tas upp till prövning. Utskottet anser att det inte är erforderligt med någon riksdagens åtgärd med anledning av motionen.

Bevarandestöd genom bl. a. skattelättnader

I motion 937 (m) uttalas att det statliga stöd som lämnas vid åtgärder för bevarande av kulturhistoriskt värdefulla fastigheter och miljöer är värdefullt men otillräckligt. Ytterligare insatser krävs. Förutsättningar finns, menar motionärerna, att söka denna hjälp hos bl. a. privata fastighetsägare med bevarandebidrag. I ett aktivt bevarandeprogram bör detta intresse stimuleras eller frammanas. Därför måste nya stödåtgärder utvecklas. Motionärerna yrkar att riksdagen hos regeringen begär att ett system utformas varigenom ägare till kulturhistoriskt värdefulla fastigheter och miljöer ges ett särskilt stöd till bevarandeåtgärder genom en kombination av skattelättnader och bevaringsålägganden.

Frågan om särskilda skattelättnader för att bevara kulturhistoriskt värdefulla byggnader har ingående prövats våren 1981. En utförlig redovisning för frågans behandling har lämnats i det föregående. Av redovisningen framgår att den nuvarande lagstiftningen i viss utsträckning ger möjlighet till sådana hänsynstaganden vid beskattningen som motionärerna eftersträvar men att det finns starka skäl, vilka återgivits i redovisningen som talar mot att ytterligare regler på området införs. Utskottet, som här också vill erinra om att taxeringsmyndigheterna är mycket generösa när det gäller att rubricera ett arbete som reparation i stället för ombyggnad, avstyrker mot den angivna bakgrunden motionen.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *medelsanvisningen*
att riksdagen till *Kulturminnesvård* för budgetåret 1983/84 anvisar ett reservationsanslag av 22 882 000 kr.,
2. beträffande *arkeologikutredningens uppdrag*
att riksdagen avslår motionerna 1982/83:294 och 1982/83:579,
3. beträffande *metalldetektorer för lokalisering av fornfynd*
att riksdagen avslår motion 1982/83:935,
4. beträffande *finansieringen av restaureringen av kyrkor*
att riksdagen avslår motion 1982/83:932,
5. beträffande *bevarandestöd genom bl. a. skattelättnader*
att riksdagen avslår motion 1982/83:937.

29. **Riksantikvarieämbetet: Uppdragsverksamhet.** Regeringen har under punkt B 32 (s. 82—85) föreslagit riksdagen att

1. godkänna vad i propositionen anförts rörande grunderna för uppdragsverksamhetens taxesättning,
2. till Riksantikvarieämbetet: Uppdragsverksamhet för budgetåret 1983/84 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kr.

Motion

I motion 1982/83:1330 av Britt Mogård m. fl. (m) yrkas, såvitt nu är i fråga,

13. att riksdagen godkänner vad som i motionen anförts om grunderna för taxesättning av riksantikvarieämbetets uppdragsverksamhet.

Propositionen, m. m.

För innevarande budgetår har anvisats ett förslagsanslag av 10 587 000 kr. Anslaget används för att förskotta kostnader för sådana undersökningar och utredningar som föranleds av lagen (1942:350) om fornminnen och som på uppdrag av statlig eller kommunal myndighet eller enskild utförs av riksantikvarieämbetet (RAÄ) mot avgift. Inkomsterna för uppdragsverksamheten redovisas på statsbudgetens inkomstsida under uppbörd i statens verksamhet.

Principerna för RAÄ:s uppdragsverksamhet har varit oförändrade sedan år 1967. Samtidigt har formerna för uppdragsverksamhet på andra statliga områden successivt förändrats. Statlig uppdragsverksamhet präglas i dag av självfinansiering till alla delar. Med detta menas att uppdragsgivarna löpande finansierar alla kostnader som uppkommer på grund av uppdraget. Anslagstekniskt kommer detta till uttryck genom att uppdragsverksamheten anvisas över ett 1 000-kronorsanslag med en rörlig kredit

hos riksgäldskontoret. Den löpande debiteringen gentemot uppdragsgivarna innebär bl. a. att staten undviker ränteförluster.

Efter en utredning, som RAÄ verkställt på regeringens uppdrag, föreslås i propositionen att uppdragsverksamheten vid RAÄ fr. o. m. budgetåret 1983/84 skall ha samma finansieringsform som huvuddelen av övrig statlig uppdragsverksamhet. Det föreslås att anslaget förs upp med ett formellt belopp om 1 000 kr. Till anslaget bör kopplas villkor av samma slag som gäller övrig uppdragsverksamhet. Till den del löpande utbetalningar inte kan bestridas med löpande inbetalningar bör RAÄ hos riksgäldskontoret få disponera en rörlig kredit. Det bör ankomma på regeringen att senare fastställa omfattningen av den rörliga krediten och övriga omständigheter kring uppdragsverksamhetens utformning, anförs det vidare.

Beträffande grunderna för uppdragsverksamhetens taxesättningar anförs föredragande statsrådet följande.

De taxor som tidigare tillämpats har inte inneburit total kostnadsäckring. Ett ackumulerat underskott har uppstått i verksamheten. I fortsättningen bör taxorna utformas så att de dels täcker de totala kostnaderna för nya undersökningar, dels successivt finansierar en avveckling av det uppkomna underskottet. Det ankommer på RAÄ att i samråd med riksrevisionsverket fastställa taxan.

Av propositionen framgår att det uppkomna underskottet uppgår till drygt 3 milj. kr.

Utskottet

I motion 1330 (m) riktas erinringar mot regeringens förslag så till vida att motionärerna anser att det underskott som uppkommit i RAÄ:s uppdragsverksamhet skall täckas på annat sätt än genom att taxorna sätts högre än vad som är erforderligt för att täcka de totala kostnaderna för nya undersökningar.

Enligt vad utskottet inhämtat innebär det föreslagna förfarandet inte något avsteg från hitintills tillämpad praxis i andra likartade fall. Utskottet biträder regeringens förslag. Utskottet utgår emellertid från att täckningen av det uppkomna underskottet sker under en så lång tidrymd att taxorna endast blir marginellt påverkade av förfarandet.

I enlighet med det anförda avstyrker utskottet motionen i här aktuell del (yrkande 13). Propositionen tillstyrks.

Utskottet hemställer

1. beträffande *grunderna för uppdragsverksamhetens taxesättning* att riksdagen med bifall till proposition 1982/83:100 och med avslag på motion 1982/83:1330 yrkande 13 godkänner vad som anförts i propositionen,
2. beträffande *medelsanvisningen* att riksdagen till *Riksantikvarieämbetet: Uppdragsverksamhet* för budgetåret 1983/84 anvisar ett förslagsanslag av 1 000 kr.

Museer och utställningar

30. **Begränsning av de statliga museernas samlingar, m. m.** Regeringen har (s. 86 och 87) berett riksdagen tillfälle att ta del av vad som i propositionen anförs om principer för begränsning av de statliga museernas samlingar.

Motioner

I motion 1982/83:578 av Kerstin Göthberg (c) och Karl-Eric Norrby (c) yrkas att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad i motionen yrkas angående lag om utförelse av vissa äldre kulturföremål.

I motion 1982/83:1334 av Karl-Eric Norrby m. fl. (c) yrkas, såvitt nu är i fråga,

7. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförs rörande komplettering av regionala museers, hembygdsgårdars och vetenskapliga institutioners samlingar vid gallringar hos de statliga museerna.

Propositionen

Inom utbildningsdepartementet har utarbetats en promemoria (Ds U 1982:1) Föremålssamlingarnas tillväxt — några synpunkter och förslag rörande urvals begränsning och gallring. Efter remissbehandling av promemorian bereds riksdagen tillfälle att ta del av vad föredragande statsrådet anfört om principer för begränsning av de statliga museernas samlingar. Statsrådet anför att det är viktigt att en bättre balans uppnås mellan bevarandeambitionerna å ena sidan och konserverings- och lokalresurser å andra sidan. Den obalans som nu råder på många håll kan delvis bearbetas på det sätt som framhålls i promemorian, nämligen genom ett strängare urval vid insamlandet och genom gallring av föremål i redan befintliga samlingar.

I promemorian redovisas bl. a. synpunkter på gallringskriterier. Som sådana anförs:

1. Föremålet är främmande för museets insamlingsområde.
2. Föremålets tillstånd är sådant att konservering inte är möjlig och föremålet bedöms även i övrigt vara oanvändbart.
3. Föremålets tillstånd är sådant att varken rekonstruktion eller identifiering är möjlig.
4. Föremålet är lösryckt ur sitt sammanhang.
5. Föremålet saknar dokumentation och har förlorat sitt kulturhistoriska värde.

6. Föremålet är överrepresenterat. Det finns i vissa fall en mängd föremål, där de individuella variationerna är små eller obefintliga.

Promemorian tar också upp frågan om behandlingen av utgallrat mate-

rial. Där diskuteras sådana möjligheter som byten, gåvor, försäljning och kassation.

Enligt föredragande statsrådets mening utgör förslagen och synpunkterna i promemorian en god grund för de ställningstaganden som varje museum har att fatta i dessa frågor. Han avser att senare föreslå regeringen att meddela bestämmelser i ämnet med i huvudsak angivet innehåll.

U t s k o t t e t

Som föredragande statsrådet anfört är det viktigt att en bättre balans uppnås mellan bevarandeambitionerna å ena sidan och konserverings- och lokalresurser å andra sidan.

I motion 1334 (c) tas upp frågan om behandlingen av utgallrat material. Motionärerna anser att det skulle upplevas som stötande om ett statligt museum försäljer eller kasserar föremål som kan fylla en viktig plats i ett regionalt museum. Det intresse av att komplettera samlingar som kan finnas hos hembygdsgårdar och motsvarande lokala institutioner, liksom hos vetenskapliga samlingar, bör också beaktas anför motionärerna.

Då det gäller behandlingen av utgallrat material framhålls både i fråga om byte och gåva i den i det föregående nämnda promemorian att man kan nå samma syfte som de nämnda förfaringsätten genom att föremålen i fråga deponeras eller lämnas som lån till annan institution. I fråga om utdeponeringen nämns att sådan kan ske dels hos andra museer och hembygdsföreningar, dels hos myndigheter, universitet, skolor, sjukhus eller andra offentliga lokaler samt hos industrier. Försäljning av gåva tillråds inte. Om försäljning skall ske bör denna gälla endast sådant föremål som institutionen själv köpt, anføres i promemorian.

Utskottet anser att den lämnade redovisningen visar att syftet med motionen kan väntas bli tillgodosett utan någon riksdagens åtgärd. I sammanhanget vill utskottet nämna att det i promemorian intagits förslag till en förordning om gallring av föremål i statlig museisamling enligt vilken utgallrat föremål får överlåtas till annan statlig, kommunal eller enskild statsunderstödd museiinstitution i Sverige. Utskottet utgår från att förordningsförslaget jämkas så till vida att överlåtelse också bör få ske till hembygdsförening och liknande institution. Utskottet utgår också från att sådan överlåtelse sker i samråd med den regionala museiinstitutionen.

Motionen får anses besvarad med det anförda. Denna påkallar inte någon riksdagens åtgärd.

Riksdagen avslag förra året proposition 1981/82:82 med förslag till lag om utförelse av äldre kulturföremål samt anhöll om nytt lagförslag i ämnet (KrU 1981/82:20, rskr 1981/82:213). I motion 578 (c) vill motionärerna ha ett uttalande om att det är synnerligen angeläget att ett sådant förslag läggs fram skyndsamt.

Riksantikvarieämbetet har i slutet av förra året redovisat ett nytt lagförslag för regeringen. Förslaget remissbehandlas f. n. Utskottet har inhämtat

att en proposition i ämnet beräknas läggas fram i sådan tid att den kan prövas av riksdagen senast under våren 1984. Med hänsyn härtill anser utskottet att någon riksdagens åtgärd med anledning av motionen inte är erforderlig.

Utskottet hemställer

1. beträffande *komplettering av vissa museisamlingar vid gallring hos statliga museer*
att riksdagen avslår motion 1982/83:1334 yrkande 7,
2. beträffande *principer för begränsning av de statliga museernas samlingar*
att riksdagen beslutar att vad i proposition 1982/83:100 anförs inte skall föranleda något riksdagens uttalande utöver vad som innefattas i hemställan under mom. 1,
3. beträffande *förslag till lag om utförelse av vissa äldre kulturföremål*
att riksdagen avslår motion 1981/82:578.

31. **Statens historiska museer.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt B 33 (s. 87—89) och hemställer

att riksdagen till *Statens historiska museer* för budgetåret 1983/84 anvisar ett förslagsanslag av 26 722 000 kr.

32. **Statens konstmuseer.** Regeringen har under punkt B 34 (s. 89—91) föreslagit riksdagen att till Statens konstmuseer för budgetåret 1983/84 anvisa ett förslagsanslag av 31 789 000 kr.

Motion

I motion 1982/83:576 av Anita Bråkenhielm (m) och Görel Bohlin (m) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om Nationalmuseums ikonsamling.

Utskottet

Utskottet har inte något att erinra mot regeringens förslag till medelsanvisning.

I motion 576 (m) anförs att Nationalmuseum har en av västvärldens förnämligaste ikonsamlingar. Det sätt på vilket ikonsamlingen ställs ut ger tyvärr inte konstarten rättvisa. Ikonerna hänger tillsammans i några små kabinett med mörka väggar och dålig belysning, anför motionärerna. Styrelsen för museet bör enligt motionärerna få i uppdrag att undersöka möjligheterna att inom ramen för befintliga resurser på ett bättre sätt tillvarata den oskattbara konst som representeras av ikonsamlingen.

Utskottet vill erinra om att det enligt 4 § instruktionen för statens konstmuseer åligger myndigheten särskilt att bl. a. hålla ett urval av de samling-

ar som är avsedda för utställning tillgängliga för allmänheten. Under hänvisning till denna bestämmelse anser utskottet att motionen inte bör föranleda någon riksdagens åtgärd. Utskottet vill i sammanhanget redovisa följande upplysningar, som utskottet under hand inhämtat från Nationalmuseum. Museet har tyvärr aldrig plats att visa mer än en mindre del av sina stora permanenta samlingar. Ikonsamlingen är därvidlag inte sämre tillgodosedd än andra delar av samlingarna. — Den röda brokaden på väggarna och den täta hängningen är ett försök att återskapa något litet av den "ombonade" atmosfären i de ortodoxa kyrkorna och den betydligt tätare hängningen i deras ikonostas. — Som motionärerna framhåller är belysningen dålig i de lokaler där ikonerna ställs ut, liksom i övriga utställningslokaler. Det finns en plan för att förbättra belysningen i museet men den har av ekonomiska skäl ännu inte kunnat förverkligas, anför museet slutligen.

Utskottet hemställer

1. *beträffande medelsanvisningen*

att riksdagen till *Statens konstmuseer* för budgetåret 1983/84 anvisar ett förslagsanslag av 31 789 000 kr.,

2. *beträffande Nationalmuseets ikonsamling*

att riksdagen avslår motion 1982/83:576.

33. Utställningar av nutida svensk konst i utlandet m. fl. anslag. Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkterna B 35—B 43 (s. 91—103) och hemställer

1. att riksdagen till *Utställningar av nutida svensk konst i utlandet* för budgetåret 1983/84 anvisar ett reservationsanslag av 1 029 000 kr.,
2. att riksdagen till *Livruskammaren, Skoklosters slott och Hallwylska museet* för budgetåret 1983/84 anvisar ett förslagsanslag av 12 784 000 kr.,
3. att riksdagen till *Naturhistoriska riksmuseet* för budgetåret 1983/84 anvisar ett förslagsanslag av 28 513 000 kr.,
4. att riksdagen till *Statens sjöhistoriska museum: Förvaltningskostnader* för budgetåret 1983/84 anvisar ett förslagsanslag av 13 971 000 kr.,
5. att riksdagen till *Statens sjöhistoriska museum: Underhållskostnader m. m.* för budgetåret 1983/84 anvisar ett reservationsanslag av 1 000 kr.,
6. att riksdagen till *Etnografiska museet* för budgetåret 1983/84 anvisar ett förslagsanslag av 12 254 000 kr.,
7. att riksdagen till *Arkitekturmuseet* för budgetåret 1983/84 anvisar ett förslagsanslag av 1 278 000 kr.,
8. att riksdagen till *Statens musiksamlingar* för budgetåret 1983/84

anvisar ett förslagsanslag av 10 125 000 kr.,

9. att riksdagen till *Statliga museer: Vissa kostnader för utställningar och samlingar m. m.* för budgetåret 1983/84 anvisar ett reservationsanslag av 5 410 000 kr.

34. **Bidrag till Nordiska museet. Huvudmannaskapet för Kulturarvet i Falun.** Regeringen har i proposition 1982/83:100 bilaga 10 (utbildningsdepartementet) under punkt B 44 (s. 104 och 105) föreslagit riksdagen att till Bidrag till Nordiska museet för budgetåret 1983/84 anvisa ett förslagsanslag av 31 602 000 kr.

Vidare har regeringen i proposition 1982/83:108 (utbildningsdepartementet) föreslagit riksdagen att

dels godkänna att huvudmannaskapet för Kulturarvet i Falun den 1 juli 1983 förs över till Stiftelsen Nordiska museet,

dels — med ändring av vad regeringen har föreslagit i proposition 1982/83:100 bilaga 10 — till Bidrag till Nordiska museet för budgetåret 1983/84 anvisa ett förslagsanslag av 33 424 000 kr.

Sistnämnda förslag innebär en ökning av anslaget med 1 822 000 kr. i förhållande till förslaget i budgetpropositionen. Under punkt 36 i detta betänkande behandlar utskottet ett likaledes i proposition 1982/83:108 framlagt förslag om motsvarande minskning av anslaget Bidrag till vissa museer i förhållande till förslaget i budgetpropositionen.

Utskottet

Kulturarvet i Falun är f. n. provisoriskt inordnat i Samhällsföretags regionala stiftelse i Kopparbergs län — Dalagruppen. Verksamheten är inriktad på vård och dokumentation av kulturhistoriska föremål. Vid Kulturarvet sysselsätts ett antal arbetshandikappade.

I proposition 1982/83:108 föreslås att Nordiska museet skall bli huvudman för verksamheten den 1 juli 1983. Den kommer därigenom i framtiden att utgöra en permanent organisation inom kulturområdet. I propositionen anförs att den nu föreslagna organisationen på sikt kan medföra en förändring av verksamheten till att omfatta även viss mer kvalificerad konservering.

Utskottet tillstyrker att riksdagen godkänner att huvudmannaskapet för Kulturarvet vid halvårsskiftet förs över till Stiftelsen Nordiska museet.

Utskottet tillstyrker också att medelsanvisningen till Nordiska museet bestäms till belopp som anges i proposition 1982/83:108 eller således 33 424 000 kr.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen godkänner att huvudmannaskapet för Kulturarvet i Falun den 1 juli 1983 förs över till Stiftelsen Nordiska museet,
2. att riksdagen med anledning av proposition 1982/83:100 och med bifall till proposition 1982/83:108 till *Bidrag till Nordiska*

museet för budgetåret 1983/84 anvisar ett förslagsanslag av 33 424 000 kr.

35. Bidrag till Tekniska museet. Bidrag till Skansen. Utskottet tillstyrker regeringens förslag i proposition 1982/83:100 bilaga 10 under punkterna B 45 och B 46 (s. 105—110) och hemställer

1. att riksdagen till *Bidrag till Tekniska museet* för budgetåret 1983/84 anvisar ett förslagsanslag av 6 889 000 kr.,
2. att riksdagen till *Bidrag till Skansen* för budgetåret 1983/84 anvisar ett förslagsanslag av 8 214 000 kr.

36. Bidrag till vissa museer. Regeringen har i proposition 1982/83:100 bilaga 10 under punkt B 47 (s. 110—115) föreslagit riksdagen att till Bidrag till vissa museer för budgetåret 1983/84 anvisa ett anslag av 6 783 000 kr.

Sedermera har regeringen i proposition 1982/83:108 (utbildningsdepartementet) föreslagit riksdagen att — med ändring av vad regeringen har föreslagit i proposition 1982/83:100 bilaga 10 — till Bidrag till vissa museer för budgetåret 1983/84 anvisa ett anslag av 4 961 000 kr.

Utskottet

I budgetpropositionen har under förevarande anslag beräknats 1 822 000 kr. för verksamheten vid Kulturarvet i Falun för nästa budgetår. Utskottet har, vid punkt 34 Bidrag till Nordiska museet m. m., tillstyrkt att Nordiska museet skall bli ny huvudman för Kulturarvet den 1 juli 1983. Som en följd härav tillstyrker utskottet att anslaget minskas med nämnda belopp i förhållande till förslaget i budgetpropositionen.

Utskottet hemställer

- att riksdagen med anledning av proposition 1982/83:100 och med bifall till proposition 1982/83:108 till *Bidrag till vissa museer* för budgetåret 1983/84 anvisar ett anslag av 4 961 000 kr.

37. Bidrag till regionala museer. Regeringen har i proposition 1982/83:100 bilaga 10 under punkt B 48 (s. 116 och 117) föreslagit riksdagen att till Bidrag till regionala museer för budgetåret 1983/84 anvisa ett förslagsanslag av 26 568 000 kr.

Motion

I motion 1982/83:1348 av Jan-Erik Wikström m. fl. (fp) yrkas, såvitt nu är i fråga,

7. att riksdagen beslutar att för budgetåret 1983/84 inrätta 30 grundbelopp till regionala museer utöver vad regeringen föreslagit.

Utskottet

Statsbidragssystemet är så konstruerat att det till ett antal regionala museer, f. n. 26, utgår statsbidrag i form av grundbidrag. Underlaget för beräkningen är det antal grundbelopp som för varje år fastställs för museerna. Antalet grundbelopp för innevarande budgetår är 457. Bidragsunderlaget för varje museum motsvaras i första hand av summan av de tilldelade grundbeloppen. Statsbidragen utgår med 55 % av bidragsunderlaget.

För nästa budgetår föreslås i propositionen ett oförändrat antal grundbelopp. Vid beräkningen av medelsbehovet har föredragande statsrådet utgått från ett preliminärt beräknat grundbelopp av 105 700 kr.

I motion 1348 (fp) föreslås att riksdagen skall inrätta 30 grundbelopp utöver vad regeringen föreslagit. Detta förslag överensstämmer med vad statens kulturråd förordat.

Utskottet, som beräknar kostnader för motionsförslaget till ca 1,8 milj. kr., anser sig i den rådande budgetsituationen inte kunna förorda en utökning av antalet grundbelopp. Medelsberäkningen bör därför, som regeringen föreslagit, grundas på medelsbehovet för 457 grundbelopp. Motionen avstyrks således i aktuell del (yrkande 7).

Utskottet hemställer

att riksdagen med bifall till proposition 1982/83:100 och med avslag på motion 1982/83:1348 yrkande 7 till *Bidrag till regionala museer* för budgetåret 1983/84 anvisar ett förslagsanslag av 26 568 000 kr.

38. Riksställningar. Inköp av vissa kulturföremål. Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkterna B 49 och B 50 (s. 118 och 119) och hemställer

1. att riksdagen till *Riksställningar* för budgetåret 1983/84 anvisar ett reservationsanslag av 16 855 000 kr.,
2. att riksdagen till *Inköp av vissa kulturföremål* för budgetåret 1983/84 anvisar ett förslagsanslag av 100 000 kr.

Stockholm den 14 april 1983

På kulturutskottet vägnar
INGRID SUNDBERG

Närvarande: Ingrid Sundberg (m), Ing-Marie Hansson (s), Tyra Johansson (s), Catarina Rönnung (s), Maja Bäckström (s), Lars Ahlmark (m), Karl Boo (c), Berit Oscarsson (s), Gunnar Thollander (s), Gunnel Liljegren (m), Jan-Erik Wikström (fp), Eva Hjelmström (vpk), Anders Nilsson (s), Stina Gustavsson (c) och Lars Hjertén (m).

Reservationer

1. Kulturlag (punkt 1, mom. 1)

Eva Hjelmström (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 3 börjar "I den" och slutar "kan föranleda" bort ha följande lydelse:

I den kulturpolitiska propositionen från 1974 fastslogs ett antal mål för kulturpolitiken som riksdagen enhälligt ställde sig bakom. Dessa mål har emellertid enligt utskottets mening ej uppfyllts. Kommersialismens krafter på kulturområdet har ökat kraftigt. Kulturarbetarnas villkor har försämrats. Biblioteksanslagen krymper, bildningsförbund, centrumbildningar, teatrar och museer får sina anslag nedskurna eller urholkade genom inflationen, hyreshöjningar och annat. Olika mellan kommunerna har kraftigt ökat vad gäller kulturutbudet. En kulturlag kombinerad med statsbidrag skulle innebära att betingelserna för kommuner och landsting förbättrades och att skillnaderna utjämnades. Inte minst för barn- och ungdomskulturen framstår detta som alltmer nödvändigt. Det material kulturrådet och statens ungdomsråd i skilda utredningar redovisat pekar entydigt på nödvändigheten av en strategi på kulturområdet och en konkretisering av målen särskilt vad gäller yttrandefrihets-, demokrati- och decentraliseringsmålen. På nu anförda skäl tillstyrker utskottet motion 940. Regeringen bör således utarbeta förslag till en kulturlag i enlighet med vad som anförts i motionen och förelägga riksdagen förslag härom.

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *kulturlag*

att riksdagen med bifall till motion 1982/83:940 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

2. Stöd till barn och ungdom (punkt 1, mom. 2)

Ingrid Sundberg, Lars Ahlmark, Gunnel Liljegren och Lars Hjertén (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 4 börjar "Med hänvisning" och slutar "riksdagens åtgärd" bort ha följande lydelse:

Med hänvisning till den lämnade redovisningen och de framförda synpunkterna anser utskottet att, såsom yrkats i motion 1330 (m), myndigheter och organ som får statsbidrag bör prioritera barn- och ungdomsverksamhet. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. beträffande *stöd till barn och ungdom*

att riksdagen med bifall till motion 1982/83:1330 yrkande 1 i

motsvarande del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

3. Finansiering av kulturutbudet (punkt 1, mom. 3)

Ingrid Sundberg (m), Lars Ahlmark (m), Karl Boo (c), Gunnel Liljegren (m), Jan-Erik Wikström (fp), Stina Gustavsson (c) och Lars Hjertén (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 4 börjar "Då det" och på s. 5 slutar "hösten 1982" bort ha följande lydelse:

Beträffande *avgiftsfinansiering och sponsorverksamhet* finns skäl anförda följande.

Utskottet vill för sin del konstatera att höjda avgifter knappast kan medföra någon mera väsentlig ökning av kulturinstitutionernas inkomster. Däremot torde marginella men viktiga förstärkningar kunna uppnås. I det nuvarande ekonomiska läget torde en viss ökning av avgiftsfinansieringen inte kunna undvikas. Samtidigt är det angeläget att bevaka att intäkterna från avgifter inte äts upp av tillhörande administrationskostnader och att negativa kulturpolitiska effekter inte uppstår.

S. k. sponsorverksamhet och annan bidragsgivning från enskilda och företag till kulturverksamhet förekommer i betydande omfattning i vissa länder. På åtskilliga håll stimuleras detta av att viss avdragsrätt vid beskattning medgivits för gåvor och bidrag till kulturändamål.

Gåvor, donationer och depositioner vilka ej är förenade med belastande villkor samt en riktigt utformad s. k. sponsorverksamhet som ej står i strid med de kulturpolitiska målen bör enligt utskottets uppfattning välkomnas inom kulturområdet. Sådant stöd kan ge ökat utrymme för exempelvis gästspel, internationellt utbyte och inköp av eljest svåröverkomliga nyförvärv. Även genom effektiv marknadsföring av den egna verksamheten liksom försäljning av trycksaker och souvenirer av god kvalitet kan inkomstförstärkningar uppnås.

Utskottet konstaterar således att det är rimligt att — så som redan sker — kulturinstitutionerna prövar nya vägar att ekonomiskt förstärka sin verksamhet. Därvid är en självklar förutsättning att de kulturpolitiska målen städse beaktas och att effekterna på kulturlivet noga uppmärksammas. Vad utskottet har anfört med anledning av motion 1330 i här aktuell del (yrkande I delvis) bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3. beträffande *finansiering av kulturutbudet*

att riksdagen med anledning av motion 1982/83:1330 yrkande I i motsvarande del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

4. Finansiering av kulturutbudet (motiveringen till punkt 1, mom. 3)

Eva Hjelmström (vpk) anser att den del av utskottets yttrande som på s. 5 börjar "Utskottet avstyrkte" och slutar "hösten 1982" bort ha följande lydelse:

Utskottet avstyrkte i sitt av riksdagen godkända betänkande de under hösten 1982 aktuella motionerna under hänvisning till det anförda.

Då utskottet nu ånyo har att ta ställning till frågan om finansiering av kulturutbudet vill utskottet anförda följande.

Som framhölls av företrädare för vänsterpartiet kommunisterna i reservation nr 5 till ifrågasättande betänkande (KrU 1982/83:10) finns det skäl att hysa oro för att sponsorverksamheten kan komma att innebära ett allvarligt hot mot yttrandefriheten samt mot förnyelsen och den kritiskt granskande funktion som kulturarbetarna bör ha i dagens samhälle. Det är därför viktigt att regeringen noga följer utvecklingen i fråga om denna verksamhet och vidtar nödvändiga åtgärder. Utskottet avstyrker motion 1330 i här aktuell del (yrkande 1 delvis).

5. Avveckling av delar av statens kulturråd (punkt. 1, mom. 4)

Ingrid Sundberg, Lars Ahlmark, Gunnel Liljegren och Lars Hjertén (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 7 börjar "Utskottet anser" och slutar "är erforderlig" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att det finns anledning att ytterligare ifrågasätta om hanteringen av de samlade statliga insatserna inom kulturområdet sker på det mest ändamålsenliga sättet. Det statsfinansiella läget gör det viktigare än någonsin att förhindra den byråkrati och det dubbelarbete som vidlåder administrationen av det statliga kulturstödet. Utskottet anser därför att den fortsatta försöksverksamheten bör syfta till en begränsning av kulturrådets verksamhet. Vad utskottet sålunda anför med anledning av motion 1330 i här aktuell del bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 4 bort ha följande lydelse:

4. beträffande *avveckling av statens kulturråd*

att riksdagen med bifall till motion 1982/83:1330 yrkande 1 i motsvarande del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

6. Stöd till regional kulturverksamhet (motiveringen till punkt 1, mom. 8)

Karl Boo (c) och Stina Gustavsson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 8 börjar "Det råder" och på s. 9 slutar "inom kulturlivet" bort ha följande lydelse:

Det råder enighet inom utskottet om att de ytterligare resurser som kan tillföras institutioner som omfattas av grundbidragssystemet bör fördelas under stort hänsynstagande till decentraliseringsmålet inom kulturpolitiken. Utskottet är därför nu berett att förorda högre krav på publikintäkter vid de centrala institutionerna Operan och Dramaten. Vad utskottet inhämtat rörande efterfrågan på biljetter och prissättningen ger underlag för en sådan bedömning. Detta utgör inte någon ringaktning för den verksamhet som bedrivs där utan snarare ett bevis för att den publikuppskattning som kommer institutionerna till del kan på ett mer omfattande sätt bidra till verksamhetens finansiering. Det faktum att, enligt vad utskottet inhämtat, Operan har kunnat bygga upp betydande reserver stärker riktigheten i vår bedömning att möjligheterna att bedriva verksamheten, även med ett reducerat bidrag, kommer att vara goda. Genom att man sålunda skärper intäktskravet för Operan och Dramaten blir det möjligt att i viss utsträckning stärka det regionala stödet till teater-, dans- och musikinstitutioner utanför storstäderna. Även stödet till fria grupper kan stärkas. Utskottet utgår från att vid fördelningen av detta ökade stöd decentraliseringsmålet beaktas.

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 9 börjar "Utskottet är" och slutar "vill ha" bort ha följande lydelse:

Med hänsyn till det anförda anser utskottet att det finns skäl som talar för att man väntar med att göra en allmän översyn av reglerna om stödet till regionala kulturinstitutioner i enlighet med förslaget i motion 1334. Utskottet vill inte heller nu föreslå en sådan översyn beträffande statsbidraget till regional teaterverksamhet som motionärerna bakom motion 933 vill ha.

7. Långsiktig planering på kulturområdet (punkt 1, mom. 11)

Jan-Erik Wikström (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 10 börjar "Som framhålls" och slutar "åtgärd (yrkande 1)" bort ha följande lydelse:

I enlighet med vad som anförts i motionen finns det behov av ökade statliga insatser på olika områden inom kultursektorn. Detta gäller bl. a. de regionala kulturinstitutionerna och barnkulturen. Insatser på båda dessa områden är angelägna för att tillgodose vissa av de år 1974 uppställda kulturpolitiska målen. Det reformutrymme som kan åstadkommas genom omprioriteringar är begränsat och det krävs därför ett årligt resurstillskott.

Reformerna för den nämnda treårsperioden bör uppgå till 75—100 milj. kr. Det är enligt utskottets mening nödvändigt med en långsiktig planering för att tillgängligt reformutrymme och möjligheterna till omprioriteringar skall kunna utnyttjas så effektivt som möjligt. Utskottet anser att statsmakterna bör utarbeta riktlinjer för utvecklingen av de statliga kulturinsatserna under en treårsperiod. I enlighet med det anförda tillstyrker utskottet motion 1348 i aktuell del (yrkande 1). Regeringen bör således i nästa budgetproposition redovisa treåriga riktlinjer för utvecklingen inom den statliga kultursektorn.

dels att utskottets hemställan under 11 bort ha följande lydelse:

11. *beträffande långsiktig planering*

att riksdagen med bifall till motion 1982/83:1348 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

8. Tillämpning av huvudförslaget för vissa kulturinstitutioner (punkt 1, mom. 12)

Karl Boo (c), Jan-Erik Wikström (fp), Eva Hjelmström (vpk) och Stina Gustavsson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 11 börjar "Kulturutskottet vill" och slutar "därför (yrkande 2)" bort ha följande lydelse:

Genom att huvudförslaget under flera år i princip tillämpats för en rad centrala kulturinstitutioner befinner dessa sig nu i den situationen att fortsatta nedskärningar knappast är möjliga utan att verksamhetsgrenar måste skäras bort eller ambitionsnivån väsentligt sänkas. Detta kan enligt utskottets mening inte accepteras. Att kulturinstitutionerna drabbas särskilt hårt av de 2-procentiga årliga nedskärningarna är en följd av att institutionerna i många fall är mycket små och har en anslagsstruktur som innebär att de fasta kostnaderna relativt sett är stora medan de rörliga kostnaderna är små. Om besparingar måste göras går dessa ut över de rörliga kostnaderna. Som en konsekvens av det sagda och i enlighet med vad motionärerna anför måste besparingar på kulturområdet i fortsättningen sökas främst i administrativa verksamheter.

dels att utskottets hemställan under 12 bort ha följande lydelse:

12. *beträffande tillämpning av huvudförslaget för vissa kulturinstitutioner*

att riksdagen med anledning av motion 1982/83:1348 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

9. Projektet Kultur i närmiljö (motiveringen till punkt 2, mom. 3)

Ingrid Sundberg, Lars Ahlmark, Gunnel Liljegren och Lars Hjertén

(alla m) anser att den del av utskottets yttrande som på s. 15 börjar "I likhet" och slutar "således (yrkande 1)" bort ha följande lydelse:

I likhet (= utskottet tolv rader) ungdomsorganisationerna själva.

I motion 2151 (s) framställs bl. a. ett yrkande som innebär att huvudmannskapet för utvecklingsprojektet skulle delas mellan kulturrådet och statens ungdomsråd. Utskottet anser det från ansvarssynpunkt lämpligast att kulturrådet blir ensam huvudman för projektet och förutsätter därvid att ett fortlöpande samarbete sker med berörda myndigheter och organisationer. Motionsyrkandet avstyrks (yrkande 1).

10. Medelsberäkning för kulturprojekt inom skolan (punkt 2, mom. 4)

Jan-Erik Wikström (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 16 börjar "I överensstämmelse" och slutar "och kultur" bort ha följande lydelse:

Som framhålls i motionen måste en större del av kulturinsatserna komma barn och ungdomar till godo. Detta kan i viss utsträckning ske genom omprioriteringar hos de institutioner som får statligt stöd. Därutöver är det emellertid nödvändigt att ytterligare resurser avsätts som kan bidra till att ge barn och ungdom värdefulla kulturupplevelser. Skolans insatser på området är viktiga. Enligt utskottets mening bör man i större utsträckning än hittills knyta samman kulturlivet och skolan, bl. a. genom att ge konstnärer, författare, musiker och andra kulturarbetare möjlighet att delta i skolans vardagsverksamhet. Framför allt i grundskolan finns resurser som kan användas på ett friare sätt och som skulle kunna utnyttjas till bl. a. detta. Eftersom resurserna i många skolor är knappa, anser utskottet emellertid att riksdagen under en treårsperiod årligen skall anslå 5 milj. kr. för projekt av olika slag, i vilka enskilda kulturarbetare eller grupper av sådana knyts till skolor och andra ungdomsmiljöer. Deras uppgift skall vara att, som förordas i motionen, tillsammans med lärare och annan fast personal stimulera elevernas kulturintresse, framför allt genom egna aktiviteter av olika slag. Medlen bör fördelas av kulturrådet i samarbete med skolöverstyrelsen. Ansvar för projekten bör dock i största möjliga utsträckning ligga på lokal nivå. Det föreslagna projektanslaget knyter väl an till det av kulturrådet föreslagna och av regeringen förordade utvecklingsprojektet Kultur i närmiljö, vilket utskottet diskuterat i det föregående. I enlighet med det anförda tillstyrker utskottet motion 1348 i här aktuell del (yrkande 8).

dels att utskottets hemställan under 4 bort ha följande lydelse:

4. beträffande *medelsberäkning för kulturprojekt inom skolan* att riksdagen med bifall till motion 1982/83:1348 yrkande 8 i motsvarande del beräknar 5 000 000 kr. under anslaget för angivna ändamål,

11. Medelsberäkning för film- och videoverkstäder (punkt 2, mom. 5)

Eva Hjelmström (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 16 börjar "Utskottet vill" och slutar "(yrkande 1 b)" bort ha följande lydelse:

Vänsterpartiet kommunisterna framhöll redan i förra årets filmmotion att uppdelningen av stödet till film och videoverkstäder på dels Filminstitutets egen produktion, dels visningsnämnden tedde sig något ogenomtänkt och att det kunde ifrågasättas om Filminstitutet är rätt huvudman för denna verksamhet. Detta intryck har förstärkts under det gångna året. Det är därför lämpligt att medel för film- och videoverkstäder anvisas under förevarande anslag och att kulturrådet får ansvaret för fördelning av medlen. I enlighet med vad som anförs i motionen bör ett belopp om 3 milj. kr. avsättas för ändamålet. Utskottets ställningstagande hindrar inte att också Filminstitutet — i enlighet med en protokollsanteckning till det nya filmavtalet — avsätter medel för filmverkstäder.

dels att utskottets hemställan under 5 bort ha följande lydelse:

5. beträffande *medelsberäkning för film- och videoverkstäder* att riksdagen med bifall till motion 1982/83:1346 yrkande 1 b beslutar att under anslaget medel skall beräknas för nämnda ändamål med 3 000 000 kr.,

12. Medelsanvisningen till statens kulturråd (punkt 2, mom. 6)

Under förutsättning av bifall till reservation 5

Ingrid Sundberg, Lars Ahlmark, Gunnel Liljegren och Lars Hjertén (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 16 börjar "Regeringens förslag" och slutar "del (yrkande 3)" bort ha följande lydelse:

Regeringens förslag till medelsanvisning till kulturrådet för nästa budgetår innebär att huvudförslaget tillämpas. I ett tidigare avsnitt (s. 6) har angivits att regeringen anser att begränsning därutöver bör vara beroende av förändringar i uppgifter för rådet. Utskottet har tidigare (res. 5 s. 76) anslutit sig till den i motion 1330 (m) anförda uppfattningen att verksamheten vid statens kulturråd kan begränsas, exempelvis vad gäller budgetprocessen. Anslaget bör därför utgå med oförändrat 14 558 000 kr. vilket innebär en besparing med 657 000 kr. i förhållande till proposition 1982/83:100.

dels att utskottets hemställan under 6 bort ha följande lydelse:

6. beträffande *medelsanvisningen* att riksdagen med anledning av proposition 1982/83:100, med

avslag på motionerna 1982/83:1346 yrkande 1 b och 1982/83:1348 yrkande 8, båda motionerna i motsvarande del, samt med bifall till motion 1982/83:1330 yrkande 3 till *Statens kulturråd* för budgetåret 1983/84 anvisar ett förslagsanslag av 14 558 000 kr.,

13. Medelsanvisningen till statens kulturråd (punkt 2, mom. 6)

Under förutsättning av bifall till reservation 10

Jan-Erik Wikström (fp) anser att utskottets hemställan under 6 bort ha följande lydelse:

6. beträffande *medelsanvisningen*

att riksdagen med anledning av proposition 1982/83:100, med avslag på motionerna 1982/83:1330 yrkande 3 och 1982/83:1346 yrkande 1 b i motsvarande del samt med bifall till motion 1982/83:1348 yrkande 8 i motsvarande del till *Statens kulturråd* för budgetåret 1983/84 anvisar ett förslagsanslag av 20 215 000 kr.,

14. Medelsanvisningen till statens kulturråd (punkt 2, mom. 6)

Under förutsättning av bifall till reservation 11

Eva Hjelmström (vpk) anser att utskottets hemställan under 6 bort ha följande lydelse:

6. beträffande *medelsanvisningen*

att riksdagen med anledning av proposition 1982/83:100, med avslag på motionerna 1982/83:1330 yrkande 3 och 1982/83:1348 yrkande 8 i motsvarande del samt med bifall till motion 1982/83:1346 yrkande 1 b i motsvarande del till *Statens kulturråd* för budgetåret 1983/84 anvisar ett förslagsanslag av 18 215 000 kr.,

15. Medelsanvisningen till Bidrag till kulturverksamhet inom organisationer samt inrättande av en särskild nämnd för fördelning av stöd till kulturverksamhet bland språkliga minoriteter (punkt 3)

Eva Hjelmström (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 19 börjar "Den av" och slutar "motion 1347" bort ha följande lydelse:

Centrumbildningarna utgör en mycket positiv motvikt mot bl. a. kommersialiseringen av arbetsförmedlande verksamhet inom kulturlivet.

Arbetslösheten bland kulturarbetarna är i dag mycket stor. Mot bakgrund härav och mot bakgrund av de insatser centrumbildningarna gjort och gör inte minst för barnkulturens utveckling framstår den uppräknig av anslaget som föreslås i regeringens proposition som alltför blygsam för att inte säga snålt tilltagen. I många fall innebär den direkta försämringar för centrumbildningarnas del. Utskottet anser det därför befogat med en ytterligare höjning med 2 500 000 kr. Utskottet tillstyrker således motion 1347 i aktuell del.

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 19 börjar "Regeringen har" och på s. 20 slutar "således (yrkande 2)" bort ha följande lydelse:

Ett gammalt krav från invandrarorganisationernas sida är att statens kulturråd erhåller särskilda medel avseende kulturverksamhet bland språkliga minoriteter. Skälen härtill är bl. a. att invandrarändamålen har svårt att hävda sig inom de generella bidragen. Också om regeringen uttalar sig positivt om invandrarnas rätt till sitt eget språk och egen kultur så rimmar dessa ord illa med medelsfördelningen. Utskottet anser därför att ytterligare 3 000 000 kr. bör avsättas för detta ändamål och att medlen bör fördelas av en särskild nämnd där invandrarorganisationerna är företrädda. Utskottet tillstyrker således motion 1612.

dels att utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

1. beträffande *medelsanvisningen*

att riksdagen med anledning av proposition 1982/83:100 och med bifall till motionerna 1982/83:1347 yrkande 1 och 1982/83:1612 yrkande 1 till *Bidrag till kulturverksamhet inom organisationer* för budgetåret 1983/84 anvisar ett reservationsanslag av 16 117 000 kr.,

2. beträffande *inrättande av en särskild nämnd för fördelning av stöd till kulturverksamhet bland språkliga minoriteter*

att riksdagen med bifall till motion 1982/83:1612 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

16. Medelsanvisningen till Bidrag till särskilda kulturella ändamål (punkt 4, mom. 2)

Ingrid Sundberg, Lars Ahlmark, Gunnel Liljegren och Lars Hjertén (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 21 börjar "Som framgår" och på s. 22 slutar "avstyrker motionen" bort ha följande lydelse:

Som framgår (= utskottet sju rader) nästa budgetår.

Utskottet delar den i motion 1330 (m) framförda uppfattningen att besparingar i första hand bör gälla utgifter för ospecificerade ändamål.

Anslagspost 6 b bör därför utgå, vilket innebär att motionen tillstyrks i denna del (yrkande 4).

Utskottet har inte i övrigt något att erinra mot regeringens förslag till medelsanvisning under anslaget.

I motion 1349 (s) vill motionärerna att av det belopp som enligt propositionen skall ställas till regeringens disposition (anslagspost 6 b) 270 000 kr. skall utgå till fortsatta försök med regional teaterverksamhet i Jämtlands län. Med hänvisning till utskottets ställningstagande i det föregående avstyrks yrkandet.

dels att utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. *beträffande medelsanvisningen*

att riksdagen med anledning av proposition 1982/83:100, med avslag på motion 1982/83:753 yrkande 1 och med bifall till motion 1982/83:1330 yrkande 4 till *Bidrag till särskilda kulturella ändamål* för budgetåret 1983/84 anvisar ett reservationsanslag av 5 110 000 kr.,

17. Visningsersättning åt bild- och formkonstnärer (punkt 6)

Jan-Erik Wikström (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 25 börjar "Den uppräknings" och slutar "avstyrker motionsyrkandena" bort ha följande lydelse:

Beslutet om införande av visningsersättning, som fattades våren 1982 efter förslag av regeringen, innebar att ett viktigt steg togs då det gäller att förbättra villkoren för bild- och formkonstnärerna. I avvaktan på resultatet av upphovsrättsutredningens arbete är det enligt utskottets mening angeläget att visningsersättningen i vart fall behåller sitt realvärde sett i relation till löneutvecklingen för andra grupper. Utskottet tillstyrker därför motion 1348 i här aktuell del (yrkande 20). Detta ställningstagande innebär också att kravet i motion 1325 blir i viss mån tillgodosett.

dels att utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

att riksdagen med anledning av proposition 1982/83:100 och motion 1982/83:1325 samt med bifall till motion 1982/83:1348 yrkande 20 till *Visningsersättning åt bild- och formkonstnärer* för budgetåret 1983/84 anvisar ett anslag av 21 818 000 kr.

18. Visningsersättning åt bild- och formkonstnärer (punkt 6)

Eva Hjelmström (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 24 börjar "Visningsersättningen utgår" och på s. 25 slutar "avstyrker motionsyrkandena" bort ha följande lydelse:

Beslutet om visningsersättning, som togs våren 1982, innebar ett principiellt viktigt ställningstagande, nämligen rättmätig ersättning till bild- och formkonstnärerna i stället för bidrag.

Visningsersättningen utgår från detta anslag i form av ett fast årligt belopp som tillförs Sveriges bildkonstnärnsfond. Fondmedlen skall användas för ändamål som i första hand syftar till att ge yrkesverksamma konstnärer ekonomisk och arbetsmässig trygghet. Ersättning från fonden kan utgå till konstnärer som är svenska medborgare eller stadigvarande bosatta i Sverige.

När reformen genomfördes förra året krävde konstnärerna genom KRO (Konstnärernas riksorganisation) med stöd av ett enat KLYS (Konstnärliga och litterära yrkesutövares samarbetsnämnd) att visningsersättningen skulle starta med minst det belopp som författarna har i bibliotekersättning. Detta skulle innebära omkring 35 milj. kr. Det första anslaget kom dock inte ens i närheten av detta minimikrav. Enligt konstnärnsrådets undersökning år 1980 av kulturarbetarnas arbetsmarknad och ekonomi, den s. k. KNUFF-utredningen, ligger konstnärerna synnerligen lågt i årsinkomst. För att något kompensera konstnärerna krävs en betydlig höjning av anslaget. Konstnärerna måste äntligen få en skälig ersättning för sina ovärderliga insatser i vårt samhälle. Utskottet tillstyrker därför motion 1325 (vpk) om att ytterligare 10 milj. kr. anvisas under anslaget till visningsersättning. Utskottets ställningstagande innebär ett tillgodoseende även av yrkande 20 i motion 1348 (fp), vari föreslås en uppräknig av visningsersättningen med 1,5 milj. kr. utöver vad regeringen föreslagit.

dels att utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

beträffande *medelsanvisningen*

att riksdagen med anledning av proposition 1982/83:100 och motion 1982/83:1348 yrkande 20 samt med bifall till motion 1982/83:1325 till *Visningsersättning åt bild- och formkonstnärer* för budgetåret 1983/84 anvisar ett anslag av 30 318 000 kr.

19. Ersättning åt författare m. fl. för utlåning av deras verk genom bibliotek m. m. (punkt 8)

Karl Boo (c), Jan-Erik Wikström (fp) och Stina Gustavsson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 27 börjar "Med hänsyn" och slutar "medelsanvisning tillstyrks" bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets mening är det viktigt att — i avvaktan på resultatet av upphovsrättsutredningens arbete — bibliotekersättningens grundbelopp räknas upp så att den behåller sitt realvärde sett i relation till löneutvecklingen för andra grupper. Utskottet tillstyrker därför motion 1348 i här aktuell del (yrkande 19), vilket innebär att bibliotekersättningens grundbelopp skall höjas med 2 öre utöver vad regeringen föreslagit. Detta

ställningstagande innebär också att yrkandena i motion 1330 och 1344 i viss mån tillgodoses.

Kostnaden för utskottets förslag kan beräknas till 2 090 000 kr. utöver regeringens förslag.

dels att utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

1. beträffande *biblioteksansättningens grundbelopp*
att riksdagen med anledning av proposition 1982/83:100, motionerna 1982/83:1330 yrkande 5 och 1982/83:1344 yrkande 1, samt med bifall till motion 1982/83:1348 yrkande 19 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,
2. beträffande *medelsanvisningen*
att riksdagen med anledning av proposition 1982/83:100 samt motionerna 1982/83:1330 yrkande 6 och 1982/83:1344 yrkande 2 till *Ersättning åt författare m. fl. för utlåning av deras verk genom bibliotek m. m.* för budgetåret 1983/84 anvisar ett förslagsanslag av 42 458 000 kr.,

20. Ersättning åt författare m. fl. för utlåning av deras verk genom bibliotek m. m. (punkt 8)

Eva Hjelmström (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 27 börjar "Med hänsyn" och slutar "medelsanvisning tillstyrks" bort ha följande lydelse:

Den i budgetpropositionen föreslagna höjningen av biblioteksansättningen innebär i realiteten en urholkning av ersättningen. Samhället måste självfallet ta på sig ett ansvar för en bibehållen realnivå på utgående ersättningar. För författarnas del — för att rädda boken — krävs en uppräknings av biblioteksansättningens grundbelopp utöver vad regeringen föreslagit. Utskottet tillstyrker därför motion 1344, såvitt däri föreslås en uppräknings av grundbeloppet till 42 öre. Härigenom tillgodoses även övriga förslag om uppräknings av grundbeloppet. Kostnaden för höjningen har av utskottet beräknats till 5 225 000 kr., vilket är ett något lägre belopp än vad som anges i motion 1344.

dels att utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

1. beträffande *biblioteksansättningens grundbelopp*
att riksdagen med anledning av proposition 1982/83:100 och motionerna 1982/83:1330 yrkande 5 och 1982/83:1348 yrkande 19 samt med bifall till motion 1982/83:1344 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,
2. beträffande *medelsanvisningen*
att riksdagen med anledning av proposition 1982/83:100 samt motionerna 1982/83:1330 yrkande 6 och 1982/83:1344 yrkande

2 till *Ersättning åt författare m. fl. för utlåning av deras verk genom bibliotek m. m.* för budgetåret 1983/84 anvisar ett förslagsanslag av 45 593 000 kr.,

21. Finskspråkig teaterensemble i Sverige (punkt 10, mom. 2)

Eva Hjelmström (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 29 börjar "Utskottet har senast" och slutar "i motionen" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser det vara hög tid att den finskspråkiga teaterverksamheten i Sverige snarast förstärks på skilda sätt. Bl. a. bör en finskspråkig ensemble snarast bildas i enlighet med det förslag som utarbetats av representanter för Riksteatern, Riksförbundet Finska föreningar i Sverige och statens kulturråd. Utskottet tillstyrker därför motion 1863. Kravet i motionen ligger i linje med de krav vänsterpartiet kommunisterna under en rad år drivit.

dels att utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. beträffande *finskspråkig teaterensemble i Sverige* att riksdagen med bifall till motion 1982/83:1863 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

22. Medelsberäkningen för Operan och Dramatiska teatern (punkt 11, mom. 1 och 2)

Karl Boo (c) och Stina Gustavsson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 30 börjar "Utskottet vill" och på s. 31 slutar "till medelsanvisning" bort ha följande lydelse:

Utskottet har i ett tidigare avsnitt (res. 6 s. 77) gjort bedömningen att det bör vara möjligt att, utöver vad som föreslås i propositionen, skärpa intäktskravet för Operan och Dramaten. Genom att 1 000 000 kr. inbesparas och tillförs regionala institutioner utanför storstäderna och fria grupper kan decentraliseringsmålet inom kulturpolitiken främjas (se res. 29 s. 90 och 36 s. 94). Utskottet tillstyrker således motion 1334 yrkande 9. Motion 1348 avstyrks, såvitt däri yrkas ökad medelsanvisning till Dramaten (yrkande 3).

dels att utskottets hemställan under 1 och 2 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *medelsberäkningen för Dramatiska teatern* att riksdagen med anledning av proposition 1982/83:100 och med avslag på motion 1982/83:1348 yrkande 3 i motsvarande del samt med bifall till motion 1982/83:1334 yrkande 9 i motsvarande del för angivna ändamål under anslaget beräknar ett belopp av 66 326 000 kr.,

2. beträffande *medelsberäkningen för Operan*

att riksdagen med anledning av proposition 1982/83:100 och med bifall till motion 1982/83:1334 yrkande 9 i motsvarande del för angivna ändamål under anslaget beräknar ett belopp av 131 117 000 kr.,

23. Medelsberäkningen för Dramatiska teatern (punkt 11, mom. 1)

Jan-Erik Wikström (fp) och Eva Hjelmström (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 30 börjar "Utskottet vill" och på s. 31 slutar "aktuell del" bort ha följande lydelse:

Dramatiska teatern befinner sig f. n. i en svår ekonomisk situation. Vid en uppvaktning för utskottet har Dramatens styrelse klart påvisat att om Dramaten inte får en resursförstärkning teatern knappast kommer att kunna leva upp till de krav man med fog bör kunna ställa på en nationalteater. Att en sådan situation har uppstått är en följd av de besparingar som varit nödvändiga under senare år, av de ökade intäktskraven och av att utbetalningsreglerna för det statliga bidraget skärps under nästa budgetår. Utskottet anser det oundgängligen nödvändigt att Dramaten tillförs i vart fall ett belopp om 900 000 kr. utöver vad regeringen föreslagit. Utskottet tillstyrker därför motion 1348 i aktuell del (yrkande 3). Motion 1334, som avser ökat intäktskrav, avstyrks, såvitt den behandlas här (yrkande 9 delvis).

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *medelsberäkningen för Dramatiska teatern*

att riksdagen med anledning av proposition 1982/83:100, med avslag på motion 1982/83:1334 yrkande 9 i motsvarande del samt med bifall till motion 1982/83:1348 yrkande 3 i motsvarande del för angivna ändamål under anslaget beräknar ett belopp av 67 726 000 kr.,

24. Medelsanvisningen till Bidrag till Operan och Dramatiska teatern (punkt 11, mom. 3)

Under förutsättning av bifall till reservation 22

Karl Boo (c) och Stina Gustavsson (c) anser att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3. beträffande *medelsanvisningen*

att riksdagen med anledning av proposition 1982/83:100 och med avslag på motion 1982/83:1348 yrkande 3 i motsvarande del samt med bifall till motion 1982/83:1334 yrkande 9 i motsvarande del till *Bidrag till Operan och Dramatiska teatern* för

budgetåret 1983/84 anvisar ett reservationsanslag av 197 443 000 kr.

25. Medelsanvisningen till Bidrag till Operan och Dramatiska teatern (punkt 11, mom. 3)

Under förutsättning av bifall till reservation 23

Jan-Erik Wikström (fp) och Eva Hjelmström (vpk) anser att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3. beträffande *medelsanvisningen*

att riksdagen med anledning av proposition 1982/83:100 och med avslag på motion 1982/83:1334 yrkande 9 i motsvarande del samt med bifall till motion 1982/83:1348 yrkande 3 i motsvarande del till *Bidrag till Operan och Dramatiska teatern* för budgetåret 1983/84 anvisar ett reservationsanslag av 199 343 000 kr.

26. Rikskonserters fonogramproduktion (punkt 12, mom. 1, 2 och 4)

Ingrid Sundberg, Lars Ahlmark, Gunnel Liljegren och Lars Hjertén (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 33 börjar "Regeringens förslag" och slutar "och (yrkande 10 delvis)" bort ha följande lydelse:

Det beslut riksdagen fattade förra året med anledning av proposition 1981/82:128 om vissa musikfrågor m. m. och som utskottet i korthet redovisat ovan var ett steg i rätt riktning men otillräckligt. Utskottet finner det ej tillfredsställande att Rikskonserters fonogrambolag Caprice givits en i förhållande till andra fonogrambolag gynnad ställning. Några särskilda medel för en basorganisation bör därför inte utgå. Vidare måste arbetet på musiklivets regionalisering föranleda ett skärpt rationaliseringskrav vad gäller den centrala verksamheten. Motion 1330 tillstyrks således i här aktuell del (yrkande 9 och 10 delvis). Besparingen kan beräknas till ca 5 milj. kr.

dels att den del av utskottets yttrade som på s. 33 börjar "Utskottet anser" och slutar "motsvarande del (yrkande 10 delvis)" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser sig med hänsyn till den stora restriktivitet som måste prägla budgetprövningen inte kunna tillstyrka motionsförslaget (yrkande 14). Utskottet tillstyrker propositionen i motsvarande del.

I övrigt tillstyrks regeringens förslag till medelsanvisning. Motion 1330 avstyrks i motsvarande del (yrkande 10 delvis).

dels att utskottets hemställan under 1, 2 och 4 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *uttalande om Rikskonserters fonogramproduktion*

att riksdagen med bifall till motion 1982/83:1330 yrkande 9 som sin mening ger regeringen till kända vad utskottet anfört,

2. beträffande *medelsberäkningen för produktion av fonogram* att riksdagen med avslag på proposition 1982/83:100 och med bifall till motion 1982/83:1330 yrkande 10 i motsvarande del beslutar att för nämnda ändamål medel inte skall beräknas under anslaget,
4. beträffande *medelsanvisningen* att riksdagen med anledning av proposition 1982/83:100 och motion 1982/83:1330 yrkande 10 i motsvarande del samt med avslag på motion 1982/83:1348 yrkande 14 i motsvarande del till *Rikskonsertverksamhet* för budgetåret 1983/84 anvisar ett reservationsanslag av 35 600 000 kr.

27. Medelsberäkningen för Rikskonserters skolkonsertverksamhet och utlandsverksamhet (punkt 12, mom. 3 och 4)

Jan-Erik Wikström (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 33 börjar "Utskottet anser" och slutar "avstyrks (yrkande 10 delvis)" bort ha följande lydelse:

Som framhålls i motion 1348 är Rikskonserters verksamhet betydelsefull både för att sprida god musik till olika grupper, inte minst barn och ungdom, och för att skapa arbetstillfällen för musiker. Rikskonsorter bör därför tillföras 2 milj. kr. för sin skolkonsertverksamhet utöver det belopp som utgår som en följd av regeringens förslag. Beloppet bör användas för engagemang av frilansmusiker.

Utskottet tillstyrker också att Rikskonsorter för sin utlandsverksamhet tillförs 200 000 kr. utöver regeringens förslag. Det internationella kulturutbytet är viktigt av en rad skäl. I detta sammanhang vill utskottet särskilt understryka att sådant utbyte är nödvändigt för att motverka stagnation och provinsialism och för att upprätthålla en kreativitetsnivå som står sig även internationellt.

I enlighet med det anförda tillstyrker utskottet motion 1348 yrkande 14.

dels att utskottets hemställan under 3 och 4 bort ha följande lydelse:

3. beträffande *medelsberäkningen för skolkonsertverksamhet och utlandsverksamhet* att riksdagen med anledning av proposition 1982/83:100, med avslag på motion 1982/83:1330 yrkande 10 och med bifall till motion 1982/83:1348 yrkande 14, båda motionerna i motsvarande del, beslutar att för nämnda ändamål under anslaget skall beräknas ett belopp som med 2 200 000 kr. överstiger det belopp som innefattas i förslaget i propositionen,

4. beträffande *medelsanvisningen*

att riksdagen med anledning av proposition 1982/83:100 och med avslag på motion 1982/83:1330 yrkande 10 i motsvarande del samt med bifall till motion 1982/83:1348 yrkande 14 i motsvarande del till *Rikskonsertverksamhet* för budgetåret 1983/84 anvisar ett reservationsanslag av 42 782 000 kr.

28. Grundbelopp för regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner (punkt 14, mom. 1)

Ingrid Sundberg, Lars Ahlmark, Gunnel Liljegren och Lars Hjertén (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 36 börjar "Utskottet har" och slutar "aktuella motionsyrkanden" bort ha följande lydelse:

Utskottet har i avsnittet om övergripande frågor framhållit vikten av hänsynstagande på teaterområdet till decentraliseringsmålet inom kulturpolitiken.

Mot denna bakgrund anser utskottet att Länsteatern i Örebro bör tillföras resurser i enlighet med vad som föreslås i propositionen. Utskottet kan inte härutöver förorda en ökning av antalet grundbelopp utan förordar med anledning av yrkande 11 i motion 1330 (m) att medelsberäkningen skall ske med utgångspunkt i ett antal grundbelopp som med 25 understiger det i propositionen angivna.

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *antalet grundbelopp*

att riksdagen med anledning av proposition 1982/83:100 och med avslag på motionerna 1982/83:577, 1982/83:1334 yrkande 10 och 1982/83:1348 yrkande 4, de båda förstnämnda motionerna i motsvarande del, samt med bifall till motion 1982/83:1330 yrkande 11 i motsvarande del beslutar att medelsberäkningen skall ske med utgångspunkt i ett antal grundbelopp som med 25 understiger det i propositionen angivna,

29. Grundbelopp för regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner (punkt 14, mom. 1)

Under förutsättning av bifall till reservation 24

Karl Boo (c) och Stina Gustavsson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 36 börjar "Utskottet har" och slutar "aktuella motionsyrkanden" bort ha följande lydelse:

Utskottet har (= utskottet fem rader) i propositionen. Utskottet finner därutöver att det av statsmakterna uttalade decentraliseringsmålet i fråga om kulturpolitiken skulle främjas om ytterligare 500 000 kr., vilket motsvarar ca 8 grundbelopp, kan tillföras anslaget genom omfördelning av medel från de centrala Stockholmsinstitutionerna i enlighet med vad som tidigare förordats (res. 6 s. 77 och res. 22 s. 86). Utskottet tillstyrker således motion 1334 yrkande 10. Genom detta ställningstagande tillgodoses i viss utsträckning motion 1348 yrkande 4. Motion 1330 yrkande 11 avstyrks.

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. *beträffande antalet grundbelopp*

att riksdagen med anledning av proposition 1982/83:100 och motion 1982/83:1348 yrkande 4, med avslag på motionerna 1982/83:577 och 1982/83:1330 yrkande 11, båda motionerna i motsvarande del, samt med bifall till motion 1982/83:1334 yrkande 10 i motsvarande del beslutar att medelsberäkningen skall ske med utgångspunkt i ett antal grundbelopp som med 8 överstiger det i propositionen angivna.

30. Grundbelopp för regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner (punkt 14, mom. 1)

Jan-Erik Wikström (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 36 börjar "Utskottet har" och slutar "aktuell del" bort ha följande lydelse:

Som framhållits i motion 1348 (fp) behövs ett nätverk av fasta teater-, musik-, dans- och musikinstitutioner för att människor i alla delar av landet skall ha möjlighet till kulturella upplevelser och aktiviteter. Sådana institutioner är viktiga inte bara genom sin föreställningsverksamhet utan också genom att de kulturarbetare som verkar på institutionerna kan berika och stimulera det lokala kulturlivet. Utbyggnaden av det regionala kulturstödet är långtifrån avslutad. De regionala institutionerna är fortfarande på många håll alltför små för att kunna bedriva en verksamhet med tillräcklig bredd och stadga, och i flera län saknas fortfarande t. ex. en fast regional teaterensemble. Utskottet har i avsnittet om övergripande frågor (s. 8) framhållit vikten av stort hänsynstagande på teaterområdet till decentraliseringsmålet inom kulturpolitiken. Eftersom utskottet samtidigt tagit avstånd från tanken att överföra resurser från centrala institutioner till institutioner utanför storstadsområdena, är det enligt utskottets mening nödvändigt att anvisa medel för ett ökat antal grundbelopp. I detta sammanhang behandlas teater-, dans- och musikinstitutionerna. Utskottet anser mot den angivna bakgrunden att Länsteatern i Örebro och Folkteatern i Gävle bör tillföras resurser i enlighet med vad som föreslås i propositionen.

Härutöver är det emellertid utomordentligt viktigt att ytterligare ett antal grundbelopp tillkommer, bl. a. för att göra det möjligt att bygga ut de mindre institutionerna. Utskottet förordar därför att antalet grundbelopp för regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner ökar med 40 utöver vad regeringen föreslagit. Utskottet tillstyrker således motion 1348 i aktuell del (yrkande 4). Inom ramen för den förordade ökningen bör det vara möjligt att också tillgodose den typ av behov som ligger bakom kulturrådets förslag om ett särskilt stöd till konstnärligt utvecklingsarbete vid de mindre regionteatrarna. Huruvida den nytillkommande Länsteatern i Örebro kan tillföras ytterligare grundbelopp utöver vad regeringen föreslagit inom ramen för de av utskottet förordade ytterligare grundbeloppen bör prövas i vanlig ordning. Mot denna bakgrund avstyrks motion 577 i aktuell del.

Genom utskottets ställningstagande tillgodoses motion 1334 så till vida att antalet grundbelopp räknas upp. Utskottets ställningstagande innebär också att motion 1330 avstyrks, såvitt däri föreslås att ökningen av grundbelopp till regionala teatrar skall begränsas till 38,5 mot de av regeringen föreslagna 63,5.

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *antalet grundbelopp*

att riksdagen med anledning av proposition 1982/83:100 och motion 1982/83:1334 yrkande 10 i motsvarande del, med avslag på motionerna 1982/83:577 och 1982/83:1330 yrkande 11, båda motionerna i motsvarande del, samt med bifall till motion 1982/83:1348 yrkande 4 beslutar att medelsberäkningen skall ske med utgångspunkt i ett antal grundbelopp som med 40 överstiger det i propositionen angivna,

31. Medelsberäkningen för tilläggsbidrag till regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner (punkt 14, mom. 2)

Jan-Erik Wikström (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 36 börjar "Utskottet biträder" och slutar "(yrkande 5)" bort ha följande lydelse:

Det är enligt utskottets mening angeläget att goda möjligheter finns att genom tilläggsbidrag stödja teater-, dans- och musikinstitutioner med omfattande regional verksamhet. Utskottet tillstyrker därför i här aktuell del motion 1348 (fp), vari förordas att medel för tilläggsbidrag skall beräknas med ett belopp som är 500 000 kr. högre än det av regeringen föreslagna. Detta innebär att tilläggsbidrag om 3 274 000 kr. skall beräknas under anslaget.

dels att utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. beträffande *tilläggsbidrag*

att riksdagen med anledning av proposition 1982/83:100 och med bifall till motion 1982/83:1348 yrkande 5 i motsvarande del beslutar att för tilläggsbidrag skall beräknas 3 274 000 kr.,

32. Medelsanvisningen till Bidrag till regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner (punkt 14, mom. 4)

Under förutsättning av bifall till reservation 28

Ingrid Sundberg, Lars Ahlmark, Gunnel Liljegren och Lars Hjertén (alla m) anser att utskottets hemställan under 4 bort ha följande lydelse:

4. beträffande *medelsanvisningen*

att riksdagen med anledning av proposition 1982/83:100 och motion 1982/83:1330 yrkande 11 i motsvarande del samt med avslag på motionerna 1982/83:577, 1982/83:1334 yrkande 10 och 1982/83:1348 yrkande 5, samtliga motioner i motsvarande del till *Bidrag till regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner* för budgetåret 1983/84 anvisar ett förslagsanslag av 180 350 000 kr.

33. Medelsanvisningen till Bidrag till regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner (punkt 14, mom. 4)

Under förutsättning av bifall till reservation 29

Karl Boo (c) och Stina Gustavsson (c) anser att utskottets hemställan under 4 bort ha följande lydelse:

4. beträffande *medelsanvisningen*

att riksdagen med anledning av proposition 1982/83:100 och med avslag på motionerna 1982/83:577, 1982/83:1330 yrkande 11 och 1982/83:1348 yrkande 5, samtliga motioner i motsvarande del, samt med bifall till motion 1982/83:1334 yrkande 10 i motsvarande del till *Bidrag till regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner* för budgetåret 1983/84 anvisar ett förslagsanslag av 182 640 000 kr.

34. Medelsanvisningen till Bidrag till regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner (punkt 14, mom. 4)

Under förutsättning av bifall till reservationerna 30 och 31

Jan-Erik Wikström (fp) anser att utskottets hemställan under 4 bort ha följande lydelse:

4. beträffande *medelsanvisningen*

att riksdagen med anledning av proposition 1982/83:100 och motion 1982/83:1334 yrkande 10 i motsvarande del, med avslag på motionerna 1982/83:577 och 1982/83:1330 yrkande 11, båda motionerna i motsvarande del, samt med bifall till motion 1982/83:1348 yrkande 5 i motsvarande del till *Bidrag till regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner* för budgetåret 1983/84 anvisar ett förslagsanslag av 185 267 000 kr.

35. Medelsanvisningen till Bidrag till fria teater-, dans- och musikgrupper (punkt 15)

Ingrid Sundberg, Lars Ahlmark, Gunnel Liljegren och Lars Hjertén (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 38 börjar "Utskottet anser" och slutar "1347 yrkande 2" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser, med hänvisning till de pågående översynerna, att någon uppräknig av förevarande anslag ej bör ske. Därmed tillstyrks motion 1330 yrkande 12 medan motionerna 1334 yrkande 11 och 1347 yrkande 2 avstyrks.

dels att utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

att riksdagen med anledning av proposition 1982/83:100, med avslag på motionerna 1982/83:1334 yrkande 11 och 1982/83:1347 yrkande 2 samt med bifall till motion 1982/83:1330 yrkande 12 till *Bidrag till fria teater-, dans- och musikgrupper* för budgetåret 1983/84 anvisar ett reservationsanslag av 22 400 000 kr.

36. Medelsanvisningen till Bidrag till fria teater-, dans- och musikgrupper (punkt 15)

Under förutsättning av bifall till reservation 24

Karl Boo (c) och Stina Gustavsson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 38 börjar "Utskottet anser" och slutar "(yrkande 2)" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att en uppräknig av bidraget till fria teater-, dans- och musikgrupper bör göras. Med hänsyn till de betydande ekonomiska svårigheter de fria teater-, dans- och musikgrupperna nu möter anser utskottet

att en omfördelning i enlighet med vad som förordas i motion 1334 bör göras. Utskottet anser således att dessa grupper bör tillföras 500 000 kr. utöver vad regeringen föreslagit. Medlen för de centrala institutionerna i Stockholm bör reduceras i motsvarande mån (se res. 6 s. 77 och 22 s. 86). Utskottet tillstyrker således motion 1334 yrkande 11. Genom utskottets ställningstagande tillgodoses i någon mån motion 1347 yrkande 2.

dels att utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

att riksdagen med anledning av proposition 1982/83:100 och motion 1982/83:1347 yrkande 2, med avslag på motion 1982/83:1330 yrkande 12 samt med bifall till motion 1982/83:1334 yrkande 11 till *Bidrag till fria teater-, dans- och musikgrupper* för budgetåret 1983/84 anvisar ett reservationsanslag av 25 400 000 kr.

37. Medelsanvisningen till Bidrag till fria teater-, dans- och musikgrupper (punkt 15)

Eva Hjelmström (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 38 börjar "Utskottet vill" och slutar "yrkande 2" bort ha följande lydelse:

Att de fria teater-, dans- och musikgrupperna gör en ovärderlig insats för kulturlivet, inte minst barn- och ungdomskulturen, har erkänts av många. Redan för några år sedan gjorde kulturrådet en utredning som visade att det såväl kultur- som samhällspolitiskt skulle vara synnerligen viktigt att satsa mer på dessa grupper. Nu pågår en ny översyn, men ett faktum är att medan gräset gror dör kon. Många grupper har bara under det senaste året tvingats dra ner på sin verksamhet. Vidare är det allvarligt att de snåla anslagen har föranlett en nyinriktning av politiken på området, så till vida att man söker minska bredden i utbudet. Utskottet finner det väl motiverat med den anslagshöjning om 16 milj. kr. utöver regeringens förslag som föreslås i motion 1347. Motionen tillstyrks i denna del (yrkande 2). Genom detta ställningstagande tillgodoses även motion 1334 i denna del (yrkande 11). Motion 1330 yrkande 12 avstyrks som en följd av utskottets ställningstagande i det föregående.

dels att utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

att riksdagen med anledning av proposition 1982/83:100 och motion 1982/83:1334 yrkande 11, med avslag på motion 1982/83:1330 yrkande 12 samt med bifall till motion 1982/83:1347 yrkande 2 till *Bidrag till fria teater-, dans- och musikgrupper* för budgetåret 1983/84 anvisar ett reservationsanslag av 40 900 000 kr.

38. Medelsberäkning för försök med regional teaterverksamhet för barn och ungdom (punkt 17, mom. 1)

Jan-Erik Wikström (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 39 börjar "Utskottet har" och slutar "(yrkande 6)" bort ha följande lydelse:

Utskottet har (= utskottet fem rader) fast teaterensemble. I avvaktan på att en mera permanent lösning kommer till stånd av frågan om hur behovet av barn- och ungdomsteater kan tillgodoses i regioner som nu saknar fast teaterensemble bör särskilda medel anvisas för försök med regional teaterverksamhet för barn och ungdom. Utskottet tillstyrker därför motion 1348 i aktuell del (yrkande 6).

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. *beträffande försök med regional teaterverksamhet för barn och ungdom*
att riksdagen med bifall till motion 1982/83:1348 yrkande 6 i motsvarande del under anslaget beräknar 500 000 kr. för angivna ändamål,

39. Medelsberäkningen för Arrangerande musikföreningar (punkt 17, mom. 2)

Jan-Erik Wikström (fp) och Eva Hjelmström (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 39 börjar "Utskottet, som" och slutar "(yrkande 13)" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att en fortsatt utbyggnad av stödet till arrangerande musikföreningar bör göras, inte minst med hänsyn till den rådande arbetsmarknadssituationen för musiker. Motion 1348 tillstyrks därför i aktuell del (yrkande 13).

dels att utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. *beträffande medelsberäkningen för Arrangerande musikföreningar*
att riksdagen med anledning av proposition 1982/83:100 och med bifall till motion 1982/83:1348 yrkande 13 i motsvarande del under anslaget beräknar 3 925 000 kr. för angivna ändamål,

40. Medelsanvisningen till Vissa bidrag till teater-, dans- och musikverksamhet (punkt 17, mom. 3)

Under förutsättning av bifall till reservationerna 38 och 39

Jan-Erik Wikström (fp) anser att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3. beträffande *medelsanvisningen*

att riksdagen med anledning av proposition 1982/83:100 och med bifall till motion 1982/83:1348 yrkandena 6 och 13, båda yrkandena i motsvarande del, till *Vissa bidrag till teater-, dans- och musikverksamhet* för budgetåret 1983/84 anvisar ett reservationsanslag av 11 771 000 kr.

41. Medelsanvisningen till Vissa bidrag till teater-, dans- och musikverksamhet (punkt 17, mom. 3)

Under förutsättning av bifall till reservation 39

Eva Hjelmström (vpk) anser att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3. beträffande *medelsanvisningen*

att riksdagen med anledning av proposition 1982/83:100 och med avslag på motion 1982/83:1348 yrkande 6 i motsvarande del samt med bifall till motion 1982/83:1348 yrkande 13 i motsvarande del till *Vissa bidrag till teater-, dans- och musikverksamhet* för budgetåret 1983/84 anvisar ett reservationsanslag av 11 271 000 kr.

42. Medelsanvisningen till Förvärv av konst för statens byggnader m. m. (punkt 20, mom. 2)

Jan-Erik Wikström (fp) och Eva Hjelmström (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 46 börjar "Då det" och slutar "del (yrkande 16)" bort ha följande lydelse:

Utskottet har i det föregående ställt sig positivt till att regeringen närmare överväger förslaget i motion 1348 om den s. k. enprocentsregeln för inköp av konst till statens byggnader. Utskottet anser det angeläget att man redan då det gäller medelsanvisningen för nästa budgetår väsentligt ökar anslaget till sådana inköp och tillstyrker därför yrkandet i samma motion om höjning av anslaget med 5 milj. kr. utöver vad regeringen föreslagit (yrkande 16).

dels att utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. beträffande *medelsanvisningen*

att riksdagen med anledning av proposition 1982/83:100 och med bifall till motion 1982/83:1348 yrkande 16 till *Förvärv av konst för statens byggnader m. m.* för budgetåret 1983/84 anvisar ett reservationsanslag av 21 716 000 kr.,

43. Medelsberäkningen för Sveriges konstföreningars riksförbund (punkt 22, mom. 1)

Jan-Erik Wikström (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 48 börjar "Utskottet anser sig" och slutar "resp. 1 027 000 kr." bort ha följande lydelse:

Konstföreningsrörelsen har en viktig funktion att fylla då det gäller att främja konstbildningen och konstförmedlingen. Inom rörelsen finns en stor andel ideellt arbetande konstintresserade personer. För att den pågående utvecklingen särskilt på det konstpedagogiska området skall kunna fortsätta inom SKR anser utskottet att anslaget till förbundet bör räknas upp med det belopp som föreslagits i motion 1348, nämligen 100 000 kr. utöver regeringens förslag. Förbundet bör således få ett bidrag under nästa budgetår om 1 027 000 kr. Genom utskottets ställningstagande tillgodoses i viss utsträckning även motion 1324.

Ett bifall till motion 1321 om överflyttande av medel från Konstfrämjandet till SKR skulle innebära att Konstfrämjandet inte fick någon kompensation för pris- och löneutvecklingen. Utskottet kan inte tillstyrka detta. Uppräkningen av bidraget till SKR bör därför finansieras genom ökning av medelsanvisningen under anslaget. Genom utskottets ställningstagande i det föregående tillgodoses motion 1321 så tillvida att bidraget till SKR räknas upp med i det närmaste samma belopp som motionärerna föreslagit.

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *beräkning under anslaget av medel till Konstfrämjandet och Sveriges konstföreningars riksförbund* att riksdagen med anledning av proposition 1982/83:100, motion 1982/83:1321 och motion 1982/83:1324 i motsvarande del, samt med bifall till motion 1982/83:1348 yrkande 17 i motsvarande del beslutar att för dessa ändamål skall beräknas 5 322 000 kr., varav till Konstfrämjandet 4 295 000 kr. och till Sveriges konstföreningars riksförbund 1 027 000 kr.,

44. Medelsberäkningen för Sveriges konstföreningars riksförbund (punkt 22, mom. 1)

Eva Hjelmström (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 48 börjar "Utskottet anser sig" och slutar "resp. 1 027 000 kr." bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att SKR driver ett värdefullt arbete för att främja konstbildningen och konstförmedlingen. De ekonomiskt kärva tiderna drabbar det seriösa konstlivet hårt. Det växande konstgeschäfte kommer att brutalt omöjliggöra för många konstnärer att överleva som konstnärer. Nu om

någonsin är det hög tid att ta till vara de idella och positiva krafter som finns. Utskottet anser därför att SKR bör erhålla bidrag med 193 000 kr. utöver vad regeringen föreslagit. Motion 1324 tillstyrks således. Detta innebär att även yrkande 17 i motion 1348 tillgodoses.

Ett bifall till motion 1321 om överflyttande av medel från Konstfrämjandet till SKR skulle innebära att Konstfrämjandet inte fick någon kompensation för pris- och löneutvecklingen. Utskottet kan inte tillstyrka detta. Uppräkningen av bidraget till SKR bör därför finansieras genom ökning av medelsanvisningen under anslaget. Genom utskottets ställningstagande i det föregående tillgodoses motion 1321 så till vida att bidraget till SKR räknas upp med ett högre belopp än vad motionärerna föreslagit.

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. *beträffande beräknande under anslaget av medel till Konstfrämjandet och Sveriges konstföreningars riksförbund*
att riksdagen med anledning av proposition 1982/83:100, motion 1982/83:1321 och motion 1982/83:1348 yrkande 17 i motsvarande del, samt med bifall till motion 1982/83:1324 i motsvarande del beslutar att för dessa ändamål skall beräknas 5 415 000 kr., varav till Konstfrämjandet 4 295 000 kr. och till Sveriges konstföreningars riksförbund 1 120 000 kr.,

45. Medelsberäkningen för hantverkskooperativ (punkt 22, mom. 2)

Jan-Erik Wikström (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 48 börjar "Utskottet kan" och slutar "regeringens förslag" bort ha följande lydelse:

Efter förslag av den dåvarande regeringen i budgetpropositionen 1982 har fr. o. m. innevarande budgetår införts särskilt bidrag till konsthantverkskooperativ. Ett enhälligt kulturutskott (KrU 1981/82:30 s. 51) anslöt sig till den klart positiva inställning till det svenska konsthantverket som kom till uttryck i propositionen genom bl. a. uttalanden som gjordes däri om verksamheten inom sådana kooperativ. Mot denna bakgrund är det enligt utskottets mening följdriktigt att riksdagen då nu anslaget för nästa budgetår behandlas höjer bidraget med ett väsentligt högre belopp än vad regeringen föreslagit. Utskottet tillstyrker därför motion 1348 i denna del (yrkande 18). Anslaget bör således räknas upp med 300 000 kr. utöver regeringens förslag.

dels att utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. *beträffande beräknande under anslaget av medel till konsthantverkskooperativ*
att riksdagen med anledning av proposition 1982/83:100 och med bifall till motion 1982/83:1348 yrkande 18 i motsvarande del beslutar att för ändamålet skall beräknas 715 000 kr.,

46. Medelsanvisningen till Vissa bidrag till bildkonst (punkt 22, mom. 3)

Under förutsättning av bifall till reservationerna 43 och 45

Jan-Erik Wikström (fp) anser att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3. beträffande *medelsanvisningen*

att riksdagen med anledning av proposition 1982/83:100 och motion 1982/83:1324 i motsvarande del samt med bifall till motion 1982/83:1348 yrkandena 17 och 18, båda yrkandena i motsvarande del, till *Vissa bidrag till bildkonst* för budgetåret 1983/84 anvisar ett reservationsanslag av 7 339 000 kr.

47. Medelsanvisningen till Vissa bidrag till bildkonst (punkt 22, mom. 3)

Under förutsättning av bifall till reservation 44

Eva Hjelmström (vpk) anser att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3. beträffande *medelsanvisningen*

att riksdagen med anledning av proposition 1982/83:100 och motion 1982/83:1348 yrkande 17 i motsvarande del, med avslag på motion 1982/83:1348 yrkande 18 i motsvarande del samt med bifall till motion 1982/83:1324 i motsvarande del till *Vissa bidrag till bildkonst* för budgetåret 1983/84 anvisar ett reservationsanslag av 7 132 000 kr.

48. Riksantikvarieämbetets taxesättning för uppdragsverksamhet (punkt 29, mom. 1)

Ingrid Sundberg, Lars Ahlmark, Gunnel Liljegren och Lars Hjertén (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 66 börjar "Enligt vad" och slutar "propositionen tillstyrks" bort ha följande lydelse:

Utskottet finner det uppenbart att riksantikvarieämbetets taxor vid nya uppdrag inte bör sättas så högt att de *dels* innefattar hela undersökningskostnaden, *dels* utgör en avbetalning på ett underskott som uppkommit vid tidigare undersökningar, utförda för helt andra uppdragsgivare. Detta vore såväl obilligt som ägnat att undergräva tilltron till statliga myndigheters taxesättning. I enlighet med det anförda tillstyrks motion 1330 i här aktuell del (yrkande 13). Taxorna bör således enligt utskottets mening bestämmas så att de täcker de totala kostnaderna för nya undersökningar men inga andra kostnader.

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *grunderna för uppdragsverksamhetens taxesättning* att riksdagen med anledning av proposition 1982/83:100 och med bifall till motion 1982/83:1330 yrkande 13 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

49. Bidrag till regionala museer (punkt 37)

Jan-Erik Wikström (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 73 börjar "Utskottet, som" och slutar "del (yrkande 7)" bort ha följande lydelse:

Utskottet har i ett tidigare avsnitt (se res. 30 s. 91) framhållit betydelsen av en fortsatt utbyggnad av de regionala kulturinstitutionerna. Vad utskottet där anfört gäller även de regionala museerna. Under hänvisning till de argument som sålunda framförts av utskottet tillstyrker utskottet motion 1348 i aktuell del (yrkande 7). I enlighet med vad kulturrådet föreslagit bör således medel anvisas för 30 grundbelopp utöver vad som innefattas i regeringens förslag. Kostnaden kan beräknas till 1 744 000 kr.

dels att utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

att riksdagen med anledning av proposition 1982/83:100 och med bifall till motion 1982/83:1348 yrkande 7 till *Bidrag till regionala museer* för budgetåret 1983/84 anvisar ett förslagsanslag av 28 312 000 kr.

Särskilda yttranden

1. Ersättning åt författare m. fl. för utlåning av deras verk genom bibliotek m. m. (punkt 8, mom. 1)

Ingrid Sundberg, Lars Ahlmark, Gunnel Liljegren och Lars Hjertén (alla m) anför:

I den moderata motionen 1330 har bl. a. föreslagits att biblioteksersättningens grundbelopp för hemlån av svenskt originalverk skulle höjas från 36 till 40 öre och att kostnadsökningen skulle täckas med en motsvarande minskning av anslaget C 11 anslagsposten 6 Utgivning och distribution av prisbillig kvalitetslitteratur, En bok för alla, vad avser vuxenlitteratur.

Ersättningen till författarna har under årens lopp urholkats, och de har såsom rörelseidkare dessutom drabbats av den tvåprocentiga allmänna löneavgiften, som infördes den 1 januari 1983. Den av utskottsmajoriteten förordade höjningen av grundbeloppet med 1 öre måste därför anses mycket restriktiv. Beklagligtvis har vårt finansieringsförslag inte godtagits

av kulturutskottets majoritet, vilket ryckt undan förutsättningarna för den av oss förordade höjningen av författarpengen. Vi avser att återkomma till frågan vid behandlingen av anslaget C 11.

2. Stöd till regional kulturverksamhet (punkt 1, mom. 8) samt handläggande organ för fördelningen av medel som anvisats för stöd till fonogramproduktion (punkt 18, mom. 3)

Ingrid Sundberg, Lars Ahlmark, Gunnel Liljegren och Lars Hjertén (alla m) anför:

I anslutning till behandlingen av motionerna 933 (m, c, fp) och 1334 (c) vill vi framhålla att en prövning av formerna för den statliga bidragsgivningen till kulturändamål och av ansvarsfördelningen mellan stat, lands- ting och kommuner är påkallad. En sådan prövning bör vara av mer övergripande karaktär än vad som kommer till uttryck i motionärernas önskemål.

I motion 1342 (m) föreslås bl. a. att stödet till fonogramproduktionen skall fördelas av ett organ som är fristående från den statliga byråkratin. Enligt vår mening är det angeläget att befintliga organ utnyttjas i största möjliga utsträckning och att kulturrådets organisation inte ytterligare utvidgas. Fördelningen av fonogramstödet utgör dock en del av ett större problemkomplex och bör därför tas upp vid den samlade prövningen av formerna för den statliga bidragsgivningen till kulturlivet.

*Bilaga***Sammanställning av motionärernas/huvudmotionärernas namn och resp. motionsnummer**

Namn	Motion nr
Andersson, Axel (s)	1316
Anér, Kerstin (fp)	147
Björk, Gunnar, i Gävle (c)	1844
Bohlin, Görel (m)	576
Bråkenheim, Anita (m)	576
Eliasson, Ingemar (fp)	1845
Ernestam, Lars (fp)	577
Fleetwood, Elisabeth (m)	1321
Göthberg, Kerstin (c)	578
Hemmingsson, Ingrid (m)	1862
Henricsson, Sven (vpk)	205, 329
Hjelmström, Eva (vpk)	1324, 1325
Hjertén, Lars (m)	932, 933
Jonäng, Gunnel (c)	1844
Josefsson, Inger (c)	1849
Karlsson, Ingvar, i Bengtsfors (c)	1850
Karlsson, Marianne (c)	294, 935, 1851
Liljegren, Gunnel (m)	1321, 1342
Mogård, Britt (m)	1330
Nilsson, Barbro, i Visby (m)	579
Nilsson, Tore (m)	1337, 1858, 1859
Nordin, Sven-Erik (c)	1331
Norrby, Karl-Eric (c)	578, 1332, 1334
Olsson, Erik (m)	1337
Paterson, Sten Sture (m)	937
Rydle, Birgitta, (m)	1862
Svensson, Sten (m)	579, 753, 1342
Tammenoksa, Erkki (s)	1863
Torwald, Rune (c)	1849
Wallström, Margot (s)	2151
Werner, Lars (vpk)	940, 1344, 1346, 1347, 1612
Wikström, Jan-Erik (fp)	1348
Winberg, Margareta (s)	1349
Ångström, Rune (fp)	1059

Bilaga

Översikt över motionernas behandling

Motion nr	Motionsyrkandena behandlas på nedan angivna ställen				
	återges på s.	utskottets yttrande s.	utskottets hemställan punkt och moment	reservation nr	särskilt yttrande nr
147	12	17	2 mom. 8		
205	50	51	24 mom. 2		
294	55	61—62	28 mom. 2		
329	50	51	24 mom. 2		
576	69	69—70	32 mom. 2		
577	28	29	10 mom. 1	28, 29, 30	
	34	36	14 mom. 1, 4	32, 33, 34	
578	67	68—69	30 mom. 3		
579	55	61—62	28 mom. 2		
753 yrk. 1	20	21	4 mom. 2	16	
yrk. 2	20	21	4 mom. 1		
932	55	63—64	28 mom. 4		
933	1	8—9	1 mom. 8	6	
935	55	62—63	28 mom. 3		
937	55	64	28 mom. 5		
940	1	3	1 mom. 1	1	
1059	50	51	24 mom. 2		
1316	20	22	4 mom. 4		
1321	47	48	22 mom. 1	43, 44	
1324	47	48	22 mom. 1, 3	43, 44, 46, 47	
1325	24	25	6	17, 18	
1330 yrk. 1	2	3—7	1 mom. 2, 3, 4	2, 3, 4, 5	
yrk. 2	12	14—15	2 mom. 2		
yrk. 3	12	16	2 mom. 6	12, 13, 14	
yrk. 4	20	22	4 mom. 2	16	
yrk. 5	25—26	27	8 mom. 1	19, 20	1
yrk. 6	26	27	8 mom. 2	19, 20	1
yrk. 9	31	32—33	12 mom. 1	26	
yrk. 10	31	32—33	12 mom. 2, 3, 4	26, 27	
yrk. 11	34	36	14 mom. 1, 4	28, 29, 30, 32, 33, 34	
	yrk. 12	37	38	15	35, 36, 37
	yrk. 13	65	66	29 mom. 1	48
1331	50	51	24 mom. 2		
1332	54	54	26 mom. 1		
1334 yrk. 1	2	7—8	1 mom. 7		
yrk. 2	2	7—9	1 mom. 8	6	
yrk. 3	2	9	1 mom. 10		
yrk. 4	2	7	1 mom. 5		
yrk. 5	2	7	1 mom. 5		
yrk. 6	2	9	1 mom. 9		
yrk. 7	67	68	30 mom. 1		
yrk. 8	2	7	1 mom. 6		
yrk. 9	30	30—31	11 mom. 1, 2, 3	22, 23, 24, 25	
yrk. 10	34	36	14 mom. 1, 4	28, 29, 30, 32, 33, 34	
	yrk. 11	37	38	15	35, 36, 37
1337	50	51	24 mom. 2		
1342	40	40—41	18 mom. 2, 3		2

*Bilaga***Översikt över motionernas behandling**

Motion nr		återges på s.	Motionsyrkandena behandlas på nedan angivna ställen			
			utskottets yttrande s.	utskottets hemställan punkt och moment	reserva- tion nr	särskilt yttrande nr
1344	yrk. 1	26	27	8 mom. 1	19, 20	
	yrk. 2	26	27	8 mom. 2	19, 20	
1346	yrk. 1 b	12	16	2 mom. 5, 6	11, 12, 13, 14	
1347	yrk. 1	18	19	3 mom. 1	15	
	yrk. 2	37—38	38	15	35, 36, 37	
1348	yrk. 1	2	9—10	1 mom. 11	7	
	yrk. 2	2	9—11	1 mom. 12	8	
	yrk. 3	30	30—31	11 mom. 1, 3	22, 23, 24, 25	
	yrk. 4	34—35	36	14 mom. 1	28, 29, 30	
	yrk. 5	35	36	14 mom. 2, 4	31, 32, 33, 34	
	yrk. 6	39	39	17 mom. 1, 3	38, 40, 41	
	yrk. 7	72	73	37	49	
	yrk. 8	12—13	15—16	2 mom. 4, 6	10, 12, 13, 14	
	yrk. 13	39	39	17 mom. 2, 3	39, 40, 41	
	yrk. 14	31—32	33	12 mom. 3, 4	26, 27	
	yrk. 15	42	45—46	20 mom. 3		
	yrk. 16	42	45—46	20 mom. 2	42	
	yrk. 17	47	48	22 mom. 1, 3	43, 44, 46, 47	
	yrk. 18	47	48	22 mom. 2, 3	45, 46, 47	
	yrk. 19	26	27	8 mom. 1	19, 20	
	yrk. 20	24	25	6	17, 18	
1349		20	22	4 mom. 3		
1612	yrk. 1	18—19	19—20	3 mom. 1	15	
	yrk. 2	19	20	3 mom. 2	15	
1844		35	37	14 mom. 3		
1845		50	51	24 mom. 2		
1849		20—21	22	4 mom. 4		
1850		54	54	26 mom. 2		
1851		13	17	2 mom. 7		
1858		50	52—53	24 mom. 3		
1859		50—51	53	24 mom. 4		
1862		23	23—24	5 mom. 2		
1863		28	29	10 mom. 2	21	
2151	yrk. 1	13	15	2 mom. 3	9	

Innehåll

Inledning	1
 Allmän kulturverksamhet m. m.	
Övergripande frågor	1
Statens kulturråd	12
Bidrag till kulturverksamhet inom organisationer	18
Bidrag till särskilda kulturella ändamål	20
Bidrag till samisk kultur	23
Visningsersättning åt bild- och formkonstnärer	24
Bidrag till konstnärer	25
Inkomstgarantier för konstnärer	25
Ersättning åt författare m. fl. för utlåning av deras verk genom bibliotek m. m.	25
Ersättning till rättighetshavare på musikområdet	28
Lotterinämnden	28
 Teater, dans och musik	
Bidrag till Svenska riksteatern	28
Bidrag till Operan och Dramatiska teatern	30
Rikskonsertverksamhet	31
Regionmusiken	34
Bidrag till regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner	34
Bidrag till fria teater-, dans- och musikgrupper	37
Bidrag till Musikaliska akademien	38
Vissa bidrag till teater-, dans- och musikverksamhet	39
Stöd till fonogramverksamhet	40
 Bildkonst	
Statens konstråd	42
Förvärv av konst för statens byggnader m. m.	42
Bidrag till Akademien för de fria konsterna	47
Vissa bidrag till bildkonst	47
 Arkiv	
Riktlinjer för den statliga arkivverksamheten, m. m.	49
Riksarkivet och landsarkiven	50
Dialekt- och ortnamnsarkiven samt svenskt visarkiv	53
Svenskt biografiskt lexikon	53
Arkivet för ljud och bild	53

Statliga arkiv: Vissa kostnader för samlingar och materiel m. m.	53
Bidrag till vissa arkiv	54

Kulturminnesvård

Riksantikvarieämbetet: Förvaltningskostnader	55
Kulturminnesvård	55
Riksantikvarieämbetet: Uppdragsverksamhet	65

Museer och utställningar

Begränsning av de statliga museernas samlingar, m. m.	67
Statens historiska museer	69
Statens konstmuseer	69
Utställningar av nutida svensk konst i utlandet	70
Livruskammaren, Skoklosters slott och Hallwylska museet	70
Naturhistoriska riksmuseet	70
Statens sjöhistoriska museum:	
Förvaltningskostnader	70
Underhållskostnader	70
Etnografiska museet	70
Arkitekturmuseet	70
Statens musiksamlingar	70
Statliga museer: Vissa kostnader för utställningar och samlingar m. m.	71
Bidrag till Nordiska museet. Huvudmannskapet för Kulturarvet i Falun	71
Bidrag till Tekniska museet	72
Bidrag till Skansen	72
Bidrag till vissa museer	72
Bidrag till regionala museer	72
Riksutställningar	73
Inköp av vissa kulturföremål	73

Reservationer

1. Kulturlag (vpk)	74
2. Stöd till barn och ungdom (m)	74
3. Finansiering av kulturutbudet (m, c, fp)	75
4. Finansiering av kulturutbudet (vpk)	76
5. Avveckling av delar av statens kulturråd (m)	76
6. Stöd till regional kulturverksamhet (c)	77
7. Långsiktig planering på kulturområdet (fp)	77
8. Tillämpning av huvudförslaget för vissa kulturinstitutioner (c, fp, vpk)	78

9. Projektet Kultur i närmiljö (m)	78
10. Medelsberäkning för kulturprojekt inom skolan (fp)	79
11. Medelsberäkning för film- och videoverkstäder (vpk)	80
12. Medelsanvisningen till statens kulturråd (m)	80
13. Medelsanvisningen till statens kulturråd (fp)	81
14. Medelsanvisningen till statens kulturråd (vpk)	81
15. Medelsanvisningen till Bidrag till kulturverksamhet inom organisationer samt inrättande av en särskild nämnd för fördelning av stöd till kulturverksamhet bland språkliga minoriteter (vpk)	81
16. Medelsanvisningen till Bidrag till särskilda kulturella ändamål (m)	82
17. Visningsersättning åt bild- och formkonstnärer (fp)	83
18. Visningsersättning åt bild- och formkonstnärer (vpk)	83
19. Ersättning åt författare m. fl. för utlåning av deras verk genom bibliotek m. m. (c, fp)	84
20. Ersättning åt författare m. fl. för utlåning av deras verk genom bibliotek m. m. (vpk)	85
21. Finskspråkig teaterensemble i Sverige (vpk)	86
22. Medelsberäkningen för Operan och Dramatiska teatern (c) ..	86
23. Medelsberäkningen för Dramatiska teatern (fp, vpk)	87
24. Medelsanvisningen till Bidrag till Operan och Dramatiska teatern (c)	87
25. Medelsanvisningen till Bidrag till Operan och Dramatiska teatern (fp, vpk)	88
26. Rikskonserters fonogramproduktion (m)	88
27. Medelsberäkningen för Rikskonserters skolkonsertverksamhet och utlandsverksamhet (fp)	89
28. Grundbelopp för regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner (m)	90
29. Grundbelopp för regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner (c)	90
30. Grundbelopp för regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner (fp)	91
31. Medelsberäkningen för tilläggsbidrag till regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner (fp)	92
32. Medelsanvisningen till Bidrag till regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner (m)	93
33. Medelsanvisningen till Bidrag till regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner (c)	93
34. Medelsanvisningen till Bidrag till regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner (fp)	93
35. Medelsanvisningen till Bidrag till fria teater-, dans- och musikgrupper (m)	94

36. Medelsanvisningen till Bidrag till fria teater-, dans- och musikgrupper (c)	94
37. Medelsanvisningen till Bidrag till fria teater-, dans- och musikgrupper (vpk)	95
38. Medelsberäkning för försök med regional teaterverksamhet för barn och ungdom (fp)	96
39. Medelsberäkningen för Arrangerande musikföreningar (fp, vpk)	96
40. Medelsanvisningen till Vissa bidrag till teater-, dans- och musikverksamhet (fp)	96
41. Medelsanvisningen till Vissa bidrag till teater-, dans- och musikverksamhet (vpk)	97
42. Medelsanvisningen till Förvärv av konst för statens byggnader m. m. (fp, vpk)	97
43. Medelsberäkningen för Sveriges konstföreningars riksförbund (fp)	98
44. Medelsberäkningen för Sveriges konstföreningars riksförbund (vpk)	98
45. Medelsberäkningen för hantverkskooperativ (fp)	99
46. Medelsanvisningen till Vissa bidrag till bildkonst (fp)	100
47. Medelsanvisningen till Vissa bidrag till bildkonst (vpk)	100
48. Riksantikvarieämbetets taxesättning för uppdragsverksamhet (m)	100
49. Bidrag till regionala museer (fp)	101

Särskilda yttranden

1. Ersättning åt författare m. fl. för utlåning av deras verk genom bibliotek m. m. (m)	101
2. Stöd till regional kulturverksamhet samt Handläggande organ för fördelningen av medel som anvisats till stöd till fonogramproduktion (m)	102

Bilaga

Sammanställning av motionärernas/huvudmotionärernas namn och resp. motionsnummer samt översikt över motionernas behandling	103
--	-----

